

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ
ΕΚΔΟΣΗ
ΓΙΑ ΤΟΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

το

δόντι

ΤΕΥΧΟΣ 10 • ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ 2000 • 1 ΔΡΧ.

Θοδωρής Γκόνης
Με ένα «μελτεμάκι»
και αρκετή...
ψυχραιμία

Βιβλία για
το καλοκαίρι

Όπου βρεθείτε κι
ένα... Φεστιβάλ
Αναλυτικός οδηγός

Στους
κινηματογράφους
του '50
οι Πατρινοί
χόρευαν... τάνγκο!

6 Οδόντα αντί οδόντος.
 Η αλλιώς τα δικά μας απωθημένα
 Θοδωρής Γκόνης.
 Περιπλανώμενος και πάντα ψύχραμος
 προτείνει... «μελτεμάκι»

22 Τα μνημεία
 και πώς να τα σεβόμαστε

Γυναίκες στο Βυζάντιο

30 Ένας μάγος του τάνγκο
 στην Πάτρα του 1950

Προσεχώς. Τα φεστιβάλ και οι
 εκδηλώσεις της Ν.Δ. Ελλάδας

47 Ο Β. Τσαμπρόπουλος
 σε νέους δρόμους

Βιβλία για τις διακοπές.
 Τι να πάρετε μαζί σας

56 Οι διαχρονικοί «Άθλιοι»
 του Βίκτωρος Ουγκώ

Ο ευρωπαϊκός κινηματογράφος
 ψάχνει για μια ανάσα

62 Άποψη. Από τις ταυτότητες
 στα... φεστιβάλ

Στο Ρίο κολυμπούν από την
 αρχή στα... βαθειά

70 Κατάρτιση και προοπτικές για τα
 άτομα με ειδικές ανάγκες

Η παρέα του «δ» μεγαλώνει,
 οι προσφορές αυξάνονται

78 Στη Σάμη ή στη Σύμη;

14

25

35

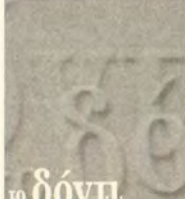
52

60

66

72

ΔΙΕΡΧΟΜΕΝΑ ΕΚΑΤΗΣ ΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΕΜΟ το δόντι

ΤΕΥΧΟΣ 10 • ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ 2000 • 1 ΔΡΧ.

ΕΚΑΤΗΣ
 Ανδρέας Τσιλίρας
 Τ.Θ. 3008, 26222 Πάτρα
 τηλ. - fax 061 623669
 donti@patrastoday.gr

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ
 Γιώργος Κοζίας

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ
 Γιάννης Μουγγολιάς

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
 Βασίλης Λαδάς

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ
 Γεράσιμος Σέργιος

**ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ
 ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ**
 Παναγιώτης Ανδριόπουλος
 Νέλλη Βουτσινά
 Δημήτρης Κάββουρας
 Ξενοφών Παπαευθυμίου
 Κατερίνα Περχιδούρη
 Βίκυ Σπυριδωνος
 Παναγιώτης Φωτίου
 Σπύρος Χατζής

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
 Typorama
 www.typorama.gr

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
 Ταχύτυπο, Αγ. Ανδρέου 5,
 τηλ. 279417, 278633

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ:
 Από το «Μελτεμάκι»
 του Παντελή Χόρν,
 στις πρόβες στη Τριχωνίδα.

Παραλήρημα...

Λένε πως σε ένα editorial, σε ένα εκδοτικό σημείωμα δηλαδή, γράφεις σκέψεις. Φανερώνεις κάποια κρυφά ή δήθεν κρυφά σημεία του εαυτού σου, εκθέτεις με λίγα λόγια - επιτηδευμένα ή μη - κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά σου, που μπορεί να σε κάνουν περισσότερο προσίπο ή, γιατί όχι, περισσότερο αρεστό στον κόσμο, στους αναγνώστες, τακτικούς και μη.

Μια άλλη πάλι σχολή λέει πως το editorial είναι ο καθρέφτης του περιοδικού. Μιλά για το περιεχόμενό του, γράφει όσα δεν πρόλαβαν ή δε χώραγαν να εκθεθούν στις υπόλοιπες σελίδες, συνοψίζει τους στόχους του και προσδιορίζει την ταυτότητά του. Ενίοτε μάλιστα μπορεί και να αποτελεί ένα πρώτης τάξης σχόλιο, καρφί ή γκρίνια για κάτι που αν γραφόταν κάπου αλλού ίσως να μην έπαιρνε τις διαστάσεις που του αρμόζουν.

Υπάρχει και μια τρίτη άποψη. Λέει πως σε ένα editorial γράφεις ο,τιδήποτε δεν επιθυμείς να πέσει «θύμα» ή, έστω, αντικείμενο προηγούμενης επεξεργασίας. Εκμεταλλεύσαι το χώρο που μόνο εσύ έχεις (σου αξίζει δε σου αξίζει, αυτό είναι μια άλλη ιστορία...) και βγάζεις τα

απωθημένα σου, χωρίς κανείς να μπορεί να σε ελέγξει.

Παραμύθια... Το editorial μπορεί κάποιες φορές να μοιάζει η πιο γοητευτική στιγμή στη διαδικασία έκδοσης ενός εντύπου (συνήθως μάλιστα σηματοδοτεί και το τέλος της), υπάρχουν όμως και φορές που είναι και η πιο δύσκολη. Που νομίζεις πως πολύ απλά δεν έχεις τίποτα να πεις. Που έχεις την αίσθηση (λανθασμένη σίγουρα, αλλά κανείς δεν μπορεί να σε πείσει για το αντίθετο) ότι τα έχεις πει όλα. Που πιστεύεις πως ακόμα κι αν υπάρχουν πράγματα που όντως δεν έχεις πει, μάλλον δεν ενδιαφέρουν κανέναν. Ίσως ούτε κι εσένα τον ίδιο, που εκείνες τις στιγμές το τελευταίο που έχεις την ανάγκη να κάνεις είναι να καθήσεις μπροστά σε μια οθόνη υπολογιστή και να μετράς γράμματα και λέξεις.

Παραμιλητό, έτσι; Παραλήρημα, πιο σωστά... Τουλάχιστον είναι αληθινό...

Καλή ξεκούραση!

Ανδρέας Γ. Τσιλίρας

ΕΛΛΑΔΑ-ΙΤΑΛΙΑ

The **SUPERFAST** way!

ΝΕΑ ΠΛΟΙΑ!
SUPERFAST III & IV
ΠΑΤΡΑ - ΑΝΚΟΝΑ ΣΕ 19 ΩΡΕΣ!

ΝΕΑ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ!
ΠΑΤΡΑ - ΜΠΑΡΙ
ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ - ΜΠΑΡΙ

30% ΕΚΠΩΣΗ
ΣΤΟΥΣ ΝΑΥΛΟΥΣ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

**ΤΑ ΠΕΡΙΖΗΤΗΤΑ
ΓΡΗΓΟΡΑ ΠΛΟΙΑ!**

**SUPERFAST
FERRIES**
WORLDWIDE SHIPMANAGERS FOR
ATTICA ENTERPRISES S.A.

Ο Φάρος
της Πάτρας
Ξαναγεννήθηκε
στην παραλία

Ο Φάρος και πάλι σύμβολο της Πάτρας. Κατασκευάστηκε ακριβώς όπως αυτός που γκρεμίστηκε το 1972 -είναι δύο μέτρα ψηλότερος. Χρησιμοποιήθηκαν πέτρες από σεισμόπληκτα παλιά σπίτια της πόλης, δηλαδή, ίδιες με αυτές που είχε ο παλαιός φάρος. Βρίσκεται ακριβώς στην προέκταση της Τριών Ναυάρχων και είναι ορατός από τα Ψηλαλώνια. Και αυτό είναι μόνο η αρχή. Από το κώρο του Φάρου (στην Ιχθυόσκαλα) μέχρι την Ελευθερίου Βενιζέλου η παραλία αναπλάθεται. Οι Πατρινοί θα περπατούν σε πεζόδρομο δίπλα ακριβώς από τη θάλασσα. Εστιατόρια, γήπεδα, χώροι πάρκινγκ, πράσινο, θα αποδοθούν στους Πατρινοίς, που επιτέλους ξανασυναυτούν τη θάλασσά τους.

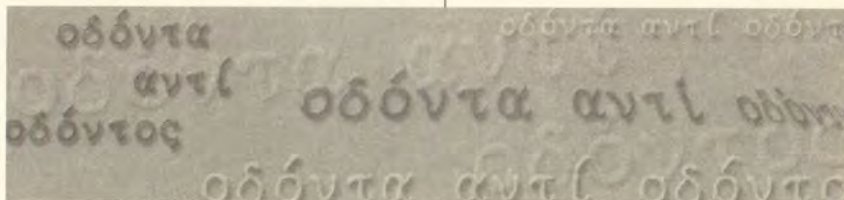

ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

Θ. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ & Κ. ΠΑΡΘΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
Οδων Αμαλίας 12, 262 23 Πάτρα, Τηλ.: (061) 622 500, Fax: (061) 623 574

Οδόντα αντί Οδόντος

Ταινίες από το χθες – Πάτρα καθαρή πόλη

Στην καρδιά του Ιουλίου ο θερινός κινηματογράφος «Δαναός» πρόβαλε το φιλμ «SOS Πεντάγωνο καλεί Μόσχα» του πρόσφατα χαμένου σκηνοθέτη Στάνλεϊ Κιούμπρικ. Ασπρόμαυρες εικόνες απίστευτου μεγαλείου, σαρκασμός, ειρωνία και χιούμορ στην έγχρωμη προετοιμασία του πυρηνικού ολέθρου, μαύρος κυνισμός στο ολόλευκο της οθόνης του τέλους. Και οι γλυκές μελό νότες του «Θα ξανασυναντηθούμε» μας αποχαιρετούν το δροσερό βράδυ του Ιουλίου. Πέφτουν οι τίτλοι του τέλους. THE END. Προσωρινά. Ο ικανός αριθμός των σινεφίλ απομακρύνεται από το χώρο με κεκτημένη μια σπουδαία εμπειρία από την προβολή του φιλμ του 1964. Μήπως θα έπρεπε οι υπεύθυνοι των θερινών να επενδύσουν σε παλιές κινηματογραφικές ταινίες που έμειναν ανεξίτηλες στο πέρασμα των χρόνων και όπως φαίνεται κεντρίζουν το ενδιαφέρον του κοινού, αντί να προβάλλουν για δεύτερη και τρίτη φορά τις ταινίες της χειμερινής σεζόν; Δεδομένου μάλιστα ότι πλήθος ταινιών προηγούμενων δεκαετιών έχουν επανεκδοθεί σε αναπαλαιωμένες κόπιες. Ας σκεφτούν σοβαρά μια τέτοια πρωτοβουλία που έχει καλλιτεχνικό και εμπορικό αντίκτυπο.

Αλλά πρώτα από όλα, έλεος! Κάποτε πρέπει να σταματήσει να περνά εκείνο το όχημα των οδοκαθαριστών του Δήμου με εκείνο το φοβερό θόρυβο που ισοπεδώνει κάθε ομαλή συνθήκη παρακολούθησης. Ένας απλός κανονισμός για δυο οδούς της Πάτρας ώστε η ώρα κυκλοφορίας να μη συμπίπτει με την ώρα των κινηματογραφικών προβολών θα αρκούσε. Είναι τόσο δύσκολο;

«Στο σφυρί», αλλά...

Τελεσιδίκησε λοιπόν ο Άρειος Πάγος κι έτσι η εν Ελλάδι γερμανική περιουσία θα βγει κατά το κοινώς λεγόμενο «στο σφυρί», μέχρι να ισοσταθμιστεί το ποσό των αποζημιώσεων που έχουν επικυρωθεί στους συγγενείς των θυμάτων του φασισμού. Σωστή, σωστότατη η απόφαση, έστω και ως αφορμή για να συζητήσει επιτέλους σοβαρά η Γερμανία το όλο θέμα, έστω κι αν μετά από λίγες μέρες ανεστάλη προσωρινά η εκτέλεσή της. Όμως ήταν υποχρεωτικό η αρχή να γίνει από μορφωτικά και πολιτιστικά ιδρύματα της Γερμανίας στην Ελλάδα; Έπρεπε δηλαδή οπωσδήποτε να ξεκινήσουμε από το Ινστιτούτο Γκαίτε; Δεν υπήρχε άλλου είδους περιουσία να κατασχέσουμε; Μήπως η ελληνική πολιτεία, χωρίς να υποχωρήσει επί της ουσίας, θα πρέπει να ξανασκεφτεί τον τρόπο υλοποίησης της δικαστικής απόφασης;

Οριστικό τέλος

Στο μεταξύ στην Πάτρα το παράρημα του Ινστιτούτου Γκαίτε έκλεισε οριστικά στο τέλος του Ιουνίου. Όχι λόγω ...κατάσχεσης του από το ελληνικό δημόσιο, αλλά εξαιτίας της απόφασης του γερμανικού υπουργείου εξωτερικών να περιορίσει τα έξοδά του στην αλλοδαπή. Η Γερμανία θεώρησε πως ο κύκλος του παραρτήματος στην Πάτρα έκλεισε και μαζί του ο κύκλος αρκετών παραρτημάτων στη Δυτική Ευρώπη. Πλέον το Γκαίτε θα στραφεί στις ανατολικές χώρες, την Τουρκία αλλά και την Ασία όπου το έδαφος είναι προφανώς παρθένο. Όσο για την Πάτρα, οι μικρές ελπίδες που υπήρχαν για επαναλειτουργία εξανεμίστηκαν, οι καθηγητές του Ινστιτούτου στράφηκαν σε δικά τους επιχειρηματικά ανοίγματα, οι μαθητές πιθανότατα θα τους ακολουθήσουν ή θα στραφούν κάπου αλλού και μια ιστορία πενήντα σχεδόν χρόνων έκλεισε οριστικά.

Ομορφιές...

Υπάρχουν δύο τρόποι για να εφαρμόσει κανείς μια πολιτική απόφαση. Ο πρώτος είναι να κάνει έργο. Να την υλοποιήσει μέχρι κεραίας. Να φέρει ορατά αποτελέσματα και να κερδίσει σε αξιοπιστία και (ίσως σε) ψήφους. Ο δεύτερος τρόπος είναι ελαφρώς πιο εύκολος. Μπορεί απλώς να διαφημίσει αυτή την πολιτική απόφαση, τόσο έντονα ώστε να καλύψει την ανυπαρξία ουσιαστικών ενεργειών.

Αυτό το δεύτερο δρόμο διάλεξαν στο Δήμο Πάτρας για να κάνουν ...όμορφη την πόλη που διοικούν. Αποφάσισαν να λύσουν το πρόβλημα της απαράδεκτης αισθητικής και της έλλειψης καθαριότητας με το μαγικό ραβδί της διαφημιστικής καμπάνιας που έχει μάλιστα

τίτλο «Πάτρα – Όμορφη πόλη». Κυκλοφόρησαν αφίσες, έστειλαν επιστολές στους δημότες (με τις οποίες τους απευθύνονται με την προσφώνηση «φίλη νοικοκυρά» σα να μην απασχολεί η καθαριότητα τους εργένηδες, τους φοιτητές ή απλώς τους ...άντρες!), έδωσαν παχυλότατες διαφημιστικές καταχωρήσεις σε αρκετά μέσα ενημέρωσης και προσπάθησαν να μας πείσουν ότι κάτι ...γίνεται.

Μια ερώτηση μόνο: Αν όλα αυτά τα εκατομμύρια που ξοδεύτηκαν πήγαιναν σε έργα για την καθαριότητα, μήπως – λέμε, μήπως – η «εκστρατεία» θα ήταν πιο αποτελεσματική; Ή μήπως θεωρούν εκεί στο Δήμο ότι κάνουν τα πάντα για να έχουμε μια όμορφη πόλη και πως το μόνο πρόβλημα είναι πως δεν έχουν πειστεί οι δημότες για την ανάγκη να είμαστε καθαροί;

ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΤΡΑΣ

Καταργήστε το... Τώρα!

Να εξηγηθούμε για να μην παρεξηγηθούμε. Όσα γράφουμε παρακάτω δεν έχουν να κάνουν αποκλειστικά με το φετινό Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας (έστω κι αν αυτό είναι μάλλον μακράν το χειρότερο όλων), ούτε με κάποιο συγκεκριμένο από τα προηγούμενα. Έχουν, όμως, να κάνουν με ένα θεσμό που τα τελευταία δέκα χρόνια ισχυρίζεται – μέσω των εκάστοτε υπευθύνων του – ότι αναζητά μια νέα ταυτότητα, ότι δίνει στην πόλη μια καινούρια προοπτική, ότι ανυψώνει το πολιτιστικό επίπεδο των πολιτών, αλλά που στην παραγματικότητα δεν κάνει απολύτως τίποτα.

Έτσι όπως εξελίχθηκε, το Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας είναι μια σημαντική πηγή εξόδων για το Δήμο, αλλά και μια πρώτης τάξης ευκαιρία για δημόσιες

ΔΗΜΟΤΙΚΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
ΥΔΡΕΥΣΗΣ
ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ
ΠΑΤΡΑΣ

ΠΑΤΡΑ 2000

το ταμείο συνολικής σύγχρηματοδοτεί το έργο μας

Εμείς ξεκινήσαμε... εσείς σταθείτε.

ΤΗΛ. ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΩΝ: 910790 - 2

στο καινούργιο πόστο "Φάκαλος" στο Ρίον που θα σας φανεί χρήσιμο σε πολλά. Στο νέο "Φάκαλος" θα βρείτε αυτά που ξέρετε και χίλια καινούργια σε: *γλυκίσματα, παγωτά, βουτήματα, cakes, τσουρέκια, αρτοσκευάσματα, σιροπιαστά, σοκολατοειδή, σάντουιτς, φαγητά, ποτά σε καλάδια.* Κυρίως όμως θα βρείτε ποιότητα, φρεσκάδα, σέρβις και άνετο πάρκινγκ! Μια χρήσιμη στάση στο δρόμο για το σπίτι σας, για το εξοχικό σας, για την επίσκεψη στους φίλους σας. Μια χρήσιμη λύση στις έκτακτες αλλιά και προγραμματισμένες ανάγκες σας σε catering. 60 χρόνια στην καρδιά της Πάτρας, τώρα και στη καρδιά της νέας αγοράς στο Ρίον.

γιατί η συνταγή είναι Φάκαλος.

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗ - CATERING
Φάκαλος
PION

Π.Ε.Ο. ΑΘΗΝΩΝ 5Ε, ΡΙΟΝ. ΤΗΛ.: (061) 910790 - 3

σχέσεις και ανάληψη θέσεων από παράγοντες της πόλης και όχι μόνο. Κι αν σε κάτι δεν ανταποκρίνεται, αυτό είναι το όνομά του. Ας προσπαθήσουμε να τα αναλύσουμε:

Διεθνές. Ένα Φεστιβάλ δε λέγεται Διεθνές μόνο επειδή φιλοξενεί κάποιους ξένους καλλιτέχνες οι περισσότεροι από τους οποίους θα έρχονταν ούτως ή άλλως στην Ελλάδα και απλώς αναζητούν ένα θεσμό να τους καλύψει οργανωτικά και οικονομικά. Ένα Φεστιβάλ λέγεται Διεθνές όταν έχει διεθνή απήχηση, όταν αποτελεί διεθνές γεγονός, όταν οι ξένοι καλλιτέχνες αναζητούν αποκλειστικά τη δική του «ομπρέλα» κι όχι απλώς μια κάλυψη. Λέγεται Διεθνές όταν οι τουρίστες της πόλης και της περιοχής του ενημερώνονται γι' αυτό, όταν οι εκδηλώσεις του γίνονται γνωστές μέσω Ίντερνετ κι όταν τολμά να συγκριθεί με ανάλογους θεσμούς της αλλοδαπής. Τι απ' όλα αυτά ισχύει για το Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας; Απολύτως τίποτα!

Φεστιβάλ. Βασικοί κανόνες ενός σοβαρού Φεστιβάλ – έτσι τουλάχιστον όπως τους όρισαν οι ξένοι ειδικοί εδώ και πάρα πολλά χρόνια – είναι να παράγει πολιτισμό, να έχει σαφή καλλιτεχνικό χαρακτήρα και να παρουσιάζει μια τουλάχιστον άρτια οργάνωση.

Ένα πραγματικό Φεστιβάλ παραγγέλνει σε καλλιτέχνες που θεωρεί σημαντικούς πρωτότυπες δημιουργίες οι οποίες κατόπιν κουβαλούν τη δική του σφραγίδα. Εντάσσει στο πρόγραμμά του καλλιτεχνικά σχήματα που μόνο σε αυτό θα εμφανιστούν και που δεν κάνουν έτσι κι

αλλιώς τη δική τους περιοδεία. Κατακλύζεται από σοβαρές προτάσεις για εμφανίσεις και εκδηλώσεις και έχει την πολυτέλεια να επιλέγει έγκαιρα και με κριτήριο - ανάμεσα σε άλλα - τη διατήρηση του επιπέδου του.

Προετοιμάζει το πρόγραμμά του μήνες (κάποιες φορές και χρόνια) πριν, διατηρώντας τον επικεφαλής του στην ίδια θέση για χρονικό διάστημα ικανό να δείξει τα αποτελέσματα της δουλειάς του. Αποφασίζει το ύψος των καλλιτεχνικών του προτάσεων και τις προβάλλει στο κοινό της περιοχής του αλλά και των ξένων χωρών με τον κατάλληλο τρόπο.

Ένα κατ' ουσίαν κι όχι κατ' όνομα Φεστιβάλ δημιουργεί στην πόλη που το φιλοξενεί πολιτιστική και τουριστική υποδομή και απαιτεί (χωρίς να παρακαλά) τη στήριξη όλων, έχοντας πλήρη επίγνωση του έργου που προσφέρει. Δεν αρκείται στην υποστήριξη των κρατικών φορέων αλλά κυνηγά με αξιώσεις τις ιδιωτικές χορηγίες, προσφέροντας ουσιαστική προβολή σε όσους δεχτούν να συνεισφέρουν οικονομικά.

Κι εδώ η ίδια ερώτηση; Ανταποκρίνεται το Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας σε μερικά (έστω) από τα παραπάνω κριτήρια. Όχι βέβαια!

Πάτρας. Για να έχει ένα Φεστιβάλ την τιμή (γιατί περί αυτού πρόκειται) να κουβαλά το όνομα της πόλης του στην ταυτότητά του θα πρέπει να δείχνει και προς αυτή ανάλογη τιμή και σεβασμό. Θα πρέπει να «ακούει» τις ανάγκες και τα προβλήματά της, να συνδιαλέγεται με τους ανθρώπους της, να μαθαίνει από τα λάθη του και να έχει ως στόχο όχι την εκπλήρωση του οράματος ή των φιλοδοξιών του κάθε υπεύθυνου, αλλά την ικανοποίηση βασικών ανα-

γκών του κοινού (η έστω μιας μεγάλης μερίδας του).

Θα πρέπει να απασχολείται και για τα οικονομικά και τουριστικά ωφέλη που θα φέρει στην πόλη, έχοντας τη συναίσθηση ότι δεν υπηρετεί η πόλη το θεσμό και τους ανθρώπους του, αλλά ο θεσμός και οι άνθρωποί του την πόλη. Όταν μάλιστα διαχειρίζεται χρήματα των πολιτών, η ευθύνη και η σοβαρότητα γίνονται επιτακτικές. Εννοείται πως ούτε όλ' αυτά βρίσκουν εφαρμογή στο δικό μας Φεστιβάλ.

Τότε; Ποια μπορεί να είναι η λύση; Κατά τη γνώμη μας, μόνο μία. Η κατάργηση του θεσμού και η αναδιοργάνωσή του με τελείως διαφορετικό πρόσωπο. Αφού η εποχή δεν μπορεί πια να στηρίξει Φεστιβάλ όπως αυτό των πρώτων χρόνων κι αφού ακόμα και η περυσινή (με τον Αλέξανδρο Μυράτ στο τιμόνι) απόπειρα να βρει ο θεσμός ένα νέο πρόσωπο δεν αγκαλιάστηκε από Δήμο και Πατρινούς, δε μένει πια το οριστικό αντίο. Αν μάλιστα σκεφθούμε ότι σε πανευρωπαϊκό επίπεδο τα Φεστιβάλ περνούν εντυπωσιακά σημεία καμπίης και κάμψης, τότε δεν μπορούμε να έχουμε ελπίδα για το δικό μας «φτωχό συγγενή».

Λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι ενόψει Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2006, η Πάτρα έχει ανάγκη από κονδύλια (τα οποία δεν πρόκειται να τα βρει όπως η Θεσσαλονίκη ή η Αθήνα έτοιμα από το κράτος) αλλά και σοβαρούς θεσμούς, τότε τα χρήματα που περιλαμβάνονται ήδη από φέτος στον προϋπολογισμό του Διεθνούς Φεστιβάλ (περισσότερα από 250 εκ. δρχ.) θα μπορούσαν να δοθούν είτε για τη στήριξη επιλεγμένων πολιτιστικών φορέων της πόλης που μπορούν με

λίγη προσπάθεια να βγουν με αξιώσεις προς τα έξω, είτε για τη διοργάνωση (όχι απαραίτητα το καλοκαίρι που έτσι κι αλλιώς υπάρχουν εκδηλώσεις να καλύψουν τις «ανάγκες» μας) ενός σημαντικού εξειδικευμένου πολιτιστικού θεσμού που θα έχει συγκεκριμένη κατεύθυνση και θα μπορεί να προσελκύσει το ενδιαφέρον κοινού, ειδικών και...χορηγών εντός και εκτός των τειχών.

Αν κάτι τέτοιο δε γίνει και μάλιστα γρήγορα, θα εξακολουθούμε να απομυθοποιούμε και να κατηγορούμε (όχι πάντα άδικα) έναν έναν τους καλλιτεχνικούς διευθυντές ή συμβούλους που θα μας έρχονται τελευταία στιγμή στο Φεστιβάλ, θα συνεχίσουμε να τσακωνόμαστε για το ρόλο του κάθε μικρού, μεσαίου ή μεγάλου παράγοντα της πόλης, θα εντεινουμε ακούραστα τις πολιτικές και προσωπικές μας αντιπαραθέσεις και το κοινό διαρκώς απομωνωμένο και αδιάφορο θα αποτραβιέται στη γωνιά του περιμένοντας κάτι ν' αλλάξει. Αν έχει ακόμα την υπομονή να παρακολουθεί τα δρώμενα...

Κοντά στη
Νεολαία
 και την **Αθλητική**
Πάτρα
 με **Οραμα**
 & **Εργο!!**

- ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ
- ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ
- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΖΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
- ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΑΣ ΜΕΣΩ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΝΕΟΛΑΙΑΣ
 & **ΑΘΛΗΣΗΣ**
 ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ

ΠΑΝΤΑΝΑΣΣΗΣ 20, ΠΑΤΡΑ,
 ΤΗΛ: (061) 966.289, FAX: (061) 275.457

ΜΕΛΛΟΝ FM

...η άλλη διάσταση στο κλασσικό ραδιόφωνο

ROCK
 SOUL
 JAZZ
 NEW WAVE
 ΕΘΝΙΚ
 REGGAE
 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΡΟΚ
 ΕΛΑΦΡΟΛΑΙΚΟ
 ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ
 ΕΝΤΕΧΝΟ
 ΛΑΙΚΟ

103.0 & 103.9

Γράφει ο **Ανδρέας Τσιλίρας**
Φωτογραφίες: **Βίκυ Σπυρίδωνος**

Θοδωρής Γκόνης Παραμυθάς και προσγειωμένος

Είναι από τους ανθρώπους που θα έλεγε κανείς πως κρατώντας, σχεδόν επιδεικτικά αλλά ταυτόχρονα και ανεπιτήδευτα, χαμηλούς τόνους, βρίσκονται ταυτόχρονα παντού. Στο θέατρο, στη μουσική, στην ποίηση, στην πεζογραφία. Κι όταν κάποια στιγμή τον ρωτάω αυτό που πάντα είχα απορία μαζί του, πώς δηλαδή τα προλαβαίνει όλ' αυτά, απαντάει με απόλυτη φυσικότητα. «Διάβαζα και έγραφα από πάντα... Όσο για το θέατρο, αυτή είναι η δουλειά μου». Τόσο απλά...

Καλλιτεχνικός διευθυντής του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αγρινίου από τον περασμένο Ιανουάριο, ο Θοδωρής Γκόνης φρόντισε στους λίγους μήνες που είναι εγκατεστημένος στην πρωτεύουσα της Αιτωλοακαρνανίας να κάνει αισθητή την παρουσία του Θεάτρου – αλλά και τη δική του – σε όλους. Το φετινό καλοκαίρι παρουσιάζει σε συμπαραγωγή με το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Βορείου Αιγαίου το έργο του Παντελή Χορν «Το μελτεμάκι».

Συναντιόμαστε στο Αγρίνιο, στα γραφεία του Θεάτρου, δύο μόλις μέρες πριν την επίσημη πρεμιέρα του έργου. Ή για να είμαστε πιο ακριβείς την ...παρα λίγο επίσημη πρεμιέρα, αφού το συγκεκριμένο Σάββατο η βροχή δεν επέτρεψε την ομαλή διεξαγωγή της παράστασης, η οποία μεταφέρθηκε για μετά από λίγες μέρες.

Στο διπλανό γραφείο ο σκηνοθέτης Δήμος Αβδελιώδης, καλλιτεχνικός διευθυντής του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Β. Αιγαίου («με έδρα τη Χίο», όπως σημειώνει επίμονα στον τίτλο του Θεάτρου για το αγαπημένο του νησί) και υπεύθυνος για τους φωτισμούς της παράστασης, κάνει κι αυτός τις τελευταίες προετοιμασίες. Δύο από τους σημαντικότερους και πιο αθόρυβους ανθρώπους της σύγχρονης ελληνικής καλλιτεχνικής δημιουργίας συναντήθηκαν φέτος κάπου ανάμεσα στο Αγρίνιο και τη Χίο, πριν απ' όλα γιατί

είναι φίλοι κι έπειτα γιατί τους ένωσαν οι κοινές καλλιτεχνικές ανησυχίες. Αν και σε τέτοιες περιπτώσεις αυτοί οι δύο παράγοντες δύσκολα διαχωρίζονται.

Άλλωστε ο Γκόνης πάντοτε συνήθιζε να δουλεύει πρώτα με φίλους. Πιο χαρακτηριστικό το παράδειγμα της μόνιμης σχεδόν συνεργασίας του με τον Νίκο Ξυδάκη στη μελοποίηση των στίχων του. «Χρωστάω πολλά στον Ξυδάκη. Η αρχή της συνεργασίας μας ήταν λίγο τυχαία. Από κει και πέρα όμως υπήρξε η γνωστή συνέχεια...». Με φίλους ή χωρίς, ο Γκόνης ως στιχουργός δε δεσμεύεται από συμβόλαια και εταιρείες. «Δίνω τραγούδια σε ανθρώπους που εκτιμάω. Πρόσφατα χάρισα ένα τραγούδι για τον τελευταίο δίσκο του Κώστα Μακεδόνα. Είναι τιμή να έρχονται άνθρωποι που εκτιμάς, όπως ο Μανώλης Λιδάκης ή ο Ορφέας Περίδης και να σου ζητάνε τραγούδια...».

Στο δύσκολο ερώτημα για το αν γράφει

στίχους ή ποιήματα, ο ίδιος προτιμά την πρώτη κατηγορία. «Είναι δύο διαφορετικά πράγματα. Αυτός που γράφει δεν μπορεί να κατατάξει τον εαυτό του σε μια από τις δύο κατηγορίες. Η ποίηση έχει ένα μεγαλείο και μια μαγεία που δεν έχει ο στίχος. Κι από την άλλη ο στίχος έχει μια αμεσότητα που δεν τη βρίσκεις εύκολα στην ποίηση. Είναι κάτι σαν το διαχωρισμό που έκαναν παλιά ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια...».

Δείγμα της απόλυτης μετριοφροσύνης του και η απάντηση στο ερώτημα για το αν οι καλές συνεργασίες, τα καλά πράγματα γενικότερα που έκανε, τον βρήκαν ή τα κυνήγησε από μόνος του. «Πολλά από τα πιο σημαντικά πράγματα που έχω κάνει με βρήκαν... Αρκετά από τα λάθη μου είναι αποτέλεσμα δικής μου ευθύνης...»

Μέσα σε όλο τον πυρετό, λοιπόν, της τελευταίας στιγμής, ο Θοδωρής Γκόνης μας διέθεσε αρκετό από το χρόνο του.

Νίκος Αλεξίου,
Υβόννη Μαλτέζου
και Ιωάννα
Παυλά
στο «Μελτεμάκι».

ΤΟ ΕΛΑΦΡΥΤΕΡΟ ΜΕ ΒΙΟ-FILTER

1 και BFI

ΠΙΣΣΑ: 1 mg

ΝΙΚΟΤΙΝΗ: 0.1 mg

ULTRA ONE

Το Υπουργείο Υγείας προειδοποιεί:

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΒΛΑΠΤΕΙ ΣΟΒΑΡΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

Ίσως και επειδή η Πάτρα είναι από τις αγαπημένες του ελληνικές πόλεις. Του ζητάμε να μας εξηγήσει το γιατί, όχι μόνο για να ικανοποιήσουμε τη δική μας περιέργεια, αλλά και για να μεταφέρουμε τις απόψεις του σε αρκετούς, πατρινοί και μη, που δε χάνουν ευκαιρία να εκφράζουν τη δυσαρέσκειά τους για την...τύχη που τους έφερε να γεννηθούν ή να μείνουν στην Πάτρα. Ο Γκόνης έχει βρεθεί κι έχει μείνει αρκετές φορές στην πόλη, ενώ τη διετία 1990 - 92, ήταν στέλεχος του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. υπό τη διεύθυνση της Μάγιας Λυμπεροπούλου.

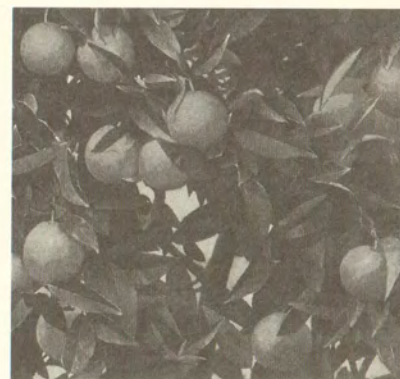
«Στην Πάτρα έχω γράψει μερικά από τα ωραιότερα τραγούδια μου, κι όχι μόνο αυτό για τον Παντοκράτορα... Έχω πολλούς φίλους κι έρχομαι πολύ τακτικά. Μερικές περιοχές της μου φαίνονται στ' αλήθεια πολύ γοητευτικές», λέει χωρίς να κρύβει τις ωραίες αναμνήσεις από τα μοναδικά μέρη που έχει συναντήσει στο Ρίο. «Το Ρίο οι περισσότεροι το γνωρίζουν από το φέρι μποτ. Είναι λάθος, γιατί ακόμα και πολλοί πατρινοί δεν ξέρουν τις μοναδικές ομορφιές του».

Παρά τις προτιμήσεις του, πάντως, δείχνει μια εξαιρετική ικανότητα προσαρμογής από πόλη σε πόλη. Έχει δουλέψει στα περισσότερα θέατρα της ελληνικής περιφέρειας. Άργος, Πάτρα, Σέρρες, Κομοτηνή, Θεσσαλικό, αλλά και στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος. Και τώρα Αγρίνιο, ενώ με το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Β. Αιγαίου δε συνεργάζεται για πρώτη φορά. *«Μαθαίνω πολύ εύκολα τα μέρη που πηγαίνω, περιφερόμενος... ασκώπως σε αυτά. Μόνο έτσι γνωρίζει κανείς ένα καινούριο μέρος. Όσο για τους ανθρώπους, κάνω παντού φίλους».*

Γεννημένος στην Γκάτζια του Ναυπλίου πριν 44 χρόνια, δεν παραλείπει στο βιο-

γραφικό του να τονίσει και την καταγωγή του. Από την Αλωνίσταινα της Αρκαδίας. Τρανή απόδειξη ότι θεωρεί τον εαυτό του επηρεασμένο και από τους δύο κόσμους που εκπροσωπούν αυτές οι περιοχές. Τον κόσμο του βουνού και τον κόσμο της θάλασσας. Από κει φαίνεται πως έχει επηρεαστεί και στο γράψιμό του. Είτε αυτό αφορά σίχους, είτε διηγήματα. Γράφει τακτικά και από τα δύο.

Τελευταία μάλιστα κυκλοφόρησε από την «Άγρα» μια σειρά από διηγήματά του με τίτλο «Τα πορτοκάλια της παλαιάς Επιδαύρου και άλλα διηγήματα». Τα περισσότερα από τα διηγήματα αυτά είχαν ξαναδημοσιευτεί σε εφημερίδες και περιοδικά. Ξαναδιαβάζοντάς τα όλα μαζί, είχα την εντύπωση πως περισσότερο γράφει παραμύθια για μεγάλους παρά απλές ιστορίες. Και το να «παραμυθιάσεις» ένα μεγάλο δεν είναι και το πιο εύκολο πράγμα στον κόσμο... Κι εδώ η καταγωγή φαίνεται πως βοηθάει πάρα πολύ... *«Νομίζω πως είναι λογικό να μοι-*

ΘΟΔΩΡΗΣ ΓΚΟΝΗΣ
ΤΑ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ
ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ
ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

άζουν έτσι τα γραπτά μου, αφού με παραμύθια μεγάλωσα. Οι άνθρωποι στις περιοχές απ' όπου κατάγομαι μάλλον με το λόγο και με τις ιστορίες επέζησαν μέσα στα χρόνια...».

Μοιάζει παράξενο, αλλά την ίδια στιγμή που μιλάει με τόση αγάπη για την ελληνική επαρχία - των παιδικών του χρόνων, της εφηβείας του ή της επαγγελματικής του διαδρομής - δηλώνει και οπαδός της Αθήνας, των ανθρώπων και των συνθηκών της. Χωρίς βέβαια να του λείπει και ιδιαίτερα τώρα που είναι μόνιμος κάτοικος Αθηνών. «Δε με έφερε κανένας με το ζόρι εδώ για να

μπορώ να πω ότι μου λείπει η Αθήνα. Είχα κάτι στο μυαλό μου και γι' αυτό ήρθα...».

Με μια πορεία διαρκών μετακινήσεων, που σε πολλούς θα φαίνεται έως και τυχοδιωκτική, το τελευταίο πράγμα που θα περίμενε να ακούσει κανείς από το Θεόδωρο Γκόνη είναι να δηλώνει οπαδός της μονιμότητας. «Σε αυτές τις θέσεις δεν πρέπει να έρχεται κάποιος για να μείνει για πάντα. Πρέπει να παραμένει μία, το πολύ δύο τριετίες. Σαν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας... Και μετά να έρχεται κάποιος καλύτερος για να συνεχίσει το έργο του. Όχι όμως και να υπάρχει μια κατάσταση σαν αυτή που ζήσατε στην Πάτρα τα τελευταία χρόνια!».

Η θητεία ενός καλλιτεχνικού διευθυντή σε ένα Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο είναι μόνο μία παράμετρος της λειτουργίας των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., τα οποία μοιάζουν κάπως να χωλαίνουν. Η πλούσια εμπειρία του Γκόνη κάνει τις απόψεις του κάτι παραπάνω από έγκυρες... «Πρέπει να επανεξεταστεί από την αρχή το θέμα. Χρειάζεται συνολική πολιτιστική πολιτική από το υπουργείο Πολιτισμού για ν' αλλάξει η κατάσταση στα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Δε φταίνε μόνο οι άνθρωποι που βρίσκονται σε αυτά, αλλά και ο ίδιος ο θεσμός. Παντού υπάρχουν καλοί και κακοί παράγοντες ή καλοί και κακοί καλλιτέχνες. Το ζητούμενο, όμως, είναι να υπάρχουν οι προϋποθέσεις για να κάνουν σωστά τη δουλειά τους».

Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να εντάσσονται και οι φιλοδοξίες ή οι στόχοι κάποιων Θεάτρων ανά την Ελλάδα. Άλλοι ζητάνε ένα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. που να ενδιαφέρεται σχεδόν αποκλειστικά για την περιοχή του, άλλοι προσπαθούν να ανταγωνιστούν επί ίσους όρους τους αθηναϊκούς θιάσους, ενώ σε κάποιες

περιπτώσεις (όπως στην Πάτρα) ο στόχος είναι το Θέατρο να φύγει από τον κύκλο των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και να γίνει Κρατικό. «Ένα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. πρέπει να αξιοποιεί το καλύτερο δυναμικό που μπορεί να βρει, είτε ανήκει στην περιοχή του είτε όχι. Δεν μπορεί να χρησιμοποιεί μόνο αυτούς που ανήκουν στην περιφέρειά του. Δεν υπάρχουν, για παράδειγμα, επαγγελματίες Αχαιοί. Είναι τιμή για ένα θέατρο μιας πόλης να δουλεύει σε αυτήν αλλού... Το θέμα δεν είναι να είναι ένα Θέατρο κρατικό. Ένα Θέατρο πρέπει πρώτα να είναι ουσιαστικό...».

Μια συζήτηση που αναπτύχθηκε έντονα στην Πάτρα τον τελευταίο καιρό σχετικά με τη λειτουργία των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. είναι το αν και κατά πόσο άνθρωποι μακριά από τον ενεργό χώρο του πολιτισμού, που απαρτίζουν τα διοικητικά συμβούλια των Θεάτρων, μπορούν να τα διοικήσουν αποτελεσματικά. Κι από

την άλλη υπάρχει πάντα το ερώτημα για τον αν οι καλλιτέχνες, όταν αναλαμβάνουν επικεφαλής, μπορούν να φέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα.

«Υπάρχει όντως πολλές φορές πρόβλημα με τους ανθρώπους στα συμβούλια. Όσο για τους καλλιτέχνες, συμβαίνει πάρα πολλές φορές να είναι κάποιος καταπληκτικός σκηνοθέτης, αλλά να μην μπορεί να μοιράσει δέκα δραχμές. Χρειάζεται σίγουρα ένας μάνατζερ, ένας οικονομικός διευθυντής, θέση που προς το παρόν δεν προβλέπεται στα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. κι αυτό είναι το λάθος. Εκεί σκαλώνουν πολλά πράγματα...».

Καλλιτεχνικά, πάντως, ο ρόλος των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. παραμένει σημαντικός είτε έχουν την έδρα τους σε μια πόλη που έχει παράδοση στο θέατρο είτε όχι. Επομένως δилήματα που έχουν να κάνουν με το επίπεδο των ανθρώπων που δουλεύουν στα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. και το επίπεδο του κοινού

Γιολάντα Μπαλασούρα, Κερασία Σαμαρά, Νίκος Αλεξίου, Ιωάννα Παππά, Υβόννη Μαλτέζου και Γιώργος Μωρόγιαννης στις πρόβες πλάι στην Τριγωνίδα.

είναι για τον Γκόνη «ψευτοπροβλήματα».

«Το ερώτημα για το αν πρέπει το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. να κατεβάσει το επίπεδό του ή αν πρέπει το κοινό να ανεβάσει το δικό του επίπεδο, είναι ένας μυστήριος λαϊκισμός. Όταν δεν έχεις δοκιμάσει ένα φαγητό δεν μπορείς να ξέρεις αν σου αρέσει. Το ίδιο συμβαίνει και με το Θέατρο. Ένας σκηνοθέτης ή ένας καλλιτεχνικός διευθυντής πρέπει να κάνει απλώς αυτό που ξέρει και το αποτέλεσμα θα φανεί εκ των υστέρων. Μετά θα αποφασίσει το κοινό αν αυτό που του προτάθηκε του άρεσε ή όχι...».

Σε ότι αφορά τον ίδιο, αυτό που του αρέσει να προτείνει είναι καθώς φαίνεται το ελληνικό έργο του τελευταίου αιώνα. Φέτος είναι το δεύτερο συνεχόμενο καλοκαίρι που σκηνοθετεί έργο του Παντελή Χορν. Πέρυσι ήταν το «Φυντανάκι» (πάλι με το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Β. Αιγαίου) και φέτος το «Μελτεμάκι». Η φετινή επιλογή του έργου ξεκίνησε πρώτα από το χώρο στον οποίο επέλεξε να το ανεβάσει. Το μεγεθυντικό τοπίο της λίμνης Τριχωνίδας ήταν κάτι περισ-

σότερο από πρόκληση. Διαμορφώθηκε πολύ γρήγορα στη θέση Ντουγκρή μια θεατρική σκηνή («κάτι σα θερινό σινεμά πλάι στη λίμνη», όπως το περιγράφει ο ίδιος) και απέμενε να βρεθεί ένα ελληνικό θαλασσινό έργο. «Το μυαλό μου πηγε πολύ γρήγορα στο Χορν κι απο κει και πέρα το “Μελτεμάκι” ήταν η φυσική επιλογή...».

Έτσι στήθηκε μια παράσταση που για τις ανάγκες της περιοδείας της σε όλη την Ελλάδα απαιτούσε δύο διαφορετικές...σκηνοθεσίες. Η πρώτη για το πρωτότυπο ανέβασμα πλάι στην Τριχωνίδα, αλλά και σε όποιο άλλο παραθαλάσσιο μέρος ανά την Ελλάδα παρουσιαστεί, και η δεύτερη για τους πιο...κλασικούς θεατρικούς χώρους. Στην Πάτρα θα δούμε τη δεύτερη εκδοχή αφού το «Μελτεμάκι» θα έρθει στην Πάτρα στις 6 Σεπτεμβρίου, μάλλον στο Αρχαίο Ωδείο, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ του Οργανισμού Καλλιτεχνικών Εκδηλώσεων.

Εκτός από τη σκηνοθεσία ο Γκόνης έγραψε για τις ανάγκες της παράστασης και έξι θαλασσινά τραγούδια και τα

εμπιστεύτηκε – σε ποιον άλλο; - στο Νίκο Ξυδάκη για να τα μελοποιήσει (με τον Ξυδάκη θα είναι και ο επόμενος δίσκος του, με τη φωνή Ελευθερίας Αρβανιτάκη). Τα σκηνικά και τα κοστούμια είναι της Ιουλίας Σταυρίδου, ενώ οι ηθοποιοί που ζωντανεύουν τους χαρακτήρες του Χορν είναι οι: Νίκος Αλεξίου, Υβόννη Μαλτέζου, Κερασία Σαμαρά, Γιώργος Μωρόγιαννης, Γιολάντα Μπαλαούρα, Ιωάννα Παππά, Γιάννης Καραθανάσης, Τάσος Κορόζης και Αγαμάμων Μπουγέλης.

Μπορεί ως δάσκαλο και σκηνοθέτη να μη θεωρεί τον εαυτό του κάτι πολύ σπουδαίο («Θέλω η δουλειά που κάνω να μη φαίνεται στους ηθοποιούς», λέει εξηγώντας την...τακτική του), όμως η «γραμμή» του σε σχέση με το αν ένα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. πρέπει να χρησιμοποιεί «φίρμες» για να τραβήξει τον κόσμο στο θέατρο είναι απόλυτα ξεκάθαρη. «Πρόερχομαι από σχολές, όπως του Πέλου Κατσέλη και αργότερα του Παπαβασιλείου, που μόνο αυτή την πολιτική δε θα μπορούσα να είχα...».

Ο Θοδωρής Γκόνης δε σκέφτεται – ευτυχώς – να εγκαταλείψει το χώρο στην Τριχωνίδα μετά το καλοκαίρι. Στόχος του είναι η παρέμβαση που έγινε για το «Μελτεμάκι» να παραμείνει. Από του χρόνου, μάλιστα, θα προτείνει τη διοργάνωση ενός φεστιβάλ λίμνης, με συμμετοχές κατάλληλων θεατρικών παραστάσεων αλλά και μουσικών σχημάτων. Στα σχέδιά του επίσης είναι και η συνεργασία με το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας για το ανέβασμα μιας συμπαραγωγής.

Είναι η δεύτερη φορά μέσα σε λίγους μήνες που το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αργινίου «παρεμβαίνει» με προτροπή του Γκόνη, και δημιουργεί ένα χώρο εκδηλώσεων

σχεδόν από το πουθενά. Τον περασμένο Απρίλιο εγκαινιάστηκε στις παλιές καπναποθήκες των αδελφών Παπαστράτου ένας ολοζώντανος εκθεσιακός χώρος φιλοξενώντας στην παρθενική του έκθεση έργα του Αργινιώτη ζωγράφου Χρήστου Μποκόρου. Όλη η πορεία του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αργινίου τους τελευταίους έξι μήνες υπήρξε πραγματικά καταγιστική. Μετακλήσεις, συναυλίες, αλλά και παραγωγές και συμπαραγωγές συμπλήρωσαν ένα πρόγραμμα που αν μη τι άλλο δημιούργησε σε όλους, εντός και εκτός Αργινίου, αρκετές απαιτήσεις για την επόμενη περίοδο. Το Αργίνιο, ένα από τα πρώτα δημοτικά θέατρα σε όλη την Ελλάδα πριν ακόμα η Μελίνα Ξεκινήσει το θεσμό των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., αριθμεί ήδη είκοσι χρόνια ιστορίας και σίγουρα του άξιζε μια τέτοια αναγέννηση με δραστηριότητες που ο κόσμος αγκάλιασε και με το παραπάνω. Κι όπως λέει ο Γκόνης, αυτή η πρώτη – έστω και...λειψή – θεατρική περίοδος τελειώνει με ένα πανελλήνιο (τουλάχιστο) ρεκόρ.

Η καλοκαιρινή περιοδεία του Θεάτρου με το «Μελτεμάκι» προμηνύεται πέρα από την όποια καλλιτεχνική επιτυχία έχει και οικονομικά κερδοφόρα. Κάτι τέτοιο για ένα Θέατρο με ετήσιο προϋπολογισμό μόνο 100 εκ. δρχ. (από τα οποία τα 50 εκ. αποτελούν οι ανελαστικές λειτουργικές δαπάνες) αποτελεί σίγουρα κατόρθωμα. Να που κάπου τον βοήθησαν και οι σπουδές στο οικονομικά τις οποίες άφησε λίγο πριν το πτυχίο... «Εμείς είμαστε από την πλευρά του προϋπολογισμού οι φτωχοί συγγενείς», σχολιάζει «ζηλεύοντας», καλοπροαίρετα φυσικά, την Πάτρα. «Όχι σαν εσάς με τα εκατοντάδες εκατομμύρια...»

Μνημεία Χρήση και κατάχρηση

Τα μνημεία και οι μνημειακοί χώροι αποτελούν αναπό-

σπαστα στοιχεία της σύγχρονης καθημερινότητας,

καθώς οι τόποι στους οποίους ζούμε είναι διάσπαρτοι

από κατάλοιπα πολλών αιώνων ιστορίας, τα οποία είτε

παρέμειναν ζωντανά και σε διαρκή χρήση μέσα στο

πέρασμα του χρόνου, είτε αποκαλύφθηκαν σταδιακά

από την αρχαιολογική σκαπάνη.

Γράφει ο Ξενοφών Αργ. Παπαευθυμίου

Τα κατάλοιπα αυτά, του πρόσφατου ή του μακρινού μας παρελθόντος, αποκτούν μνημειακή αξιά η οποία τα καθιστά πολύτιμα στοιχεία του πολιτισμού μας, και απαιτούν ειδική αντιμετώπιση (προστασία, συντήρηση κ.λπ.) από την πλευρά μας, έτσι ώστε να εντάσσονται αρμονικά στο σύγχρονο γίνεσθαι αποτελώντας ζωντανά κύτταρα του πολιτισμού μας.

Αυτό μπορεί να γίνει δυνατό με την επανάχρησή τους, για όσα είναι αρχαιολογικά μνημεία (θέατρα, ωδεία κ.λπ.) και τη συνέχιση της χρήσης ή της αλλαγής της όπου αυτό είναι απαραίτητο για τα νεότερα κτίρια, που δεν έπαψαν ή σταμάτησαν πρόσφατα να λειτουργούν.

Εξασφαλίζονται με αυτό τον τρόπο χώροι καλλιτεχνικής έκφρασης, μάθησης και καλλιέργειας των πολιτών, που αλλιώς θα έπρεπε να κατασκευαστούν από την αρχή, ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύεται και εξασφαλίζεται η συνέχιση της παράδοσης, η οποία παραμένει ζωντανή και γόνιμη, ώστε να μην καταλήξει νεκρό αντικείμενο μελέτης για τους λίγους και ειδικούς.

Η χρήση αυτή όμως προϋποθέτει το σεβασμό των ίδιων των μνημείων, ένα σεβασμό που αφορά όχι μόνο την υλική τους αλλά και την πνευματική υπόσταση.

Εδώ λοιπόν διατυπώνονται εύλογα πολλοί φόβοι και αντιρρήσεις, καθώς συχνά οι διάφορες χρήσεις επιβαρύνουν την κατάσταση των χώρων αυτών, οι οποίοι από τη φύση τους είναι πολύ ευαίσθητοι και κυρίως αναντικατάστατοι, ενώ πολλές φορές το είδος των εκδηλώσεων δεν αρμόζει στο μνημειακό τους χαρακτήρα, καθώς αποτελούν φορείς μεγάλων πνευματικών αξιών.

Συχνά οι εγκαταστάσεις που απαιτούν οι σύγχρονες θεατρικές παραστάσεις, οι συναυλίες και οι γιορταστικές εκδηλώσεις, μπορεί να τραυματίσουν και να φθείρουν μέλη των μνημείων, αν δεν έχουν μελετηθεί κατάλληλα για το χώρο, ενώ ο μεγάλος αριθμός επισκεπτών και η συχνότητα διάθεσής τους σε αυτούς τα επιβαρύνουν και τα φθείρουν δυστυχώς με γρήγορους ρυθμούς και ανεπανόρθωτα, όπως επανειλημμένα έχει διαπιστωθεί.

Ο αριθμός και η συχνότητα των εκδηλώσεων, ο εξοπλισμός υποστήριξης και τα σκηνικά, σε όλες τις περιπτώσεις θα πρέπει να υπολογίζονται και να μελετώνται, έτσι ώστε να μην τραυματίζουν και να μην υποβαθμίζουν τα πολύτιμα κτίρια και τα μέλη τους, ενώ σε πολλές περιπτώσεις θα πρέπει να γίνουν έργα υποδομής, για την προστασία τους, κατασκευές δηλαδή οι οποίες θα προφυλάσσουν τα διάφορα μέλη και στοιχεία από την παρουσία και το πέρασμα των επισκεπτών.

Παράλληλα, όμως, θα πρέπει να δοθεί μεγάλη προσοχή και στο χαρακτήρα των εκδηλώσεων που θα φιλοξενοούνται στους μνημειακούς χώρους, ώστε να μην προσβάλλεται η ιστορικότητα, η αισθητική και ο χαρακτήρας τους.

Σε τέτοιους χώρους δεν μπορούν να φιλοξενοούνται μουσικές εκδηλώσεις με εκκωφαντικό ήχο και γενικότερα παραστάσεις και εκδηλώσεις «σουξεδιάρικου» και αγοραίου χαρακτήρα.

Δεν είναι δυνατό τα μνημεία του πολιτισμού μας να γίνονται χώροι πλουτισμού και ανάδειξης ατζέντηδων και εμπόρων του καλλιτεχνικού στερεώματος, ούτε χώροι καταξίωσης ατάλατων και μετριότητων.

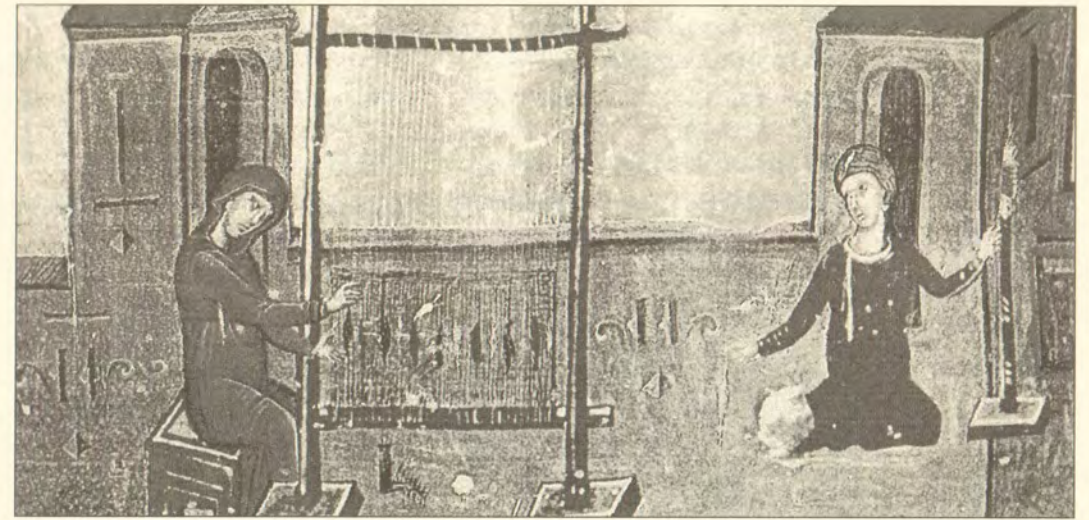
Κακόγουστες παραστάσεις που έχουν ενδυθεί το μανδύα του δήθεν ιστορικού δράματος, κωμωδίες και διάφορες περιοδεύουσες παραστάσεις που εκβιάζουν το γέλιο με φτηνά τεχνάσματα και ακκισμούς ή περιφερόμενα «σουξεδιάρικα» μουσικά σύνολα και αστέρες του πενταγράμμου ή σοβαροφανείς εορταστικές εκδηλώσεις μετά πυροτεχνημάτων σε συλ Millennium, όχι μόνο δεν συμβάλλουν στην καλλιέργεια του πολίτη και την ανάδειξη του πολιτισμού μας, αλλά αναλώνουν και αλλοιώνουν το χαρακτήρα και τη μνημειακή αξία των χώρων αυτών, επιταχύνοντας τη φθορά τους.

Σε χώρους όπως το Ρωμαϊκό Ωδείο και το Κάστρο της Πάτρας, το Φρούριο του Ρίου ή το Δημοτικό Θέατρο Απόλλων –τη χειμερινή περίοδο– διαπιστώνονται παρόμοια προβλήματα και ανάγκες προστασίας, γιατί αποτελούν πολύτιμα σημεία αναφοράς για την ιστορική μνήμη αλλά και το πολιτιστικό μέλλον της πόλης μας.

Μέσα από αυτούς τους χώρους έχουμε

τη δυνατότητα να έλθουμε σε επαφή με πολιτιστικές και καλλιτεχνικές δημιουργίες που αντιπροσωπεύουν την εγχώρια αλλά και την παγκόσμια παράδοση, ενώ ταυτόχρονα φιλοξενούνται και σύγχρονες μορφές έκφρασης, ώστε να δημιουργείται ένας γόνιμος διάλογος ανάμεσα στο σύγχρονο και το κλασικό και να γίνεται έτσι δυνατή η συνέχιση και ο εμπλουτισμός του πολιτισμού μας.

Για να συνεχίσουν όμως να επιτελούν το σκοπό τους τα μνημεία αυτά, θα πρέπει να τα αντιμετωπίζουμε με σεβασμό και οι χρήστες όπως και οι διαχειριστές τους να φροντίζουν, οι μεν με τη λελογισμένη και ορθή χρήση και οι δε με τη σωστή συντήρηση τα έργα υποδομής και προστασίας, να αποτρέπουν την υλική και πνευματική τους υποβάθμιση, ώστε ακολούθως να ευαισθητοποιείται και ο εκάστοτε επισκέπτης κάνοντας το σεβασμό του πράξη και να μην αφήνει μετά την αποχώρησή του από αυτούς, τα όποια σημάδια και απορρίμματα.

Η παρουσία, ο ρόλος και η δράση των γυναικών στο χριστιανικό Βυζάντιο σχετίζεται άμεσα με τον ηθικό κώδικα αξιών της Εκκλησίας, τη γενικότερη ιδεολογία της εποχής, τους θεσμούς και τη δομή της κοινωνίας που ήταν σαφώς πατριαρχική. Ο κυρίαρχος ανδρικός ρόλος στην οικογένεια και η μεγαλύτερη πρόσβαση που είχαν οι άνδρες στην εκπαίδευση, την πολιτική εξουσία και την παραγωγή, καθιστούσε τις γυναίκες υποδεέστερες. Ο ρόλος των γυναικών στην κοινωνία και την οικονομία του Βυζαντίου ήταν συνάρτηση της μόρφωσης, της προσωπικής τους τόλμης και της τάξης στην οποία ανήκαν.

Ασχολίες γυναικών στο Βυζάντιο

Γράφει η **Αφέντρα Μουτζάλη**
Βυζαντινολόγος

Την καθημερινή πραγματικότητα του γυναικείου τρόπου ζωής στο Βυζάντιο αποτελούσαν ορισμένες στερεότυπες ασχολίες, όπως το γνέσιμο, η ύφανση και η κατασκευή των ρούχων. Ακόμη και στα μοναστήρια, οι μοναχές περνούσαν ένα μέρος της ζωής τους γνέθοντας και υφαίνοντας. Μελετώντας τη συμμετοχή των γυναικών στην παραγωγή και την οικονομία του Βυζαντίου, πρέπει να γίνει σαφής διαχωρισμός ανάμεσα στις γυναίκες της πόλης και της υπαίθρου, καθώς και ανάμεσα στις γυναίκες που ανήκουν σε διαφορετικές κοινωνικές τάξεις.

Η έντονη επίδραση που ασκούσε ο ηθικός κώδικας αξιών της Εκκλησίας διατηρήθηκε σε όλη τη βυζαντινή εποχή, παίζοντας κυρίαρχο ρόλο στη διαμόρφωση του γυναικείου προτύπου και στην ενίσχυση της ιδεολογίας, που ενσωματωμένη στο κοινωνικό και οικονομικό εποικοδόμημα οδηγούσε σε διακρίσεις εις βάρος των γυναικών. Κατά την όψιμη αρχαιότητα, όπως και κατά τη μέση και την ύστερη βυζαντινή περίοδο, σκοπός

της ζωής των γυναικών ήταν ο γάμος και η τεκνογονία. Οι επιλογές που συνήθως έκανε μια οικογένεια για την κόρη της στο Βυζάντιο ήταν είτε ο γάμος είτε η μοναχική ζωή. Για τα περισσότερα κορίτσια όμως της ανώτερης και της μέσης τάξης ο γάμος ήταν η κανονική εξέλιξη. Το γάμο της κόρης κανόνιζε συνήθως ο πατέρας της, ο οποίος αποφάσιζε και για την επιλογή του συζύγου. Εκτός από το γάμο και την τεκνογονία, η δικαίωση μιας γυναίκας στο Βυζάντιο ήταν εφικτή και μέσα από το μοναχικό βίο, τη σκληρή ασκητική ζωή και τη φιλανθρωπική δράση. Υπάρχουν ενάρετες παρθένες, μοναχές, όπως η Αγία Αθανασία της Αιγίνης και η περιπλανώμενη Αγία Θεοκτίστη, θύμα πειρατικής απαγωγής, ή έγγαμες αγίες, όπως η Αγία Θωμαΐς η Λεσβία.

Πολλές γυναίκες της αγροτικής υπαίθρου και των κατώτερων λαϊκών στρωμάτων των πόλεων χάνονται μέσα στην ανωνυμία και την ακινητοποιημένη σιωπή, καθώς η ένδεια τις ακολούθησε ως τον τάφο τους. Ο τάφος των φτω-

2

χών γυναικών είναι λακκοειδής, ακτέριστος, κεραμοσκεπής και οριοθετημένος με λίθους ακατέργαστους, που μαρτυρούν το διπλό τους θάνατο, καθώς δεν υπάρχει ούτε μία επιτύμβια λέξη αποχαιρετισμού, μνήμης και αναγνώρισης που να δηλώνει όνομα, ηλικία ή επάγγελμα. Οι γυναίκες των βυζαντινών πόλεων, έγγαμες, άγαμες και χήρες, βγαίνουν έξω από το σπίτι για να πάνε στην εκκλησία, στα λουτρά, στα θρησκευτικά πανηγύρια, για να επισκεφθούν τους γονείς τους ή να βοηθήσουν τους φτωχούς και τους ανήμπορους των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων.

Οι αστές – όπως φαίνεται από πολλά παραδείγματα – έβρισκαν τρόπους να ξεπεράσουν τις ιδεολογικές και πρακτικές απαγορεύσεις που αφορούσαν το φύλο τους και να πετύχουν μια θέση διαφορετική από αυτήν που καθόριζε η νοοτροπία της εποχής.

Πολύτιμες πληροφορίες για τις ασχολίες και τα επαγγέλματα του γυναικείου πληθυσμού στο Βυζάντιο παρέχουν τα νομικά, ιατρικά και Αγιολογικά κείμενα, τα παρασελίδια σημειώματα των κωδίκων και οι ταφικές επιγραφές.

Γυναίκες ασκούσαν για βιοπορισμό το επάγγελμα της υφάντρας και της πλέκτρας. Σύμφωνα με πληροφορίες του Μιχαήλ Ψελλού, τον 11ο αιώνα γίνονταν στην Κωνσταντινούπολη, το ετήσιο πανηγύρι της Αγάθης, μια αναπαράσταση της υφαντικής τέχνης αφιερωμένη στις υφάντρες και τις πλέκτρες... Το πανηγύρι της Αγάθης θεωρήθηκε από μερικούς ερευνητές ένδειξη για την ύπαρξη κάποιας μορφής συντεχνίας στην οποία μετείχαν αποκλειστικά γυναίκες. Για βιοπορισμό ασκούσαν επίσης το επάγγελμα της καλλιγράφισσας, της μυρεψού, της εμπό-

ρου, της αρτοποιού και της μανάβισσας. Στις πόλεις υπήρχαν μερικές ιδιοκτήτριες αρτοποιείων ή μικρών οπωροπωλείων όπου πωλούσαν φρούτα και φρέσκα λαχανικά. Μερικές πωλούσαν γάλα, προϊόντα γάλακτος, αβγά και ελιές. Υπήρχαν ακόμη μερικές γυναίκες που δάνειζαν χρήματα με τόκο, και άλλες που πρόσφεραν αμειβόμενες υπηρεσίες σε πανδοχεία, λουτρά και καπηλειά.

Στο Βυζάντιο υπήρχαν επίσης γυναίκες επαγγελματίες ιατροί, μαιές και ιατρομαίαιες που ασχολούνταν συνήθως με τη γυναικολογία και τη μαιευτική. Γυναίκες βοηθοί των ιατρών ήταν οι υπουργοί που ανήκουν στο βοηθητικό νοσηλευτικό προσωπικό και αντιστοιχούσαν προς τις σημερινές νοσηλεύτριες.

Για τη συμμετοχή των γυναικών στις αγροτικές δουλειές της βυζαντινής υπαίθρου, οι πηγές είναι πολύ φειδωλές σε πληροφορίες και τα μόνα μας βοηθήματα για να κατανοήσουμε την καθημερινότητά τους είναι τα αρχαιολογικά λείψανα, όπως οι αγροκίβες, τα πατητήρια, τα ελαιοτριβεία, τα δοχεία αποθήκευσης δημητριακών οίνου και ελαίου, τα αγροτικά εργαλεία, τα υφαντικά βάρη και τα αγγεία, μαγειρικά και επιτραπέζια. Μπορούμε να υποθέσουμε ότι οι χωρικές των αγροτικών οικισμών δούλευαν την ημέρα στα χωράφια και στα αμπέλια, βοηθώντας στο θέρισμα, στο αλώνισμα, στον τρύγο, στο λιομάζωμα και στο όργωμα, ενώ περνούσαν πολλές ώρες της νυχτερινής ζωής τους γνέθοντας και υφαίνοντας το μαλλί των αιγοπροβάτων. Κουβαλούσαν ξύλα και νερό από το πηγάδι ή την πηγή για τις ανάγκες του νοικοκυριού και φρόντιζαν τα ζώα και τον κήπο του σπιτιού.

Παρατηρούμε ότι σε μια αγροτική οικονομία όπως η βυζαντινή, το φύλο δεν

είχε πρωταρχική σημασία στην κατανομή των οικονομικών ρόλων, αφού η οικογένεια ως σύνολο αποτελούσε τη μονάδα παραγωγής.

Στο Βυζάντιο οι αγρότες, αποτελούσαν την οικονομική βάση της κοινωνίας. Η οικογένεια αποτελεί μια κοινωνικοοικονομική μονάδα, που βασίζεται στην εργασία των μελών της, τα οποία παράγουν αγαθά – κυρίως – για δική τους επιβίωση. Η ευημερία των γυναικών της βυζαντινής υπαίθρου βασιζόταν, σχεδόν αποκλειστικά, στην ευφορία της γης.

Στο Βυζάντιο, μόνον ορισμένες αστές που ανήκαν στην ανώτατη κοινωνική τάξη είχαν τη δυνατότητα ευρύτερης μόρφωσης, πέρα από τη διδασκαλία

των στοιχειωδών γραμμάτων. Τα λόγια μέλη αυτής της τάξης είχαν στη διάθεσή τους βιβλιοθήκες και συλλογές χειρογράφων, που διευκόλυναν τη μάθηση μέσα στο σπίτι. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο Βυζάντιο γενικά, τα βιβλία κόστιζαν πολύ και η απόκτησή τους ήταν δύσκολη. Σύμφωνα με τις κρατούσες αντιλήψεις, η γυναικεία εκπαίδευση περιοριζόταν μόνο στη μελέτη ψυχωφελών εκκλησιαστικών έργων.

Τα αρχαία κείμενα, η «θύραθεν» σοφία και η υψηλή ποίηση αφορούσαν τους άνδρες. Κείμενα λογίων γυναικών που ασχολήθηκαν με την υμνογραφία, την επιστολογραφία, την ιστορία και την ιατρική σώθηκαν ελάχιστα.

3

Από την υμνογραφία, λογοτεχνικό είδος που καλλιεργήθηκε ιδιαίτερα στο Βυζάντιο, γνωρίζουμε μόνο τέσσερις γυναίκες. Πρόκειται για τη Θέκλα, τη Θεοδοσία και την Κασσιανή που έζησαν τον ένατο αιώνα στην Κωνσταντινούπολη και την Παλαιολογίνα μοναχή, που έζησε στη Θεσσαλονίκη τον 14ο αιώνα.

Από τη μελέτη των πηγών φαίνεται ότι οι γυναίκες που ανήκαν στην ανώτερη αστική τάξη ήταν μορφωμένες και λιγότερο απομονωμένες. Αρκετές γυναίκες της μέσης και της κατώτερης κοινωνικής τάξης, μάθαιναν να γράφουν το όνομά τους, να διαβάζουν τα εκκλησιαστικά βιβλία και να αντιγράφουν – για bioπορισμό – χειρόγραφους κώδικες.

Οι παραστάσεις των κολαζομένων γυναικών, που αποτελούσαν τμήμα του θέματος της Δευτέρας Παρουσίας και ανήκαν στην εικονογραφία της Κόλασης, παρέχουν έμμεσες πληροφορίες για τις κρατούσες αντιλήψεις σχετικά με το γυναικείο φύλο, τον κοινωνικό ρόλο και τη θέση της γυναίκας στο Βυζάντιο. Ο κατάλογος των κολαζομένων γυναικών περιλαμβάνει την αποστρέφουσα τα νήπια, την πόρνη, την προαγωγό, την αποκαλογριά, την φιλάργυρη, την ψεύτρα, την κλέφτρα, τη μάγισσα, τη γλωσσού, την κουτσομπόλα, τη ματαιόδοξη, τη φιλάρεσκη κ.ά.

Οι γυναίκες που αρνούνται να τεκνοποιήσουν και να εκπληρώσουν τη βασική κοινωνική τους αποστολή, τιμωρούνται στην Κόλαση (η αποστρέφουσα τα νήπια). Η πόρνη και η μαυλίστρα (προαγωγός) εικονίζονται γυμνές, με φίδι που τυλίγεται γύρω από το σώμα τους και τους δαγκώνει το αιδοίο με το οποίο διέπραξαν την αμαρτία.

Οι βυζαντινές που δεν ήταν Πορφυρογέννητες, μπορούσαν, ανάλογα με την κοινωνική τους τάξη, τις θεμιτές ή αθέμιτες επιλογές τους και τη γενικότερη συγκυρία, να γίνουν υφάντρες, πλέκτρες, καλλιγράφισες, μυρεψοί, ιατρομαίες, έμποροι, αρτοποιοί, μανάβισσες, τοκογλύφοι, υμνογράφοι, μουσικοί, χορεύτριες, βαλανεύτριες, μάγισσες και πόρνες.

Αν και η θέση των γυναικών στο Βυζάντιο ήταν σαφώς υποδεέστερη από τη θέση των ανδρών, ωστόσο υπήρχε αναγνώριση της σπουδαιότητας του ρόλου τους στην οικογένεια και την κοινωνία. Για εκείνες όμως που ξεπερνούσαν τα όρια και τους όρους της κοινωνίας δεν υπήρχε ούτε νόστος ούτε επιστροφή...

4

- 1 Δύο γυναίκες που δουλεύουν σε εργαστήριο υφαντικής. Παράσταση από μικρογραφία χειρογράφου του 14ου αιώνα που βρίσκεται στη βιβλιοθήκη του Βατικανού
- 2 Γυναίκες εργαζόμενες στους αγρούς
- 3 Η αποστρέφουσα τα νήπια, τιμωρείται μαζί με τον αποκαλόγρο. Κύπρος, Παναγία Φορβιώτισσα Λαίνου
- 4 Γυναίκα που μεταφέρει υδρία. Ψηφιδωτό δάπεδο μεγάλου παλατιού, Κωνσταντινούπολη

Ο μάγος του τανγκό Εντουάρντο Μπιάνκο στην Πάτρα

Δεν είναι λίγες οι φορές που ο κινηματογράφος και η μουσική συνέκλιναν και συνεργάστηκαν αρμονικά για την τέρψη του κοινού. Από τη μια συχνά κινηματογραφικές εικόνες ανακλήθηκαν σαν οπτικό υλικό που πλαισίωσε μουσικές βραδιές και συναυλίες συγκροτημάτων. Από την άλλη επιλέχθηκαν μουσικά σχήματα να πλουτίσουν ηχητικά αυτόνομες προβολές ταινιών στελεχώνοντας ποικίλα προγράμματα εκδηλώσεων, καθιστώντας την παρακολούθηση των ταινιών πιο ευχάριστη και προσφέροντας επιπλέον κίνητρα για την προσέλευση του κοινού.

Γράφει ο Γιάνης Μουγγολιάς

Ανατρέχοντας στο παρελθόν και στην ιστορία των κινηματογραφικών προβολών που έγιναν στην Πάτρα, συναντάμε συχνότατα τέτοιου είδους εκδηλώσεις. Από τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας τους οι μεγαλύτεροι κυρίως Πατρινοί κινηματογράφοι – ακόμα και πριν από λίγες δεκαετίες – διέθεταν μόνιμη ορχήστρα, που προσέφερε ευχάριστο μουσικό πρόγραμμα στους θεατές πριν και μετά από κάθε προβολή και ιδιαίτερα στα διαλείμματα. Πολλές φορές καλούνταν για το σκοπό αυτό ονομαστές ορχήστρες από το κέντρο. Με τον τρόπο αυτό προσέλκυαν κόσμο στις κινηματογραφικές αίθουσες.

Στην Ελλάδα ήδη έχει εγκατασταθεί ο σπουδαίος τροβαδούρος του τανγκό Εντουάρντο Μπιάνκο. Αφορμή της έλευσής του στη χώρα μας και της μακράς παραμονής του ήταν το έγκλημα που διέπραξε σκοτώνοντας τον εραστή της γυναίκας του. Έτσι στην Ελλάδα ζητά άσυλο.

Στις 17 Οκτωβρίου του 1931 οι φιλόμουσοι της πόλης με μεγάλη χαρά βρίσκουν στον τοπικό τύπο την πληροφορία ότι σύντομα θα φιλοξενηθεί στην Πάτρα ο Εντουάρντο Μπιάνκο με την περίφημη ορχήστρα του.

ΕΤΟΙΜΑΣΘΗΤΕ
ΝΑ ΑΠΟΛΑΥΣΗΤΕ

Την μάγον μουσικήν
του ΕΔΟΥΑΡΔΟ ΜΠΙΑΝΚΟ
όστις απεθεώθη εν Αθήναις
επί ολοκλήρους μήνας

Η ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΤΟΥ ΜΠΙΑΝΚΟ

Το μεγαλύτερο
θεατρικό γεγονός
της σαϊζόν

Οι δύο κινηματογράφοι της πόλης μας «ΠΑΝΘΕΟΝ» και «INTEAL» είναι εκείνοι που έχουν καλέσει στις κινηματογραφικές αίθουσές τους το βασιλιά του αργεντινικού τανγκό Εντουάρντο Μπιάνκο με την ορχήστρα του. Ένα κορυφαίο γεγονός για την πολιτιστική ζωή της πόλης μας και μεγάλη τιμή για την Πάτρα, αν λάβουμε υπόψη μας ότι ο Μπιάνκο θα εμφανιζόταν στη Θεσσαλονίκη αργότερα, μετά το 1932.

Στις 18 Οκτωβρίου στο «ΝΕΟΛΟΓΟ» οι αίθουσες καταχωρούν τις ακόλουθες ανακοινώσεις:

«ΠΑΝΘΕΟΝ»

στην ταράτσα

Ομιλών Ουέστερν Έλεκτρικ

Ένα θαυματικότατον έργον με πλούσιον σαηνικών διάκοσμον και με υπόθεσιν παρμένην από την εύθυμην φοιτητικήν ζωήν των νέων της Μαδρίτης στην οποία θριαμβεύει κυριολεκτικά ο γόης της οθόνης και αγαπημένος των γυναικών Ραμόν Νοβάρο, θα προβληθή απόψε.

Στην «ΕΥΘΥΜΗ ΜΑΔΡΙΤΗ» που τα τραγουδάκια και οι διάλογοι μέσα στα μιούζικ-χολ της πόλης και τα όμορφα μπαλέτα θα χαρίσουν μια ευχάριστη βραδιά στους θεατές. Αξίζει να σημειωθή ότι στο απομινό έργο οι θαυμαστές του Νοβάρο θα βρουν την ευκαιρίαν να τον θαυμάσουν και ως καλλιτέχνη του άματος σ' ένα ωραίο τανγκό, που τραγουδάει με τη συνοδεία καθάρας.

Στην αυριανή παράσταση η μαγική μπαγκέτα του βασιλιά του τανγκό Εδουάρδο Μπιάνκο θα καταθέλη με ολόκληρη την ορχήστρα του

Στην αίθουσα

Η απογευματινή παράσταση αρχίζει στις 5

μ.μ. θα προβληθή το περιπετειώδες έργο του υπαίθρου «ΤΙΜΩΡΙΑ ΕΝΟΧΟΥ» με τον Κεν Μένουαντ

Εισιτήριο 10 και 7.50 δραχμές.

«INTEAL»

Ομιλών Ουέστερν Έλεκτρικ

Λόγω της μεγάλης ζήτησης μόλις πριν από λίγες μέρες, κατέφθασαν τα νέα τελειότετα μηχανήματα «Ουέστερν». Η εγκατάσταση του ομιλούντος κινηματογράφου άρχισε και περατώθηκε με πλήρη επιτυχία. Έγινε ακόμα και μια γενική ανακαίνιση.

Έτσι ανοίγει σήμερα τις πύλες του ο κινηματογράφος «INTEAL». Με την ευρύχωρη και ωραία αίθουσα, με το γλυκό φωτισμό του και με τα εκλεκτά φιλμ, που θα προβάλ-λη, θα καταστή ασφαλώς κάθε βράδυ το καταφύγιο των φίλων του κινηματογράφου.

Για να πεισθούν όλοι για την εξαιρετική επιτυχία των μηχανημάτων και για ικανο-

ποίηση όλων που το επιθυμήσαν και για χάρη πολλών κινηματογραφοφίλων, που κατά το θέρος απουσίαζαν στις εξοχές και δεν το είδαν στον κοσμογαλασμό εκείνου του «ZENIO» θα προβληθή πάλι σήμερα το «AN ME THELIS ELA SY» με πρωταγωνίστρια την περίφημη τσαχπίνα ΜΑΙΡΗ ΓΚΛΟΥΡΥ, που, ως δακτυλογράφος Τραπεζής, ξετρελλάνε το διευθυντή της και στο τέλος του είπε: «Αν με θέλεις έλα συ...».

Στην αυριανή παράσταση ο ΜΠΙΑΝΚΟ με την ορχήστρα του.

Ο ερχομός του Μπιάνκο στην Πάτρα πραγματοποιείται σε μια εποχή που οι μεγάλοι κινηματογράφοι της πόλης είχαν εγκαταστήσει μηχανήματα ομιλούντος.

Στις 19 Οκτωβρίου του 1931 η υποδοχή του τύπου στη μεγάλη βραδιά αποτυπώνεται ως εξής:

Ένα σπάνιο καλλιτεχνικό γεγονός για την Πάτρα σήμερα. Η Α.Μ. ο βασιλιάς του τανγκό, που επονομάστηκε στην Ευρώπη ο «άνθρωπος της ημέρας» ο ΕΔΟΥΑΡΔΟ ΜΠΙΑΝΚΟ, θα διευθύνη αυτοπροσώπως με τη μαγική μπαγκέτα του την Αργεντινή Ορχήστρα στο «ΠΑΝΘΕΟΝ» και στο «INTEAL» και θα καταμαγέψη το φιλόμουσο κοινό.

— Θα ξετρελάνουν το κοινό η INEZ ΜΠΙΑΝΚΟ με τα τραγούδια της και η χορεύτρια του Passo Doble η ΡΟΖΙΤΑ ΜΟΝΤΕΝΕΓΡΟ με τους υπέροχους χορούς της.

— Βιρτουόζοι του πιάνου, του βιολιού, της κιθάρας και του άσματος, θα δώσουν δείγματα της μαεστρίας τους.

Στα διαλείμματα των προβολών στους δύο κινηματογράφους η 15μελής ορχήστρα του Μπιάνκο έπαιζε τα περίφημα αργεντινικά τάνγκο τα οποία οι Πατρινοί

τα είχαν μάθει και τα τραγουδούσαν μεταφρασμένα στην ελληνική γλώσσα.

Πολλοί απ' τους μεγαλύτερους σε ηλικία συμπολίτες μας θυμούνται ότι χόρεψαν τα τάνγκο εκείνα και τα τραγούδησαν μαζί με την Ινέζ Μπιάνκο. Θα τους μείνουν αξέχαστα:

— Η «Κομπαρσίτα» (Μοναχή ως τότε θάσαι;)

— Το «Μάμα κίερο συν νόβιο» (Μαμά, θέλω έναν ανδρούλη, λίγο νοστιμούλη)

— Το «Αουγκούστα» (Κλάψε φτωχή μου καρδιά, κλάψε να βρεις γιατριά)

και τόσα άλλα που μέχρι τις ημέρες μας, όταν τραγουδιούνται, φέρνουν νοσταλγικές μνήμες.

21 Οκτωβρίου
Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ
ΣΗΜΕΡΟΝ ΣΗΜΕΡΟΝ

Ο περίφημος ΜΠΙΑΝΚΟ
με την υπέροχον
πράγματι Αργεντινήν
ορχήστρα του
θα εμφανισθεί εις το

«INTEAL»

πρω του φαγητού,
έναρξιν ώρα 7 μ.μ.

και εις το

«ΠΑΝΘΕΟΝ»

μετά το φαγητόν,
έναρξιν ώρα 10 μ.μ.

Τιμή εισιτηρίου δραχ. 25

Στις 23 Οκτωβρίου απομένουν ακόμα 3 ημέρες που ο ΜΠΙΑΝΚΟ με την ορχήστρα του θα παραμείνει στην πόλη μας.

3 ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΗΜΕΡΑΙ
ΤΟΥ

ΕΝΤΟΥΑΡΝΤΟ ΜΠΙΑΝΚΟ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΗΜΟΥ
ΑΡΓΕΝΤΙΝΗΣ
ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΤΟΥ

ΣΗΜΕΡΟΝ πρω του δείπνου

7 μ.μ.

στο «ΠΑΝΘΕΟΝ» με τη
Μπίλλυ Ντοβ

Η «ΜΟΙΡΑΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ»

Μετά το δείπνον

10 μ.μ.

στο «INTEAL» με το
υπερέργον

«ΓΑΜΗΛΙΟΝ ΕΜΒΑΘΗΡΙΟΝ»

όπου πρωταγωνιστούν

ο Έριχ Φον Στροχάμι

και η Φέη Ρέη

Γενική είσοδος δραχ. 15

Δια να δυνηθούν

όλοι να απολαύσουν

τον δαμιόνιον μουσικοσυνθέτην

Η 25η Οκτωβρίου ήταν η μέρα που έπαιξε για τελευταία φορά η υπέροχη Αργεντινή Ορχήστρα στις κινηματογρα-

φικές αίθουσες του «INTEAL» και του «ΠΑΝΘΕΟΝ» πριν απ' το φαγητό στις 7 μ.μ., μετά το φαγητό στις 10 μ.μ. και στη διάρκεια των διαλειμμάτων των προβαλλομένων έργων.

Η Ορχήστρα και ο Μπιάνκο, μετά την ολιγοήμερη παραμονή τους στην Πάτρα, ανεχώρησαν. Έμεινε όμως για πολύ ακόμα στην πόλη ο απόηχος από τις υπέροχες μελωδίες και τις ευφάνταστες χορευτικές φιγούρες.

Οι Πατρινοί που τους παρακολούθησαν διαπίστωσαν ότι το πέρασμα του Εντουάρντο Μπιάνκο και της ορχήστρας του από την Πάτρα αποτέλεσε μια άσση στη μονοτονία των θεαμάτων.

Μετά από 22 χρόνια το όνομα του Εντουάρντο Μπιάνκο ξαναφιγουράρει στα θεάματα της αχαϊκής πρωτεύουσας. Έτσι στα σκοτεινά χρόνια της ξενικής κατοχής, στα τέλη του Μαΐου του 1943, το «Λυρικό» το αγαπημένο θερινό θέατρο των Πατρινών στην περιοχή των Ψηλών Αλωνίων κάνει έναρξη των παραστάσεών του με την περίφημη οπερέττα του Μπιάνκο «ARTZENTINA», ένα διαμάντι από το διάσημο ρεπερτόριο του θιάσου οπερέττας Ξύδη. Οι λυρικές μελωδίες και οι λικνιστικές φιγούρες με έναυσμα τη μουσική του Μπιάνκο ξαναβρέθηκαν στο προσκήνιο και ενθουσίασαν τους Πατρινούς, χωρίς βέβαια την παρουσία του μεγάλου Αργεντινού τροβαδούρου.

ΑΥΡΙΟΝ
ΔΕΥΤΕΡΑΝ
Ένα σπάνιον θεατρικόν γεγονός διά τῆς Πάτρας.
Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ταγκό.
ΕΔ. ΜΠΙΑΝΚΟ
Ὁ καταβλήτῃς τῶν θεατῶν μετὰ πλῆρη τὴν Ἀργεντινὴν Ὀρχήστραν τοῦ κατὰ τὰ δικαιώματα τῆς πρεβολῆς τῶν ταινιῶν
ΕΙΣ ΤΟ
“ΠΑΝΘΕΟΝ,,
ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ
“INTEAL,,
ΡΟΖΙΤΑ ΜΟΝΤΕΝΓΡΟ

ΣΤΟ “ΠΑΝΘΕΟΝ,,
ΚΑΙ “INTEAL,,
Ένα σπάνιον καλλιτεχνικόν γεγονός σήμερον διά τῆς Πάτρας
Ἡ Α. Μ. ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΟΥ ΤΑΓΚΟ
ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ ΜΠΙΑΝΚΟ
Ὁσπουδίστους ὁ Διεθνὴς τὴν ἀνεκπαιμάκτῃ Ὀρχήστρῃ του μετὰ τὴν κοινὴν ἀπαγορεύσει αὐτῶν ὅτι ἀνεκπαιμάκτῃ τοῦ ἀλλοδαποῦ ὄμιλου.
Ἡ **INTEAL** ὁ Αὐστραλιανὸς μετὰ τὴν ἀρχαῖαν τῆς καὶ ἡ **ΡΟΖΙΤΑ ΜΟΝΤΕΝΓΡΟ**, ἡ νεότερα τοῦ **“INTEAL”** ἡγετοῦ τοῦ παλαιῦ τοῦ βασιλοῦ, τῆς καλλιτέρας καὶ τῆς ἀγαπῆς, ὁ ὅστις ἀγαπᾷ τὴν ἀποστολὴν τῆς.

Ἡ ἀνεκπαιμάκτῃ δὲ τὴν ἑναρξιν τοῦ
“INTEAL,,
ἐξεκλήθη χεῖρ μετὰ τὴν ὀνομασίαν τῆς
ΑΘΡΟΟΙ ΟΙ ΘΕΑΤΑΙ ΕΣΠΕΥΣΑΝ
καὶ ἐκαλλιέργησαν τὴν αἴθυσαν τοῦ ἀνεκπαιμάκτῃ
θεάτρου εἰς ἀλάς τῆς παραστάσεως μετὰ πρωτοφανῆ συνισταμένην,
ὅλων δὲ αἱ προβλήσεις
ΕΔΙΚΑΙΟΦΗΣΑΝ ΠΑΡΕΣΤΑΤΑ
ὁμοῦ αἰὼν τῶ ἀνεκπαιμάκτῃ κερματιστάριον
“ΑΝ ΜΕ ΘΕΛΗΣ ΕΛΑ ΣΥ...,,
τὸ ὅστις ἐπεσκέσεν ἀλλοτὴ κινεματογράφον.
Ἡ **ΑΥΤΗ ΤΑΙΝΙΑ ΘΑ ΕΠΙΤΑΛΑΜΩΘΗ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΟΝ**
Σήμερον ἀνεκπαιμάκτῃ ἡ εἰσοδος καὶ εἰς τὸ καυδόν.
Τὰ θέατρα ὅλα ἰσχυρῶς
Τὴν εἰσαγωγήν πρᾶκτῃ εἰς ἀλάς: ἄρα, 25

Προσεχώς

Από 28 - 7 μέχρι 20 - 9 - 2000

Ατζέντα εκδηλώσεων για την Πάτρα

Μουσική στα νησιά του Ιονίου

Τα ΔΗ.Π.Ε.ΘΕ. περιοδεύουν

«Καλό χειμώνα» από το Μέγαρο

Στην Πάτρα και στο Ρίο

- 28/7** «Εκκλησιάζουσες» του Αριστοφάνη από τη «Θεατρική Διαδρομή», Ρωμαϊκό Ωδείο [1]
- 30/7** Συναυλία της Ορχήστρας Bach του Gewandhaus της Λειψίας, «Βραδεβούργια κοντσέρτα αρ. 1-6», Αρχαίο Ωδείο [1]
- 2/8** Συναυλία με το Μουσικό σχήμα «Τρίχορδο» Κάστρο Πάτρας [1]
- 5-6/8** Αφιέρωμα στη Μελίνα Μερκούρη. Παρουσίαση CD ROM για τη ζωή και το έργο της, ομιλίες, έκθεση φωτογραφίας και προβολή ταινιών, Κάστρο Ρίου και θερινός κινηματογράφος «Κάστρο» [3]
- 7-8/8** «Νεφέλες» του Αριστοφάνη από τον Οργανισμό Ελληνικού Θεάτρου, Αρχαίο Ωδείο [2]

- 12/8** Συναυλία του Λουκιανού Κηλαϊδώνη και των «Blues Family», Παραλία Ψαθόπυργου [3]
- 14/8** «Βάτραχοι» του Αριστοφάνη από τους θιάσους ΣΕΗ, ΟΕΘ, ΡΑΜΠΑ, Αρχαίο Ωδείο [2]
- 15/8** Συναυλία των Γ. Χατζηγάσιου – Μ. Τόκα με τη σοπράνο Β. Καραγιάννη, Κάστρο Ρίου [3]
- 16/8** «Οιδίπους τύραννος» του Σοφοκλή από το Εθνικό Θέατρο, Αρχαίο Ωδείο [2]
- 18/8** «Σινάνης» του Δ. Βυζάντιου από το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κέρκυρας, Αρχαίο Ωδείο [2]
- 19/8** Η Αρλέτα στην «ώρα των τρελών και των αλλοπαρμένων», παρυφές Κάστρου Ρίου (μεσάνυχτα) [3]

- 21/8** Συναυλία του Π. Γαϊτάνου. Μαζί του οι Ν. Καραγιάννη και Χ. Πετρόδου, Αρχαίο Ωδείο [2]
- 23/8** «Ειρήνη» του Αριστοφάνη από το Εθνικό Θέατρο Αρχαίο Ωδείο [2]
- 25-27/8** Δραστηριότητες, εκδηλώσεις και παιχνίδια για παιδιά, παρυφές Κάστρου Ρίου [3]
- 27/8** «Τρωάδες» του Ευριπίδη από τη Θεατρική Ομάδα Παντείου Πανεπιστημίου, Κάστρο Πάτρας [1]
- 28/8** Συναυλία των «Ίασις» με τον Ομάρ Φαρούκ Τεκμπιλέκ, Κάστρο Πάτρας [1]
- 28-29/8** «Μαντζουράνα στο κατώφλι-γάιδαρος στα κεραμίδια» του Γιώργου Αρμένη από τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Βέροιας και Σερρών, Αρχαίο Ωδείο [2]

- 30/8** «Ίππεις» του Αριστοφάνη από τη Θεατρική Έξοδο Αιγαίου, Αρχαίο Ωδείο [2]
- 31/8** Συναυλία του συγκροτήματος «The Nino Rota Ensemble» Κάστρο Πάτρας [1]
- 1-2/9** «Πλούτος» του Αριστοφάνη από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, Αρχαίο Ωδείο [2]
- 3-4/9** «Η Αγριελιά» από το Θεατρικό Σχήμα Πατρών, Κάστρο Πάτρας [1]
- 3/9** Συναυλία των Διονύση Τσακνή – Λαυρέντη Μαχαιρίτσα, Αρχαίο Ωδείο [2]
- 4/9** «Εκκλησιάζουσες» του Αριστοφάνη από τα θέατρα «Πολιτεία» και «Μεταξουργείο», Αρχαίο Ωδείο [2]

- 5/9** Συναυλία κλασικής μουσικής από τη «Minsk Festival Orchestra» της Λευκορωσίας, Αρχαίο Ωδείο [2]
- 6/9** «...προς το ύστατον φως...» από το Αμφιθέατρο Σπίρου Α. Ευαγγελάτου, Κάστρο Πάτρας [1]
- 6/9** «Το μελετεμάκι» του Παντελή Χορν από τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αγρινίου και Β. Αιγαίου, Αρχαίο Ωδείο [2]
- 8/9** «Η θαυμαστή μπαλωματού» του Λόρκα από τη «Θεατρική Αναγέννηση», Αρχαίο Ωδείο [2]
- 9/9** «Το ημέρωμα ης στρίγγλας» του Ουίλιαμ Σέξπιρ από το «Θέατρο 2000», Αρχαίο Ωδείο [2]
- 11/9** Συναυλία με τον Αλκίνοο Ιωαννίδη [4]

1 Ορχήστρα Bach του Gewandhaus

2 Ομάρ Φαρούκ Τεκμπιλέκ

3 «Τρίχορδο»

4 Μάριος Τόκας

5 Εδουάρδος ο Β'

11/9	Συναυλία με το «Canto General» του Μίκη Θεοδωράκη, Αρχαίο Ωδείο [1]	Buster Keaton «Ο Στρατηγός» κινηματογράφος «Αελλώ» [1]	σεις», Κάστρο Πάτρας
12/9	Συναυλία του Μίλτου Πασχαλίδη, Κάστρο Πάτρας	15-21/9	8η Συνάντηση Παραδοσιακών Χορών Δημοτικών Σχολείων Νομού Αχαΐας [1]
12-13/9	«Εδουάρδος Β'» του Κρίστοφερ Μάρλοου από το «Θέατρο Νέου Κόσμου», Αρχαίο Ωδείο [2]	16/9	Προβολή ταινίας των Laurel & Hardy (Χονδρός – Λιγνός), «Αελλώ» [1]
14/9	Προβολή ταινιών Charlie Chaplin: α) Τα φώτα της πόλης, β) Ο Δικτάτωρ, κινηματογράφος «Αελλώ» [1]	16/9	«Ο μύθος των Ατρείδων» των Αισχύλου – Σοφοκλή – Ευριπίδη από τη «Θεατρική τέχνη», Αρχαίο Ωδείο [2]
15/9	«Αχαρνής» του Αριστοφάνη από το «Θέατρο Κνωσσός», Αρχαίο Ωδείο [2]	16/9	Συναυλία των αδελφών Κατσιμίχα και των «Πυξ Λαξ», Κάστρο Ρίου [2]
15/9	Προβολή ταινίας	17/9	Το «δόντι» αποχαιρετά το καλοκαίρι... Συναυλία με τις «Μικρές Περιπλανή-

18/9 Συναυλία του Νίκου Πορτοκάλογλου, Κάστρο Πάτρας [4]

20/9 Λυρική βραδιά από τη «Χορωδία καθολικών», Αρχαίο Ωδείο [2]

[1] Εκδήλωση του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας

[2] Εκδήλωση του 19ου Φεστιβάλ Πάτρας του Οργανισμού Καλλιτεχνικών Εκδηλώσεων

[3] Εκδήλωση του Δήμου Ρίου στο πλαίσιο του κύκλου «Νύχτες πολιτισμού»

[4] Εκδήλωση του γραφείου «Ekvasis»

Όλες οι εκδηλώσεις ξεκινούν στις 9.30 μ.μ., εκτός αν αναφέρεται διαφορετική ώρα έναρξης.

Για πιθανές αλλαγές και περισσότερες πληροφορίες συμβουλευτείτε τους αρμόδιους φορείς.

Μια διοργάνωση που μέσα σε τρία μόλις χρόνια κατάφερε να γίνει θεσμός, να ξεπεράσει τα ελληνικά σύνορα και να αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα πολιτιστικά γεγονότα του καλοκαιριού για όλη την Ελλάδα διοργανώνεται και φέτος από 28/7 – 6/8 στα Καλάβρυτα. Πρόκειται για το 3ο Διεθνές Σεμινάριο Πνευστών Οργάνων που διοργανώνουν από κοινού η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Ποιότητας Ζωής Καλαβρύτων (ΔΕΠΑΠΟΖ), το Μουσικό Κέντρο και ο Δήμος Καλαβρύτων καθώς και το Εθνικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων του υπουργείου Πολιτισμού.

Στο Σεμινάριο θα πάρουν μέρος μαθητές από την Ελλάδα, τις ΗΠΑ, τη Γερμανία, την Ιταλία, την Ελβετία, τον Καναδά, τη Μ. Βρετανία και την Τουρκία οι οποίοι θα φιλοξενηθούν στους χώρους στους Μαθητικής Εστίας Καλαβρύτων. Όσο για τους διδάσκο-

ντες σε αυτό θα είναι και φέτος μια ομάδα από σπουδαίους σολίστες των πνευστών από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Συγκεκριμένα θα διδάξουν από την Αμερική ο Alen Vizzuti (τρομπέτα), από τη Γερμανία ο Enriqne Crespo (τρομπόνι), από την Αυστρία ο Roger Bobo (τούμπα) και οι Έλληνες Γεράσιμος Ιωαννίδης (τρομπέτα), Βαγγέλης Σκούρας (κόρνο), Παναγιώτης Δράκος (φλάουτο), Ελένη Σαββανή (όμποε), Σπύρος Μουρίκης (κλαρινέτο), Γιώργος Φαρούγας (φαγγότο) και Γιώργος Δαραβέλης (σαξόφωνο). Προσκεκλημένοι της διοργάνωσης είναι επίσης και το οκταμελές σύνολο από τη Γερμανία «Women in Brass»

Εκτός από τη διδασκαλία των μαθητών που έχουν δηλώσει συμμετοχή, στο πλαίσιο του σεμιναρίου θα διεξαχθούν και μια σειρά από παράλληλες εκδηλώσεις, σημαντικότερες από τις οποίες είναι το ρεσιτάλ (5 Αυγούστου) και το

Σεμινάριο Πνευστών στα Καλάβρυτα

Μάστερ Κλας του Alen Vizzuti, το Μάστερ Κλας των Roger Bobo και Enriqne Crespo και το κοντσέρτο των «Women in Brass» που θα συνοδεύσει την επίσημη τελετή έναρξης του σεμιναρίου (29 Ιουλίου). Επίσης κάθε βράδυ από τη Δευτέρα 31 Ιουλίου μέχρι την Πέμπτη 3 Αυγούστου μουσικά σύνολα πνευστών θα δίνουν συναυλίες στην πόλη των Καλαβρύτων.

Περισσότερες πληροφορίες για το Σεμινάριο μπορείτε να αναζητάτε στα τηλ. 0692 23234, 23880 (fax 0692 23733), καθώς και μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

(depapoz-kalavryta@pat-forthnet.gr)

Στο Πολύεδρο

Μέχρι τις 14 Αυγούστου θα διαρκέσει στο «Πολύεδρο» η έκθεση έργων Πατρινών καλλιτεχνών με το γενικό τίτλο «Πάτρια εδάφη II». Με τη συνεργασία του ιδρύματος Τοπάλη, το «Πολύεδρο» διοργανώνει για δεύτερη φορά μια έκθεση ανάλογου περιεχομένου, σκοπεύοντας να κάνει θεσμό την καλοκαιρινή συνεύρεση καλλιτεχνών που είτε ζουν είτε έχουν γεννηθεί στην Πάτρα. Η επιμέλεια της έκθεσης ανήκει στην ιστορικό τέχνης Αθηνά Σχινά, ενώ οι καλλιτέχνες που συμμετέχουν είναι οι:

Ηλίας Αηδονίδης

Νίκος Αναγνωστόπουλος

Στάθης Ανδρουτσάκης

Δημήτρης Διαμαντόπουλος

Τζωρτζίνα Κωστοπούλου

Άννα Κώτσου

Κώστας Παναγιωτακόπουλος

Άγγελος Σκούρτης

Κώστας Σπυρόπουλος

Άνθη Τομαρά

Πάνος Φειδάκης

Ευθαλία Χάχαλη

Κεφαλλονιά

Το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου διοργανώνεται στο Αργοστόλι και το Ληξούρι της Κεφαλονιάς η 3η Συνάντηση Χορωδιών με τη συμμετοχή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και εννέα ακόμα χορωδιών υπό τη διεύθυνση του Λουκά Καρυτινού. Θα συμμετάσχει επίσης ο Μίκης Θεοδωράκης, του οποίου ο «Ζορμπάς» θα παρουσιαστεί σε μια τιμητική γι' αυτόν εκδήλωση.

Ζάκυνθος

28/7	Συνάντηση επτανήσιων χορευτικών σχημάτων	18-19/8	«Ιστορία του ζωολογικού κήπου» του Ε. Άλμπι από την «Αυλαία Τέχνης Ζακύνθου» και το «Θέατρο Αβούρη»
29/7	Συναυλία των Λαυρέτη Μαχαιρίτσα – Διονύση Τσακνή	20/8	Μουσικοχορευτική παράσταση με το χορευτή Αν. Μάρκες
2/8	Συναυλία των Χάρη και Πάνου Κατσιμίχα και των «Πυξ Λαξ»	22/8	Συναυλία για μαντολίνο και κρουστά των Δ. Μαρίνου και Αν. Δεσύλλα
4/8	«Εκκλησιάζουσες» του Αριστοφάνη με τους Γ. Μιχαλακόπουλο – Μ. Παπακωνσταντίνου	23/8	Συναυλία με το συγκρότημα παραδοσιακών τσιγγάνικων βιολιών της Ουγγαρίας
7/8	Συναυλία με το συγκρότημα «Τρύπες»	26/8	Βραδιά ελληνικού χορού
9/8	«Ο τσάρος με τη μακριά γενειάδα» από το Παιδικό Στέκι του Εθνικού Θεάτρου	28/8	Συναυλία MID του Ιονίου Πανεπιστημίου
10-12/8	«Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας» του Σέξπιρ από το «Θέατρο της Ζάκυνθος»	4/9	Συναυλία της Συμφωνικής Ορχήστρας Λευκορωσίας
13/8	«Βάτραχοι» του Αριστοφάνη από το θίασο «Ράμπα»	16/9	«Τα καινούρια ρούχα του βασιλιά» από τη Θεατρική Ομάδα Εργαζομένων του Πανεπιστημίου Πατρών
14/8	Συνάντηση ελληνικών – ευρωπαϊκών χορευτικών συγκροτημάτων		
15/8	Συναυλία της Καλιόπης Βέτα		

Στα τέλη του Αυγούστου θα ξεκινήσει φέτος το φεστιβάλ κλασικής μουσικής στους Παξούς και θα διαρκέσει μέχρι τα μέσα Σεπτεμβρίου. Ανάμεσα στις εκδηλώσεις συναντάμε τα ρεσιτάλ του πιανίστα Julian Jacobson (29/8), του τσελίστα Παλ Μπάντα και του ντράμερ Δημήτρη Μαρινάκι (30/8).

Παξοί

Μια σειρά εκδηλώσεων παρουσιάζει και φέτος το Πολιτιστικό - Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αστακού, ενώ παράλληλα διοργανώνει και σειρά αθλητικών δραστηριοτήτων. Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις γι' αυτή την περίοδο έχουν ως εξής:

29/7	«Κυρ' Υπουργέ, τι έγινε με το θέμα μ'» του Δ. Ρήτα από το ΔΗ.Π.Ε.Θ.Ε. Καρδίτσας	13/8	Συναυλία του Παντελή Θαλασσινού
5/8	Συναυλία με λαϊκά και δημοτικά τραγούδια με τη 12μελή ορχήστρα του Χρ. Παναγιωτόπουλου	18/8	«Η τύχη της Μαρούλας» του Δ. Κορομηλά από τη Θεατρική Ομάδα Γυμνασίου Αστακού
5/8	Συναυλία των Αντώνη Καλογιάννη, Σοφία Μιχαηλίδου, Βάλια Βρεττού και Πένυ Ξενάκη, Θέατρο «Παντελής Ζερβός»	20/8	Συναυλία με το λαϊκό συγκρότημα «Παλιά Ρεζέρβα», Ίσθμια
12/8	Ρεσιτάλ Δημήτρη Σγούρου, Θέατρο-κλαμπ «Ποσειδών»	25-26/8	«Τα κόκκινα φανάρια» του Αλέκου Σακελλάριου από τη «Θεατρική συντροφιά», Θέατρο «Παντελής Ζερβός»
17/8	Συναυλία των Γιώργου και Κατερίνας Κόρου, Περαχώρα		
19/8	Βραδιά ροκ μουσικής Θέατρο «Παντελής Ζερβός»		

Αστακός

Λουτράκι

Λευκάδα

Σαρανταπέντε χρόνια συμπληρώνουν φέτος οι Γιορτές Λόγου και Τεχνης της Λευκάδας που φιλοξενούνται σε μια σειρά από γοητευτικούς χώρους.

28-30/7	Συνάντηση φιλαρμονικών, Κηποθέατρο «Αγγ. Σικελιανός»	τρο «Αγγ. Σικελιανός»	Καρυώτες
30/7	Συναυλία με τη λαϊκή ορχήστρα «Φραγκοσυριανή», Νικιάνα	8/8 Ημερίδα – αφιέρωμα στο Λευκάδιο Χερν, Πολιτιστικό Κέντρο	14/8 «Το θεριό του Ταύρου» του Αζίζ Νεσίν από τη Θεατρική Σκηνή Πρέβεζας,
2/8	Παράσταση μαριονέτας με το θίασο του Βασίλη Βασιλάκη, Φρύνη	8/8 Συναυλία με τη λαϊκή ορχήστρα «Φραγκοσυριανή», Τσουκαλάδες	16/8 Συναυλία του Κουιντέτου Μι από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κηποθέατρο
3-31/8	Αναδρομική έκθεση του Θεόδωρου Στάμου, Πολιτιστικό Κέντρο	9/8 Τραγούδια για τη Λευκάδα με πρωτότυπα έργα Ελλήνων συνθετών (Λαπιδάκης, Παπαδάτος, Τενίδης, Τραυλός). Παραγγελία του Φεστιβάλ Λευκάδας με την Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων Δήμου Πατρών	18/8 Συναυλία με τη λαϊκή ορχήστρα «Φραγκοσυριανή», Λυγιά
4/8	Παράσταση μαριονέτας με το θίασο του Βασίλη Βασιλάκη, Λυγιά	11/8 Συναυλία με τη λαϊκή ορχήστρα «Φραγκοσυριανή», Καλαμίτσι	19/8 Συναυλία του συνόλου τζαζ του Πανεπιστημίου του Μπέρκλεϊ της Βοστώνης. Κηποθέατρο «Αγγ. Σικελιανός»
4/8	Χοροθέατρο της Λήδας Σάνταλα με την παράσταση «Στη στέγη του κόσμου», Κηποθέατρο «Αγγ. Σικελιανός»	12/8 Βαρκαρόλα με τη Νέα Χορωδία Λευκάδας, Δυτική Παραλία	20-27/8 Διεθνές Φεστιβάλ Φολκλόρ στους χώρους Πολιτιστικό Κέντρο, Λυγιά, Νικιάνα, Καρυώτες, Τσουκαλάδες και Καλαμίτσι
6/8	Συναυλία της Καμεράτας με αφιέρωμα στον Μπαχ, Κηποθέα-	12/8 «Το θεριό του Ταύρου» του Αζίζ Νεσίν από τη Θεατρική Σκηνή Πρέβεζας,	8/9 «Μήδεια» του Μποστ από το θέατρο «Φαίακες», «Απόλλων»

Τα διήμερα Παρασκευής και Σαββάτου του καλοκαιριού είναι παραδοσιακά συνδεδεμένα με την Επίδαυρο, είτε μιλάμε για τον κλασικό θεατρικό χώρο του αρχαίου θεάτρου (εκδηλώσεις του Ελληνικού Φεστιβάλ), είτε για τη Μικρή Επίδαυρο που τα τελευταία χρόνια χρησιμοποιείται κυρίως για ιδιαίτερες μουσικές βραδιές από το Σύλλογο Φίλων της Μουσικής. Στη ...Μεγάλη Επίδαυρο, λοιπόν, μέχρι το τέλος του καλοκαιριού θα παρουσιαστούν:

28-29/7 «Αίαντας» του Σοφοκλή από το «Αμφιθέατρο» του Σπύρου Ευαγγελάτου, με τη μετάφραση του Κ. Χ. Μύρη, τα σκηνικά και τα κοστούμια του Γιάννη Μετζικώφ, τη μουσική του Θ. Αντωνίου και βέβαια τη σκηνοθεσία του Ευαγγελάτου. Πρωταγωνιστούν οι Νίκος Χαλαλάμπους, Λήδα Τασοπούλου, Αλέξης Σταυράκης, Σπύρος Μαβίδης, Μαριέτα Σγουρδαίου, Ζαφείρης Κατραμάδος, Γιάννης Ζαβραδινός και Νίκος Γιαχαλής.

4-5/8 «Ειρήνη» του Αριστοφάνη από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος στη μετάφραση του Κώστα Βάρναλη, τη σκηνοθεσία του Βασίλη Νικολαΐδη και τα σκηνικά και τα κοστούμια του Άγγελου Αγγελή με τους Γιώργο Παρτσάλακη, Νίκο Μπουσοδούκο, Γιώργο Λέφα, Σωτήρη Τζεβελέκα και Μπάμπη Σαρηγιαννίδη

11-12/8 «Οιδίπους Τύραννος» του Σοφοκλή επίσης από το Εθνικό Θέατρο. Η παράσταση που μετά από 15 αιώνες έγινε το πρώτο

θέαμα που άνοιξε τις πύλες του «Κολοσσαίου» της Ρώμης ανεβαίνει στην Επίδαυρο με τη μετάφραση και τη σκηνοθεσία του Σπύρου Παπαβασιλείου, τη μουσική του Δημήτρη Καμαρωτού, τα σκηνικά και τα κοστούμια του Γιώργου Ζιάκα και τους Γρηγόρη Βαλτινό, Τένη Γαϊτανοπούλου, Στέφανο Κυριακίδη, Κώστα Γαλανάκη, Ιάκωβο Ψαρρά, Γιάννη Ροζάκη, Μάνο Σταλάκη και Θέμη Πάνου.

18-19/8 «Πλούτος» του Αριστοφάνη από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος στη μετάφραση του Γιάννη Βαρβέρη, με τη σκηνοθεσία του Διαγόρα Χρονόπουλου, τα σκηνικά και τα κοστούμια του Γιώργου Πάτσα, τη μουσική του Δημήτρη Παπαδημητρίου, τη χορογραφία του Κωνσταντίνου Ρήγου και πρωταγωνιστές τους: Γεράσιμο Γεννατά, Τάσο Πεζρκιανίδη, Εύη Γαβριηλίδη, Γιώργο Τσιδίμη, Αννίτα Σαντοριναίου, Κατερίνα Σαγιά, Δημήτρη Καρέλλη,

Θέμη Μάνεση, Κώστα Σαντά, Γιάννη Τσάτσαρη, Αντώνη Λουδάρο και Θόδωρο Συριώτη.

25-26/8 «Ηρακλής Μαινόμενος» του Ευριπίδη από το θέατρο «Αττις» σε σκηνοθεσία Θόδωρου Τερζόπουλου. Η μετάφραση είναι του Τάσου Ρούσου, η μουσική του Γιάννη Χρήστου, τα σκηνικά και τα κοστούμια του Ερμόφιλου Χοντολίδη, ενώ πρωταγωνιστούν οι: Τάσος Δήμας, Σοφία Χίλλ, Διονύσης Ακτύπης, Θανάσης Γεωργίου, Αλέξανδρος Καλπακίδης, Χρήστος Θάνος, Κωνσταντίνα Τάκαλου και Νιόβη Κωστοπούλου.

Όσο για τη μικρή Επίδαυρο, η τελευταία εκδήλωση για το φετινό καλοκαίρι θα γίνει το διήμερο:

28-29/7 με δύο συναυλίες της Άλκηστης Πρωτοψάλτη.

Ηρώδειο

- 3-4/9** «Μουσικοί χάρτες του ελληνισμού». Ένα πρόγραμμα με την επιστημονική και καλλιτεχνική επιμέλεια του Λάμπρου Λιάβα και συμμετοχή δεκάδων σχημάτων από την Ελλάδα και τα ελληνόφωνα χωριά της Κάτω Ιταλίας.
- 6/9** Αποσπάσματα από τα έργα του Μίκη Θεοδωράκη «Canto Olimpico» και «Canto General» (σε πρώτη συμφωνική εκτέλεση στην Ελλάδα). Σκηνοθετής είναι ο Gert Hof, και σολίστ οι: Μαρία Φαραντούρη, Πιστρ Μαγκούνουφ, Συμφωνική Ορχήστρα της Κρατικής Ακαδημίας Καπέλλας της Αγίας Πετρούπο-

Ενώ τον Αύγουστο το Ελληνικό Φεστιβάλ (αυτή είναι η φετινή ονομασία του παλιού Φεστιβάλ Αθηνών) πάει σχεδόν διακοπές τον Αύγουστο, το Σεπτέμβριο το πρόγραμμα είναι σχεδόν πλήρες. Πιο συγκεκριμένα προτείνονται:

- λης και η Κρατική Χορωδία Γκλίνκα της Αγίας Πετρούπολης. Η μουσική διεύθυνση ανήκει στο Μ. Θεοδωράκη και τον Αλεξάντρ Τσερνουσένκο.
- 8/9** Συναυλία των Μουσικών Συνόλων της ΕΡΤ, με το δραματικό ποίημα σε τρία μέρη του Σούμαν, Μάνφρεντ, έργο 115. Συμμετέχουν ο βαθύφωνος Χριστόφορος Σταμπόγλης, η υψίφωνος Σοφία Κυανίδου και η Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ με τη διεύθυνση του Angelo Cavallaro.
- 10/9** Συναυλία του Έλτον Τζον
- 13/9** Συναυλία της Κρατικής Ορχήστρας
- Αθηνών και της Συμφωνικής Ορχήστρας Κωνσταντινούπολης με έργα των Καλομοίρη, Ευαγγελάτου, Tuzun και Rey.
- 15/9** «Πλούτος» του Αριστοφάνη από το Κ.Θ.Β.Ε.
- 19-20/9** Συναυλία του Γιάννη Μαρκόπουλου με το έργο του «Ερωτόκριτος» από το ερωτικό ποίημα του Βιτσέντζου Κορνάρου. Σκηνοθετεί ο Νίκος Κούνδουρος και συμμετέχουν δεκάδες ηθοποιοί και καλλιτέχνες.

Στο «Σαϊνοπούλειο Αμφιθέατρο» πραγματοποιούνται και φέτος οι εκδηλώσεις του ομώνυμου Φεστιβάλ στη Σπάρτη.

- 4/8** «Ματζουράνα στο κατώφλι, γάιδαρος στα κεραμίδια» σε σκηνοθεσία και ερμηνεία του Γιώργου Αρμένη από τα ΔΗ.Π.Ε.Θ.Ε. Βέροιας

- και Σερρών του Σοφοκλή από το Εθνικό Θέατρο
- 11/8** «Μίκης Θεοδωράκης – Μια μουσική παράσταση» από το ΔΗ.Π.Ε.Θ.Ε. Πάτρας
- 25/8** Συναυλία του Νίκου Ποτροκάλογλου και του συγκροτήματος «Ενδελέχεια»
- 19/8** «Οιδίπους Τύραννος»

Μπορεί αυτή την περίοδο το ενδιαφέρον να στρέφεται κυρίως στα φεστιβάλ και τις λοιπές καλοκαιρινές εκδηλώσεις Δήμων και άλλων φορέων σε όλη την Ελλάδα, όμως το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών πιστό στις συνήθειές του, ανακοίνωσε ήδη το πρόγραμμα για τον επόμενο χειμώνα.

Συνεχίζοντας αρκετούς από τους κύκλους που καθιέρωσε τα τελευταία χρόνια, το Μέγαρο θα μας συστήσει και φέτος αρκετές καινούριες εκδηλώσεις. Αμέσως σε αυτές και μια παραγγελία που εντάσσεται στην Πολιτιστική Ολυμπιάδα 2000 – 2004. Το Μέγαρο παρήγγειλε στον αμερικανό σκηνοθέτη Robert Wilson ένα μεγάλο μουσικό θέαμα που εμπνέεται από το μύθο του Προμηθέα και βασίζεται στη μουσική του Ιάνη Ξενάκη. Το έργο θα παρουσιαστεί στις αρχές του Ιανουαρίου και στη συνέχεια θα περιοδεύσει σε μεγάλες σκηνές της Ευρώπης.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η έμφαση που δείχνει φέτος το Μέγαρο στο ελληνικό τραγούδι. Τα ονόματα των συμμετεχόντων είναι χαρακτηριστικά:

Ν. Μαμαγκάκης, Ελευθερία Αρβανιτάκη, Σ. Γιαννάτου, Σ. Παπάζογλου (3-4/11), Θ.

Μικρούτσικος, Χ. Αλεξίου (26-27/11), Δ. Σαββόπουλος (11-12/12), Γ. Νταλάρας, Στ. Φασουλής, Δ. Παπαϊωάννου σε αφιέρωμα στο Β. Τσιτσάνη (12-16/2/01), Μ. Φαραντούρη, μουσικό συγκρότημα Μ. Χατζιδάκις (8-9/4/01) κ.ά.

Τα «Ελίχεια» αποτελούν κάθε χρόνο τις κεντρικές εκδηλώσεις του Δήμου Αγίου για όλο το καλοκαίρι. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει:

- 28/7** 9.30 μ.μ. Ποπ και ροκ βραδιά με τους: «3η διάσταση», «Ατλαντίς», Ηρώ και Δημήτρη Κρατιδίωτη με το συγκροτήμά τους, Πλατεία Παραλίας Αγίου
- Παράσταση παραγκιόζη με το Γιάνναρο, Σελινούντας
- 29/7** 9.30 μ.μ. Παραδοσιακοί ελληνικοί χοροί με συγκροτήματα Αγίου, Μεσολογγίου, Μακεδονίας, Κρήτης, Φιλια-
- τρών. Πλ. Υψηλών Αλωνίων
- 30/7** Ρεμπέτικη βραδιά με τη Νάντια Καραγιάννη και το συγκροτήμά της.
- 5/8** Συναυλία των Διονυσή Τσακνή - Λαυρέντη Μαχαιρίτσα, Εθν. Στάδιο Αγίου.
- Επίσης έχουν ξεκινήσει και οι εκθέσεις:
- Μέχρι 1/8:** Έκθεση ζωγραφικής της «Καλλιτεχνικής παρέμβασης», Κήπος

Ο... χειμώνας του Μεγάρου Μουσικής

Κατά τ' άλλα θα υπάρχει αφιέρωμα στον Μπαχ ενώ θα συνεχιστούν οι σειρές «Γέφυρες» με μουσικές από όλο τον κόσμο, «Μεγάλοι ερμηνευτές», «Μεγάλες ορχήστρες», «Χριστούγεννα στο Μέγαρο» κ.ά.

Αίγιο

Υψηλών Αλωνίων

Μέχρι 2/8: Ομαδική έκθεση ζωγραφικής ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών με τη διοργάνωση της αίθουσας «Ζέρβας» του Ρίου, Αίθριο Μουσείου Αγίου.

Κάθε μέρα θα λειτουργούν εκθέσεις βιβλίου στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Αγίου και στα Ψηλά Αλώνια.

«Καταμαράν»

Στην Παναγοπούλα της Αιγιάλειας, το γνωστό «Καταμαράν» είναι από το φετινό καλοκαίρι και ένας πολύ ζεστός εκθεσιακός χώρος. Από τις 4 Αυγούστου και για δύο περίπου εβδομάδες θα φιλοξενεί το φωτογραφικό αποτέλεσμα μιας συνεργασίας, βασισμένης στον αυτοσχεδιασμό, που έχει ξεκινήσει από τον περασμένο Απρίλιο μεταξύ του φωτογράφου Γιάννη Βλασταρά και του εργαστηρίου εκφραστικού χορού της Μάρως Γαλάνη. Τα μέλη της χορευτικής ομάδας φωτογραφίζονται, εντός και εκτός του εργαστηρίου, για μια δουλειά που πριν απ' όλα είναι μια συνάντηση φίλων. Πρωτότυπα εκτεθημένες, οι φωτογραφίες αποτελούν την πρώτη φάση της συνεργασίας που θα έχει και συνέχεια με παρουσιάσεις σε περιοδικά αλλά και εκθέσεις με καινούριο υλικό. Μία από αυτές, επίσης στο «Καταμαράν», θα συνδυαστεί και με χορευτική παράσταση του εργαστηρίου που θα γίνει πιθανότατα στις αρχές Σεπτεμβρίου.

Τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ταξιδεύουν

29/7 Άγιος Νικόλαος Κρήτης (προαύλιος χώρος Α' Γυμνασίου) 31/7-1/8 Ρέθυμνο (Θέατρο Ερωφίλη) 6/8 Μοίρες (προαύλιος χώρος Ενιαίου Λυκείου) 8-9/8 Χανιά (Θέατρο ανατολικής τάφρου) 11/8 Σπάρτη (Σαϊνοπούλειο αμφιθέατρο) 19/8 Βέροια (Θέατρο Άλσους) 21/8 Κιλκίς (Θέατρο Λόφου) 24/8 Αθήνα (Ηρώδειο) 28-29/8 Βριλήσσια (Θέατρο Νταμάρι) 5-6/9 Υμηττός (Θέατρο Βράχων «Μελίνα Μερκούρη») 9-11/9 Θεσσαλονίκη (Θέατρο Δάσους)

Αντίστοιχα ταξίδια θα κάνουν και άλλα δύο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., αυτά του Αργινίου και του Βορείου Αιγαίου (με έδρα τη Χίο). Για το έργο που παρουσιάζουν, «Το Μελτεμάκι» του Π. Χορν, μας λέει περισσότερα ο Θ. Γκόνης σε άλλες σελίδες. Οι χώροι όπου θα... φυσήξει φέτος το «Μελτεμάκι» είναι:

28/7 Καλύβια Αργινίου 30/7 Χαλάνδρι – Θέατρο Ρεματιάς 1-5/8 Κάμπος Χίου – Κτήμα Ρίζικο 6/9 Οinouσες Χίου 8/8 Κάστρο Μυτιλήνης 9/8 Καλλονή Μυτιλήνης 10/8 Πέτρα Μυτιλήνης 17/8 Αιτωλικό Αιτωλνίας 19/8 Άνω Χώρα Ναυπακτίας 20/8 Δήμος Αλυζίας Αιτωλνίας 22/8 Δήμος Θέρμου Αιτωλνίας 23/8 Δήμος Μεσολογγίου Αιτωλνίας 24/8 Δήμος Παρακαμπυλίων Αιτωλνίας 25/8 Δήμος Στράτου Αιτωλνίας 27/8 Καρδίτσα 28/8 Βέροια 29/8 Συκιές Θεσσαλονίκης 30/8 Κοζάνη 31/8 Λαμία 3/9 Ερμούπολη Σύρου 5/9 Ηλιούπολη Αττικής 6/9 Πάτρα 10/9 Λυκαβηττός 13-15/9 Αργίνο

Χρήσιμα τηλέφωνα

Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας
061 222157

19ο Φεστιβάλ Πάτρας του ΟΚΠΕ
061 275272, 279866

Δήμος Ρίου 061 990800

Εκnavsis 061 623100

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας 061 623730

Πολύεδρο 061 277342

«Καταμαράν» 0945 415159

Δήμος Αιγίου 0691 24703

Δήμος Καλαβρύτων 0692 23234

Δήμος Λουτρακίου 0744 69000

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αργινίου 0641 21158

Δήμος Αστακού 0932 855348

Δήμος Ζακύνθου 0695 22315

Δήμος Λευκάδας 0645 26635

Δήμος Αργοστολίου 0671 28076

Ελληνικό Φεστιβάλ 01 3221459

Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

01 7282333

Ελληνικόν Ειδύλλιον -

Σελιανίτικα Αιγίου 0691 72488

Μουσική

Γράφει ο Γιάννης Μουγγολιάς

Ο κυρίαρχος λόγος που ο 34χρονος πιανίστας Βασίλης Τσαμπρόπουλος αποτελεί το «πρόσωπο» αυτού του τεύχους, είναι η πρόσφατη συμμετοχή του στο δίσκο που κυκλοφόρησε από τη σπουδαία γερμανική δισκογραφική εταιρεία ECM.

Η έκδοση του άλμπουμ «Achirana» φέρνει τον Έλληνα πιανίστα ν' αποτελεί τη μία συνιστώσα ενός τζαζ τρίο, που συμπληρώνουν δύο κορυφαίοι μουσικοί της τζαζ. Ο λόγος για τους βετεράνους Arild Andersen (κοντραμπάσο) και John Marshall (ντραμς).

Η αρχή σε αυτή την πολυεθνική συνεργασία σηματοδοτήθηκε όταν ο Βασίλης Τσαμπρόπουλος και ο Arild Andersen συνέκριναν τις δημιουργικές τους μουσικές ικανότητες στα πλαίσια μιας σειράς σημαντικών projects που παρουσιάστηκαν στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, πριν τέσσερα περίπου χρόνια.

Ήταν τότε που συμμετείχαν κορυφαίοι Έλληνες μουσικούς όπως ο Μηνάς Αλεξιάδης, ο Βαγγέλης Κατσούλης, ο Βασίλης Τσαμπρόπουλος αλλά και οι Andersen και Markus Stockhausen. Ο Arild Andersen τότε ενθουσιάστηκε απ' την πιανιστική δεξιοτεχνία, το αίσθημα που απέπνεε η τζαζ εκτελεστική άποψη, αλλά και η αυτοσχεδιαστική ελευθερία

στο παίξιμο του Βασίλη Τσαμπρόπουλου. Έτσι παρέμειναν ανοιχτοί οι δίαυλοι επικοινωνίας ανάμεσα στους δύο μουσικούς. Και ήρθε η ώρα του περασμένου Οκτωβρίου όπου οι δύο μουσικοί μπήκαν στο ιστορικό στούντιο του Ουράνιου Τόξου της ECM μαζί με τον John Marshall προσκεκλημένοι του παραγωγού και εμπνευστή της ECM Manfred Eicher.

Το τελικό αποτέλεσμα συνεχίζει τη μεγάλη συγκομιδή των τζαζ τρίο που έχει να επιδείξει η ECM στη μετά Bill Evans εποχή: Keith Jarrett, Paul Bley, John Abercrombie...

Ο ήχος αναδύεται μέσα από το χαρακτηριστικό νεορομαντισμό της τζαζ και δομείται απ' το ευαίσθητο με απόλυτη αίσθηση του μέτρου – αρμονικό πιανιστικό παίξιμο του Βασίλη Τσαμπρόπουλου, ο οποίος υπογράφει και πέντε γοητευτικές από τις εννέα αυτού του άλμπουμ αποδεικνύοντας και τη συνθετική του αξία, από το μινιμαλιστικό ύφος και την ονειρική βαθύτητα του κόντραμπάσου του Νορβηγού Arild Andersen και από τη γεμάτη φαντασία και αισθαντικότητα στήριξη των ντραμς που προσφέρει ο John Marshall, ο πρώην Soft Machine

Από το
ρομαντισμό
της κλασικής
στην τζαζ
της ECM

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ
Βασίλης Τσαμπρόπουλος

και συνεργάτης σπουδαίων μουσικών όπως ο Graham Bond, ο Jack Bruce, οι Nulceus, ο John McLaughlin, ο John Surman και τόσο άλλοι.

Η αυτοσχεδιαστική ευελιξία, η δραματική αφηγηματικότητα, η ισορροπία ανάμεσα στο συναίσθημα και στη μουσική πλοκή, η μελωδικότητα και όλα τα χαρακτηριστικά που φανερώνονται στο παίξιμο του Βασίλη Τσαμπρόπουλου κατά την ακρόαση του «Achirana» καθιστούν τον Έλληνα πιανίστα σαν μία από τις ανερχόμενες δυνάμεις στο χώρο της τζαζ και σαφώς η έκδοση του δίσκου αυτή τη χρονική στιγμή, πυροδοτούν τη διαδρομή του στην Ευρωπαϊκή σκηνή.

Όμως ο Βασίλης Τσαμπρόπουλος ενηλικιώθηκε μουσικά στο χώρο της κλασικής μουσικής και συνεχίζει μια ιδιαίτερων προδιαγραφών πορεία και καριέρα σαν κορυφαίος σολίστ του είδους αυτού.

Κάνοντας μια μικρή αναδρομή στη μέχρι σήμερα σταδιοδρομία του βλέπουμε πως ξεκίνησε την ενασχόλησή του με το πιάνο σε ηλικία 7 ετών και μετά από τρία χρόνια απέσπασε σημαντικά βραβεία στους διαγωνισμούς της UNICEF και της Καίτης Παπαϊωάννου, για νέους πιανίστες. Το 1982 αποφοίτησε απ' το Εθνικό Ωδείο και πήρε υποτροφία από το ίδρυμα «Αλέξανδρος Ωνάσης».

Ακολουθεί μια άκρως ενδιαφέρουσα σειρά μεταπτυχιακών σπουδών με δασκάλους κορυφαίους πιανίστες όπως οι Σ. Μαλίντν, Ρ. Σέρσκιν, Τ. Νικολόγκεβα,

Μπ. Νταβίντοβιτς. Συνεχείς οι βραβεύσεις που στα πλαίσια μεγάλων διεθνών διαγωνισμών αλλά και απανωτά τα ρεσιτάλ που δίνει σε Ελλάδα και εξωτερικό. Συνεργάζεται ως σολίστ με κορυφαίες ορχήστρες όπως η Συμφωνική Ορχήστρα της Λυόν, η Ορχήστρα της Ιταλικής Ραδιοφωνίας, η Alea, η Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ, η Ορχήστρα των Χρωμάτων, η Καμεράτα κ.α. Το κυριότερο χαρακτηριστικό που του αποδίδεται εκτός από τη γνησιότητα είναι η ανανεωτική εκτελεστική διάθεση με την οποία προσεγγίζει τις συνθέσεις της ρομαντικής περιόδου της κλασικής μουσικής. Έχει παίξει περισσότερα από 100 έργα, μεταξύ των οποίων έργα της προκλασικής περιόδου, αλλά και σύγχρονες συνθέσεις του 20ου αιώνα.

Πλήθος συνθετών έχει γράψει και αφιερώσει έργα ειδικά γι' αυτόν, ενώ όσον αφορά το δισκογραφικό του έργο έχει ηχογραφήσει συνθέσεις για πιάνο των Ραχμάνινοφ, Προκόφιεφ, Μουζόρσκι, Μαμαγκάκη αλλά και δύο δίσκους με δικές του συνθέσεις.

Η συνθετική του προσφορά κορυφώνεται με τα 12 πρελούδια που συνέθεσε για το διάσημο πιανίστα και αρχιμουσικό Βλαδίμηρο Ασκενάζι, αλλά και με σημαντικές συνθέσεις για όργανα εκτός του πιάνου, όπως βιολί, κλαρινέτο, φλάουτο καθώς και ένα βυζαντινό ορατόριο.

Η ενασχόλησή του με τη τζαζ έχει προηγηθεί της κυκλοφορίας του άλμπουμ στην ECM, αφού έχει ηχογραφήσει δίσκους και έχει δώσει πολλές συναυλίες σε φεστιβάλ στην Ελλάδα και στο εξωτερικό στη μουσική αυτή κατεύθυνση.

Όσον αφορά στα επόμενα βήματά του προγραμματίζει ηχογραφήσεις έργων των μεγάλων μουσουργών Μότσαρτ, Σοπέν και Σούμαν, ρεσιτάλ σε Αγγλία και Γερμανία καθώς και συμμετοχές του ως σολίστ σε προγράμματα διάσημων ορχηστρών όπως η Yuta Symphony Orchestra, η Sweden Radio Symphony Orchestra, η Bamberger Symphony κ.α. Αναμφίβολα η ηχογράφιση του «Archirana» άνοιξε διάπλατα το πεδίο δράσης του εκτός ελλαδικών συνόρων και η παράλληλη πορεία του στους χώρους της κλασικής και της τζαζ προϊδεάζει για ένα λαμπρό μέλλον με πολλές εκπλήξεις.

Για ένα τέταρτο του αιώνα το τετραμελές σχήμα εγχόρδων Kronos Quartet συμπορεύεται με όλες τις δημιουργικές κατευθύνσεις της σύγχρονης μουσικής, οικοδομώντας ένα ιδιόσυγκρασιακό ύφος που συνδυάζει με ιδιαίτερη σοβαρότητα την υψηλού επιπέδου αισθητική με τη ριζοσπαστική προσέγγιση.

Ότι και να περιλαμβάνει κάθε φορά το μωσαϊκό των ήχων που μας προσφέρει — από τον Gorecki, το Lutoslawski, το Shostakovich, το Schnittke, το Reich, τον Adams, τον Piazzola, τον Jimi Hendrix, τον John Cage, τον Arvo Part έως τους κορυφαίους αλλά άγνωστους στο δυτικό κόσμο συνθέτες της Ανατολής και όλους όσους επέλεξε η διορατική ματιά του κουαρτέτου να ασχοληθεί, σε κάθε περίπτωση η ακρόαση και το τελικό συμπέρασμα που ο ακροατής καταλήγει είναι ότι έχει να κάνει με τη μουσική των Kronos και τους δικούς τους δημιουργικούς, συχνά ανατρεπτικούς, αλλά πάντα μοναδικούς προσανατολισμούς στη σύγχρονη εκτελεστική άποψη.

Έτσι και στο τελευταίο τους άλμπουμ με τίτλο «Kronos Caravan» μπορεί να έχουμε να κάνουμε με συνθέσεις απίστευτης δυναμικής που συνέλαβαν σημαντικές γυναίκες μουσικοί όπως η Γιουγκοσλάβα Aleksandra Vrebalon, ο παλιός συνθέτης του τάνγκο Anibal Troilo, ο Carlos Paredes, ο μινιμαλιστής Terry Riley ή ο δικός μας ρεμπέτης Νίκος Ρουμπάνης με την αθάνατη «Μισιρλού» του, αλλά αυτό που μένει ανεξίτηλο από τον απόηχο του ωριαίου αυτού αριστουργήματος είναι η συγκλονιστική ερμηνευτική διάσταση που φανερώνεται μέσα από την πολυσυλλεκτικότητα των επιλογών. Κομμάτια όλα αυτά του εν πλω ταξιδιού που κάνουν οι Kronos με το υπέροχο «καράβι» τους στις βαθιές μουσικές παραδόσεις της Ανατολικής Ευρώπης, του οριεντάλ και της Μεσογείου.

Κορυφαίες στιγμές που χαράσσονται στη μνήμη αποτελούν η εναρκτήρια σύνθεση «Pannonia Boundless» — απ' τις πιο ενδιαφέρουσες ιδέες που έχουμε ακούσει στη Βαλκανική μουσική — η συνταρακτική σύλληψη του Terry Riley στο «Funeral March On Mount Diablo» που ο μεγάλος συνθέτης έγραψε στη μνήμη του θανάτου του 16χρονου Άνταμ — γιου του επικεφαλής των Kronos David Harrington — ο οποίος πέθανε στα βουνά της Καλιφόρνιας από θρόμβωση αορτής, το ευφρόσυνο τούρκικο κομμάτι «Turceasca» του Sapo Perapasketo στο οποίο οι Kronos συνδιαλέγονται με τη χειμαρρώδη εκτελεστική δεξιοτεχνία των Ρουμάνων τσιγγάνων Tataf de Haidouks, ο γλυκόπικρος λυρισμός του Ινδικού «Aaj Ki Raat» που υπογράφει η Rahul Der Burman και συμμετέχει καταλυτικά με την τάμπλα του ο Ινδός δεξιοτέχνης Zakir Hussain και βέβαια η ευφάνταστη εκδοχή της «Μισιρλού» με τον ντράμερ Martyn Jones να δίνει το μέτρο στις βιολιστικές ακροβασίες των τεσσάρων Αμερικανών.

KRONOS QUARTET KRONOS CARAVAN (MONESUCH)

ENNIO MORRICONE THE LEGEND OF 1900 (SONY CLASSICAL)

Αξίζει επίσης να σημειώσουμε την αντικατάσταση στη σύσταση του γκρουπ της έως πρόσφατα σελίστας των Κρονος Joan Jeanrenaud με την Jennifer Culp, που πλαισιώνει στο «Κρονος Caravan» τους David Harrington (βιολί), John Sherba (βιολί) και Hank Dutt (βιόλα). Κάτι βέβαια που σε καμιά περίπτωση δεν αλλοιώνει την ακαταμάχητη γοητεία αυτού του άλμπουμ. Ενός άλμπουμ που δικαιωματικά βάζει σοβαρή υποψηφιότητα για μια από τις πρώτες θέσεις στην παγκόσμια δισκογραφική παραγωγή του 2000.

Η πρόσφατη αποτύπωση του αστείρευτου συνθετικού ταλέντου του ογκόλιθου της κινηματογραφικής μουσικής Ennio Morricone φανερώνεται από τη συνεργασία του με το σκηνοθέτη Giuseppe Tornatore. Μια συνεργασία που ξεκίνησε με το αξεπέραστο «Σινεμά ο Παράδεισος».

Εξαίσιες μελωδίες που αναπτύσσονται με βάση τα λάιτ μοτίφ του συνθέτη – και ειδικά το «1900 Theme» – επανέρχονται καθ' όλη την ωριαία διάρκεια του δίσκου, αλλά και πλουτίζουν με ένα βαθύ λυρισμό τις σκηνές του φιλμ για τις κινηματογραφικές ανάγκες.

Εκτός από την αρμονική χρήση του λάιτ μοτίφ, ο Morricone μας επιφυλάσσει και θαυμάσιες περιεκτικές συνθέσεις αντιπροσωπευτικές της αναβίωσης των μουσικών τάσεων που υπήρχαν στις δεκαετίες του '30 του '40 και του '50 κάτι που ο συνθέτης συνηθίζει στις περισσότερες δουλειές του. Έτσι η νοσταλγία και η αναπόληση βρίσκουν την καλύτερη μορφή έκφρασής τους και εναρμονίζονται πλήρως με τη θεματική της ταινίας.

Ήχοι από το παρελθόν γλιστρούν με την τζαζ του Jelly Roll Morton και του Scott Joplin, αλλά και με τα πρωτότυπα μουσικά θέματα του συνθέτη εμπνευσμένα από τη μουσική του χθες και συνυπάρχουν με την σύγχρονη αισθητική του ματιά στα σάουντρακ.

Ένα σάουντρακ που μας αποχαιρετά με τη φωνή του παλιού γνώριμου Roger Waters – πρώην Pink Floyd – και τα κιθαριστικά σόλο του Edward Van Halen.

Μέσω του cd «Ρεμπέτικη Εστουδιαντίνα» βρισκόμαστε ενώπιον μιας αξιόπαινης πρωτοβουλίας που ανέλαβαν η EPA, η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς και ο Δήμος Ηλιούπολης και προχώρησαν στην ηχογράφηση του σημαντικού μουσικού υλικού της κομπανίας «Ρεμπέτικη Εστουδιαντίνα» που αποτελείται από νεαρούς – πρώην μαθητές του Λυκείου Ηλιούπολης.

Δεκαεννέα υπέροχες συνθέσεις του ρεμπέτικου και του παραδοσια-

κού τραγουδιού, που ερμηνεύονται με ύφος, ήθος, αυθεντικότητα, μπρίο, ζωντάνια και με όλα τα στοιχεία εκείνα, που πρέπει να προβάλλεται το ρεμπέτικο χωρίς να θεωρείται η ενασχόληση με αυτό μια συνηθισμένη προσπάθεια που αποβλέπει στο εύκολο κέρδος.

Τραγούδια γνωστά όπως «Αεροπλάνο θα πάρω», «Μπαρμπα-Γιαννακάκης», «Για να ξέρεις», «Κορόιδο», «Αλανιέρα από τον Περαία», «Ξαβεριώτισσα», «Δε λες το να κι εσύ», «Ποιος είμαι μη ρωτάς», «Καίξης» αλλά και τραγούδια που δεν έτυχαν εκείνου του μεριδίου της αναγνώρισης και της μινείας που τους άξιζε. Θησαυροί που ανιχνεύονται απ' τις δεκαετίες του '20, του '30, του '40 αλλά και παλιότερα, αποδίδονται σήμερα από μια παρέα νέων με τον ενθουσιασμό και τη σοβαρότητα που αρμόζει στο είδος εκείνο της μουσικής, που συγκίνησε τους Έλληνες διαφόρων ηλικιών.

Ο αυθορμητισμός αλλά και το αυτοσχεδιαστικό στοιχείο των Γ. Γεωργάκη (κιθάρα – μπάσο), Ν. Γεωργάκη (τραγούδι – μπαλαμάς), Ν. Καραχάλιου (μπουζούκι – τζουράς – ούτι), Ν. Μέρμηγκα (μπουζούκι – σάζι – τζουράς) Θ. Μέρμηγκα (τραγούδι – κιθάρα), Π. Μπογδάνου (τουμπερλέκι), Σ. Πανταζή (κιθάρα), Β. Πανταζή (ζιλια), Χ. Σταυροπούλου και Ασπ. Στρατηγού (τραγούδι) γίνονται έκδηλα στα 63 λεπτά αυτού του γοητευτικού ταξιδιού στο χώρο του ρεμπέτικου ένα χώρο γεμάτο αμεσότητα, πάθος, ποίηση, αγνότητα και όλη τη γκάμα των συναισθημάτων που μας προτείνεται κατά την ακρόαση.

Η ηχογράφηση πραγματοποιήθηκε στους ραδιοθαλάμους της EPA, ενώ η επιμέλεια του όλου εγχειρήματος ανήκει στον τακτικό συνεργάτη της EPA και σπουδαίο παλαιότερο τραγουδοποιό και μουσικό Πάνο Σαββόπουλο.

Ο Πάνος Σαββόπουλος μας λύνει και την απορία για την ερμηνεία του ονόματος του συγκροτήματος, γράφοντας στο ένθετο του cd ότι ο όρος «Εστουδιαντίνα» είναι Μικρασιάτικης προέλευσης που ήταν εν χρήση μέχρι το 1930 περίπου και σήμαινε όχι μόνο ένα μουσικό σύνολο από όργανα και τραγουδιστές, αλλά και (γενικότερα) ένα μουσικό σπουδαστήριο.

Αφιερώστε λίγο χρόνο στην υπέροχη αυτή ορχήστρα, που έχει ήδη 7 χρόνια ζωής – δημιουργημένη το 1993 απ' το Νίκο Καραχάλιο – και διαπιστώστε πως οι πραγματικά σοβαρές προσπάθειες στο χώρο της δισκογραφίας δεν πηγάζουν πάντα από τις μεγάλες εταιρείες και τους ήδη καταξιωμένους καλλιτέχνες.

Εδώ έχουμε ένα χαρακτηριστικό δείγμα ανεξάρτητης παραγωγής με τίμιες προθέσεις αλλά κυρίως με υψηλό επίπεδο ποιτικού αποτελέσματος.

ΡΕΜΠΕΤΙΚΗ ΕΣΤΟΥΔΙΑΝΤΙΝΑ

(ΕΡΑ – Γ.Γ. ΝΕΑΣ
ΓΕΝΙΑΣ – ΔΗΜΟΣ
ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ)

...αυτοί πώς ήταν...
...εξασφίγησε ο ήλιος στη ζωή μου...
...Κρίμα, με γαμώτα, ήταν τόσο ταπεινά...
...ου τότε στο γυμνάσιο, αλλά τους έχω στο μυαλό μου γιατί να
...ους με πολλή αγάπη. Ήμουν βέβαια πολύ μικρή για να
...χαριστώ την αλήθεια! Έμαθα πώς τώρα τελευταία ξανά...
...Είναι αλήθεια!

...πασιμένο παρα...
...πρώ κερτάσα. Τότε που...
...και ήταν σπουδαίος λόγος. Τι γελού...
...όρες-ώρες όταν το βλέμμα μου εξεστρατού και δίστα...
...σε τόσο το μικρό σημαδάκι που υπάρχει... Αρκετό όμως για
...κινού. Τόσο μικρό. Σχεδόν ανόπιστο. Τότε που δεν μπο...
...μένα, για να θυμάμαι. Εκείνη την άραξη εποχή. Τότε που με...
...πος ο θάνατος θα μ'έκοψε να μπορούς να βλέπεις τον ήλιο...
...ρώσα να καταλάβω πώς το να μπορείς να σημαίνεις τον ήλιο...
...την αυγανό όση ώρα θέλεις, είναι ένα πολύ σημαντικό πράξη...
...... δεν ήξερα αν είχα τίποτα να δώσω... Τότε, που ήμουν
...... και καταλάβαμε τι. Τότε, που ήμουν
...... που μάγευε αντί για λού...
...... μολαίου.

Βιβλία για τις διακοπές

Οι συνεργάτες
του «δ»
διαλέγουν
για σας τα
...αναγνώσματα
του
καλοκαιριού

«Μ' ένα βιβλίο πετάω» έλεγε κάποτε μια διαφημιστική καμπάνια του υπουργείου Πολιτισμού προπαθώντας να πείσει τον κόσμο να αγοράσει, να δανειστεί, να δωρίσει ή απλώς να πάρει μαζί του στις διακοπές ένα καλό βιβλίο. Για μας οι διακοπές ήταν απλώς η αφορμή... Συνεργάτες του περιοδικού διάλεξαν μερικά βιβλία για να τα συμπεριλάβετε στις ...βαλίτσες σας πριν τις διακοπές, ή έστω για να τα έχετε συντροφιά αν μείνετε εντός των τειχών. Ακόμα κι αν τελικά δε σας ...πέισουν, θα 'θελαν τουλάχιστον να σας δώσουν ένα κίνητρο για διάβαση. Η επιλογή είναι δική σας.

Παναγιώτης Ανδριόπουλος

Αρχιμανδρίτη Δοσιθέου, Ηγουμένου Ι. Μονής Τατάρνης

«Θέλω να πιω όλο το Βόσπορο», έκδοσις β' επημηξιμένη, Οκτώβριος 1999, εκδ. Ιεράς Μονής Παναγίας Τατάρνης Ευρυτανίας

Το βιβλίο είναι καρπός βαθιάς αγάπης του ηγουμένου Δοσιθέου για την Πόλη, το Φανάρι, τη Ρωμηοσύνη. Ο αναγνώστης αντιλαμβάνεται γιατί η Κωνσταντινούπολις παραμένει «Βασιλεύουσα», κατανοεί γιατί το συρρικνωμένο Φανάρι αποτελεί την έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου, αναιρεί μαζί με τον συγγραφέα τα κατά καιρούς, ελλαδικής προελεύσεως, φληνα-

φήματα για την Μητέρα Εκκλησία, ανοίγεται στ' ανοιχτά του Βοσπόρου και βλέπει το Γένος των Ρωμηών.

Χρήστου Μαλεβίτση
«Το Δημοτικό τραγούδι ως περεχόμενο της συνειδήσεως του νέου Ελληνισμού» εκδ. Αναλόγιο της ευθύνης, Δεκέμβριος 1999

Πέντε ομιλίες του Χρ. Μαλεβίτση στο Ίδρυμα Γουλανδρή - Χορν, το 1985, για το Δημοτικό τραγούδι, το οποίο αποτελεί, για τον συγγραφέα, στοιχείο ενός πνευματικού πολιτισμού, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την οργανική ζωή του τόπου. Ως επίμετρο, στο βιβλίο περιλαμβάνονται τρία ακόμα κείμενα του Χρ. Μαλεβίτση με το ίδιο θέμα, που είχαν

δημοσιευθεί κατά καιρούς στην «Ευθύνη». Για τον μακαριστό διανοητή του καιρού μας το δημοτικό τραγούδι «είναι ένας σταλαγμός που έχει πραγματοποιηθεί ύστερα από διύλιση σωρείας εμπειριών, πολλής ιστορικής και ανθρώπινης εμπειρίας και έχει καταντήσει μια στάλα... Υπάρχει η γοητεία της σταλαγματιάς, όπου αστράφτει το φως και ο ήλιος μέσα της, αλλά είναι και η πικρή γεύση της εμπειρίας του εν τω κόσμω υπάρχουν, που είναι η τραγική επιβίωση της ζωής».

Γιώργου Ζωγραφίδη
«Εικαστική φιλοσοφία», εκδ. Ελληνικά γράμματα, 1998

Μελετήματα για τη φιλοσοφία, τη θρησκεία και την τέχνη. Ο συγγραφέας του επίσης σπουδαίου βιβλίου «Βυζαντινή φιλοσοφία της εικόνας», μας παραθέτει στο νέο του πόνημα τρία κείμενα με διαφορετικό αντικείμενο, γεγονός που αποδεικνύει την ευρύτητα των πνευματικών του οριζώντων: Παρατηρήσεις για την έννοια της εικόνας στην Αρχαία Ελληνική Σκέψη, η επιστροφή του Μερλώ - Ποντύ στην προκατηγοριακή γλώσσα της ζωγραφικής και η ανάδειξη του φιλοσοφικού νοήματος του έργου του Σεζάν και, τέλος, η διαδρομή της ελληνικής αιογραφίας κυρίως στον 19ο αιώνα και στο Άγιο Όρος.

Δημήτρης Κάββουρας

Απόστολος Πιερρής
«Χώρος και ιστορία»

Ο Πιερρής θεωρεί την ιστορία από τη σκοπιά του χώρου. Ο χώρος κατά τον Πιερρή δεν είναι η βάση πάνω στην οποία εξελίσσονται τα ιστορικά γεγονότα, αλλά είναι αποφασιστικός παράγοντας διαμόρφωσης του ιστορικού γίνεσθαι.

Ανδρέας Μουγγολιάς
«Η ιστορία του Β' Γυμνασίου Πατρών»

Το ενδιαφέρον του βιβλίου έγκειται στο ότι η ιστορία του Β' Γυμνασίου που καλύπτει διάστημα περίπου 120 ετών, περνά μέσα από ιστορικά, πολιτικά και κοινωνικά δρώμενα που συντελέστηκαν σε αυτή την περίοδο.

Κώστας Αθανασόπουλος
«Οι φαντάροι γράφουν»

Διότι οι επιστολές, τα ημερολόγια, τα σιχάκια που αποτελούν το υλικό του βιβλίου και τα έχουν γράψει οι φαντάροι δίνουν την εικόνα της στρατιωτικής ζωής όπως βιώνεται από κάθε στρατιώτη ανάλογα με το κοινωνικό και μορφωτικό του επίπεδο, τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο, τη μονάδα που υπηρετεί, το χαρακτήρα του κ.τ.λ.

Γιάννης Μουγγολιάς

Γιάννης Ζουγανέλης
«Ο ήχος της σάλπιγγος», εκδ. Καστανιώτης, 1999

Αυτοβιογραφικό αφήγημα ενός διεθνούς εμβέλειας μουσικού στο οποίο όσο κι αν ψάξετε δε θα βρείτε λαμπρούς σταθμούς μιας ένδοξης καριέρας. Αντιθέτως σελίδες ενός βίου απίστευτου που ανδρώθηκε και ωρίμασε σε ισχνές έως αναιμικές συνθήκες. Ένας νέος που πεισματικά έζησε με τη μουσική πληρώνοντας κάθε αντίτιμο, ένας άνθρωπος που αποσύρθηκε από τις αντιξοότητες καθάριος και ολόλαμπρος. Ένα μεγάλο δώρο ζωής, ένας ύμνος για τη ζωή είναι αυτό το βιβλίο μα πάνω από όλα ένα στοίχημα - το στοίχημα το ίδιο το χρονόμετρο να μετρά τη ζωή μας. Και δίπλα στο Γιάννη Ζουγανέλη μια Πάτρα, όπου είναι ο κυρίως τόπος των διαδραματιζομένων, τόσο γνώριμη.

Μια Πάτρα που «με κρατά δέσμιο, κάθε γωνιά της κάτι μου οφείλει... κάτι της χρωστάω... Θα μπορούσα αιώνια να πετώ, να περπατώ, να χαίρομαι ή να λυπάμαι, χωρίς να είμαι «έτοιμος» να φύγω ομαλά από κοντά της, μόνο βίαια μπορώ να το κάνω! Χαίρετε...», όπως λέει ο συγγραφέας.

Νίκος Πλατής

«Black out Το μαύρο λεξικό», εκδ. Άγρα, 1999

Ένα λεξικό που αναφέρεται σε οτιδήποτε είναι ή μοιάζει μαύρο. Μια θαυμάσια ιδέα υλοποιημένη με υποκειμενικό βέβαια τρόπο. Πλούτος πληροφοριών και γνώσεων που άπτονται ευρείας θεματολογίας: ιστορικής, πολιτικής, κινηματογραφικής, μουσικής..., με εξαιρετική εικονογραφική και σπάνια τεκμηρίωση, συλλεκτικής προέλευσης. Ο Καραμανλής, το ρεμπέτικο του Τσιτσάνη «Θα πάω κει στην Αραπιά», το άνθος του κακού, η Οσία Μελάνη κ.ά., λήμματα που βρίσκουν τη θέση τους σε ένα πρωτότυπο λεξικό και ερμηνεύονται με τον τρόπο του Πλατή, που συχνά αξίζει να γίνει δικός μας.

Hans Magnus Enzensberger

«Πολιτική και πολιτισμός», εκδ. Scripta, 2000

Πρώτη παρουσίαση στην ελληνική των δοκιμών του μεγάλου σύγχρονου διανοητή και συγγραφέα. Με αφορμές καθημερινά γεγονότα της σύγχρονης πραγματικότητας ο συγγραφέας ξετυλίγει έναν καιρίο και οξυδερκή λόγο που απευθύνεται πίσω από τα φαινόμενα και αγγίζει θέματα που καίνε. Η ερειπωμένη Ευρώπη, ο τουρισμός, ο ρόλος των διανοουμένων ως παραγωγών μίσους, το έλεος για τους πολιτικούς, η νεκρολογία για τη μόδα και το θέατρο των ρούχων, η πολυτέλεια, οι αναλφάβητοι, είναι μερικά απ' τα δοκίμια

του Enzensberger που μαρτυρούν τη γοητεία του ύφους αλλά και το βαθύτατο κριτικό του λόγο που του προσέδωσαν κύρος και φήμη στη χώρα του.

Ξενοφών Παπαευθυμίου

Αθηνά Κακούρη

«Της τύχης το μαχαίρι», εκδ. Εστία

Η επανέκδοση του ιστορικού αυτού μυθιστορήματος μετά από 11 χρόνια έρχεται να μας συντροφεύσει με την ιστορία του νεαρού Δήμου Μανιάκλη από την Πρέβεζα, έτσι όπως αυτή εκτυλίσσεται στα προεπαναστατικά χρόνια, την περίοδο μετά τα Ορλωφικά. Μέσα σε μια αναρχούμενη και παρακμάζουσα Οθωμανική Αυτοκρατορία, ο ήρωας βρίσκεται ανάμεσα στις δολοπλοκίες και τις διασυνδέσεις μεταξύ Οθωμανών, Ελλήνων αλλά και εκπροσώπων των μεγάλων δυνάμεων, που προσβλέπουν στο διαμελισμό των Βαλκανίων. Ο αναγνώστης θα ευχαριστηθεί από την πυκνότητα και την πληρότητα της αφήγησης της συγγραφέως, που παρόμοια συνάντησε στο πρόσφατο μυθιστόρημά της, τα «Πριμαρόλια».

William St. Clair

«Ο λόρδος Έλγιν και τα μάρμαρα». Εκδ. Ελληνικά Γράμματα

Ένα βιβλίο που δεν απευθύνεται μόνο σε ειδικούς και αρχαιολάτρες, αλλά εξίσου στον απλό καθημερινό Έλληνα, ο οποίος έχει τη δυνατότητα να γνωρίσει με τεκμηριωμένο τρόπο και αρκετά γλαφυρή αφήγηση, όλη την ιστορία της αρπαγής των γλυπτών της Ακροπόλεως, αλλά και την πορεία τους – μεταχείρησή τους, μέχρι σήμερα. Βιβλίο πλήρες ντοκουμέντων, που αναλύει τις αιτίες και τις συνθήκες της διεθνούς κατάστασης, οι οποίες ευνόησαν την αρπαγή αυτή, αλλά και τον τρόπο και το πνεύμα με τον οποίο τα αντιμετώπισε μέχρι σήμερα ο Αγγλικός – δυτικός ορθολογισμός.

Νίκος Ζωϊόπουλος

«Τα χάρτινα όνειρα των παιδικών μας χρόνων», Τεχνικές Εκδόσεις ΑΕ

Ένα βιβλίο που έρχεται να μας θυμίσει ότι βαθειά μέσα μας παραμένουμε ή πρέπει να παραμένουμε παιδιά. Και δεν είναι τυχαίο που οι «Τεχνικές Εκδόσεις» του Κώστα Καβαθά, ενός αθεράπευτα οραματιστή, εξέδωσαν τη δουλειά του Νίκου Ζωϊόπουλου, ο οποίος έρχεται να καταγράψει και να παρουσιάσει, περιοδικά των μεταπολεμικών δεκαετιών, κυρίως '50 και '60, τα οποία στοίχειωσαν με τους φανταστικούς τους ήρωες τη φαντασία των πισισικάδων της εποχής. Αξίζει να βυθιστούμε στους χάρτινους μύθους

των σελίδων της έκδοσης αυτής και να τους θυμηθούμε με νοσταλγία, καθώς αποτέλεσαν συντροφιά των πατεράδων μας ή ακόμα και εμάς των ίδιων.

Παναγιώτης Φωτίου

Ρέα Γαλανάκη

«Ο βίος και η πολιτεία του Ισμαήλ Φερικ Πασά», εκδ. «Άγρα», 1η έκδοση 1989, τελ. έκδοση 1992

Νομίζω πως όσο περνάει ο καιρός, τόσο το μυθιστόρημα αυτό κερδίζει σε όλα τα επίπεδα. Το θέμα του, η πλοκή, η αναγνώριση και η περιπέτεια του βασικού ήρωα συγκινούν και ταξιδεύουν στο χρόνο και την ιστορία τον αναγνώστη. Η Γαλανάκη παρουσιάζει με μεγάλη τέχνη αφηγηματική τον τόπο, το κρητικό τοπίο, αλλά και τον εσωτερικό κόσμο του ελληνοπούλου που εξισλαμίστηκε και επιστρέφει ως κατακτητής στην πατρίδα του. Είναι ένα κείμενο προσωπικής – ατομικής και εθνικής αυτοσυνειδησίας, όπου ο αναγνώστης χαίρεται, εκτός των άλλων, την καλοδουλεμένη ελληνική γλώσσα.

Φερντέ Τσιτσέκογλου

«Η άλλη μεριά του νερού», εκδ. Καστανιώτης, 1977

Το Αιγαίο δε χωρίζει, ενώνει κιόλας. Πάντα ένωνε την Ελλάδα με τη Μικρά Ασία. Δεν είναι μόνο ο Γασάρ Κεμάλ που μέσα από το έργο του προτείνει το δρόμο της επικοινωνίας μεταξύ Τούρκων και Ελλήνων. Και οι νεώτεροι Τούρκοι δημιουργοί περνούν, άλλος λίγο κι άλλος πολύ, το μήνυμα της ειρηνικής συνύπαρξης Τούρκων και Ελλήνων. Η Τσιτσέκογλου με γραφή απλή, ευαίσθητη και ανθρώπινα ζεστή αφηγείται τους καημούς και την κοινή μοίρα των λαών που κατοικούν από τη μα

και την άλλη μεριά του Αιγαίου. Μπορεί να μας χωρίζουν αρκετά, είναι πολλά αυτά που μας ενώνουν. Η λογοτεχνία είναι ένας δρόμος να συναντηθούμε.

Νίκος Θέμελης

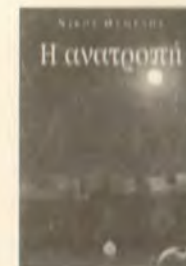
«Η ανατροπή» εκδ. Κέδρος, 2000

Ο «εκσυγχρονιστής και τεχνοκράτης» Νίκος Θέμελης με το δεύτερο μυθιστόρημά του αποδεικνύει ότι και πλατειά παιδεία έχει και ιστορική γνώση διαθέτει και καλός εργάτης της ελληνικής γλώσσας είναι. Για τις «ανατροπές» που έλαβαν χώρα στα Βαλκάνια στο τέλος του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα μας μιλάει στο νέο του βιβλίο. Για το ρόλο της Ελλάδας και του Ελληνισμού μας μιλάει σ' αυτό τον «ευαίσθητο» γεωγραφικό και πολιτισμικό χώρο. Η επικαιρότητα των γραφομένων μεγάλη. Διαβάζεται το βιβλίο με μεγάλο ενδιαφέρον. Η περιδιάβαση στα Βαλκάνια πλούσια σε περιπέτειες και αναζητήσεις.

Ηλίας Παπαδημητρακόπουλος

«Αποκείμενα», εκδ. Νεφέλη, 2000

Για όποιον επιθυμεί να χαρεί μικρά και καλοδουλεμένα κείμενα, κατά τον τρόπο του Η. Χ. Παπαδημητρακόπουλου γραμμένα, δηλ. με λεπτή ειρωνία, απορία, αθωότητα και ύφος κριτικό και υπονομευτικό, το βιβλίο αυτό προσφέρεται για πνευματική δροσιά και ευφορία. Όπως το συνηθίζει ο συγγραφέας, μας δείχνει πόσο σημαντικό και ενδιαφέρον είναι και το δευτερεύον και το ασήμαντο στα πολιτιστικά δρώμενα. Δεν υπάρχουν «ταπεινοί» άνθρωποι και «ταπεινά» κείμενα. Υπάρχουν άνθρωποι με μεράκι και καημούς και κείμενα και αυθεντικότητα, ψυχή και ζωντάνια. Με τρόπο απλό «αρχαιοθετούνται» μεγάλες και μικρές απορίες για τα μεγάλα και τα μικρά, για όσα δε νοιάζονται οι επίσημοι και οι μεγάλοι.

Βίκτωρος Ουγκώ: «Οι Άθλιοι» Μικρή αναφορά

Γράφει ο Δημήτρης Κάββουρας

Εδώ και αρκετό καιρό κυκλοφόρησε ένα βιβλιαράκι με 48 πολύ σύντομα αφηγήματα, που καθένα απ' αυτά συνοδεύεται από ένα μόττο. Υπάρχουν επομένως, κατ' αντιστοιχίαν, 48 συνολικά μόττο — όσα και τα αφηγήματα. Όπως πληροφορείται ο αναγνώστης από σχετική σημείωση, τα μόττο αυτά προέρχονται από το μυθιστόρημα του Βίκτωρος Ουγκώ «Οι Άθλιοι» και είναι όλα τίτλοι ισάριθμων κεφαλαίων. Το βιβλιαράκι, που μόλις προ ολίγου ανέφερα, έχει το γενικό τίτλο «Παιδιόθεν» και είναι έργο του γράφοντος. Αυτό για την ιστορία.

Δεν ξέρω τι εντύπωση μπορεί να προκαλέσει στους λιγοστούς αναγνώστες μου αυτή η λεπτομέρεια. Η πρόταξη, δηλαδή, ενός μόττο αυτής της προέλευσης σε καθένα από τα 48 αφηγήματα της συλλογής. Το πράγμα όμως μπορεί να αποκτήσει σημασία, αν ληφθούν υπόψη ορισμένα μεγέθη και γίνουν κάποιες συγκρίσεις αναφορικά με τους «Αθλίους» και το συγγραφέα τους, στους οποίους, άλλωστε, αφορά το παρόν σημείωμα.

Είναι, νομίζω πολύ εντυπωσιακό ότι 48 μόττο έχουν ληφθεί από ένα και μόνο μυθιστόρημα. Ο αριθμός είναι υπερβολικός και η εντύπωση εντείνεται αν ληφθεί υπόψη ότι πρόκειται για τίτλους κεφαλαίων και όχι για φράσεις προερχόμενες μέσα από το κείμενο κάποιου βιβλίου, απ' όπου συνήθως αντλείται το υλικό των μόττο. Και εντυπωσιαζόμαστε ακόμα πιο πολύ βλέποντας πως οι τίτλοι αυτοί των κεφαλαίων δεν έχουν τον τυπικό χαρακτήρα της επικεφαλίδας. Είναι κάτι πιο εύγλωττο, πιο φανταστικό, πιο σύνθετο καθώς άλλοι ακούγονται σαν στίχοι, άλλοι θυμίζουν απόφθεγμα. Π.χ.

- * Εμπιστεύεσαι, ίσον παραδίδεις.
- * Δύο καθήκοντα: ν' αγρυπνάς και να ελπίζεις.
- * Το χαμίμι εχθρός των φώτων.
- * Οι φυλακές κυφορούν τα εγκλήματα.
- * Όποιος ζητάει το καλύτερο μπορεί να βρει το χειρότερο.
- * Ο καθρέφτης που προδίδει.
- * Η χλόη κρύβει και η βροχή σβήνει.
- * Κάτω από μια πέτρα μια καρδιά.
- * Συζυγία δύο άστρων.
- * Οίκτο για τους δυστυχείς, επιείκεια για τους ευτυχισμένους.

Αυτές οι έξοχες φράσεις, που και μόνες τους μπορούν να σταθούν σαν καταστάλαγμα ποιητικής ευαισθησίας και φιλοσοφικού στοχασμού, στέφουν, σαν τίτλοι, κεφάλαια μυθιστορημάτων. Ο Β. Ουγκώ διέθεσε πολύ πνεύμα, πολλή φαντασία, για να ξεπεράσει τις δυνατότητες του συνηθισμένου τύπου επικεφαλίδας και να συνθέσει τίτλους όμορφους και με σημασία.

Είπα πρωτίτερα πως, 48 μόττο παρμένα από ένα και μόνο μυθιστόρημα, είναι αριθμός υπερβολικός. Αναμφισβήτητα είναι. Τι θα σκεφτόσαστε όμως τώρα, αν σας έλεγα πως αυτά τα 48 μόττο επελέγησαν από διπλάσιο αριθμό τίτλων; Θαυμάζει κανείς την αχαλίνωτη φαντασία, την ευρηματικότητα, τον οίστρο του μεγάλου Γάλ-

λου ποιητή και συγγραφέα ο οποίος, ειρήσθω εν παρόδω, στα δεκαπέντε του κιόλας χρόνια κέρδισε το πρώτο βραβείο σ' έναν ποιητικό διαγωνισμό της Ακαδημίας της Τουλούζης κι ονομάστηκε «θείο παιδί» από τον Σατωπριιάν.

Τόσο οι επικεφαλίδες των βιβλίων από τα οποία απαρτίζεται καθένας από τους πέντε τόμους των «Αθλίων» όσο και οι τίτλοι των επιμέρους κεφαλαίων που συγκροτούν κάθε βιβλίο, έχουν κάτι από το φανταστικό και το μεγαλειώδες στη σύλληψη και στη σύνθεση αυτού του μυθιστορηματος. Η ποιητική τους πνοή, η φιλοσοφική τους χροιά, η ιστορικότητα τους, καταδεικνύουν το πνεύμα με το οποίο είναι γραμμένο το αριστούργημα του Βίκτωρος Ουγκώ και προϊδεάζουν τον αναγνώστη για το εύρος του αφηγηματικού του ορίζοντα.

Πράγματι: μια ολόκληρη εποχή, ένας λαός και μία χώρα, η κοινωνική και ιστορική πραγματικότητα του καιρού του, περνάνε από το εργαστήριο του ρομαντικού ποιητή, του κοινωνικού αναλυτή, του ιστορικού ερευνητή, του προοδευτικού πολιτικού και φλογερού πατριώτη και φιλόσοφου Β. Ουγκώ. Και περνάνε μέσα από περιστατικά του μύθου — ή με αφορμή το μύθο — που συνταιριάζουν το φανταστικό της πλοκής με την ιστορική και κοινωνική πραγματικότητα. Περνάνε μέσα από τους ήρωες του μυθιστορηματος που έχουν επωμισθεί με αξιώσεις γενίκευσης ένα ρόλο που τους αναδεικνύει εκφραστές ενός συστήματος ή μιας κοινωνικής τάξης, ενσάρκωτες ενός ιδεώδους ή κάποιας ηθικής.

Η εξουσία, ο κλήρος, η μοναρχία, η δημοκρατία, ο νόμος, η δικαιοσύνη, το χρέος, η επανάσταση αλλά και η ευεργεσία, η ταπεινοφροσύνη, η επιείκεια, η πατρότητα, η αφοσίωση, η ανταπόδοση, η αθωότητα, ο έρωτας, το όνειρο, το πνεύμα του καλού και του κακού, καθετί ανθρώπινο, περνάει από το κόσκινο του κριτικού νου του Γάλλου συγγραφέα. Ο Β. Ουγκώ, ξεπερνώντας τα όρια που

Προσωπογραφία του Ουγκώ από τον Λουί Μπουλανζί

θέτει η οικονομία της μυθιστορηματικής αφήγησης, αναλύει συστήματα, κρίνει τακτικές, αξιολογεί αποτελέσματα, ανατέμνει θεσμούς, ερμηνεύει κινήματα. Υμνολογεί και φραγγελώνει, επαινεί και ελέγχει. Ανάλογα. Όμως, τελικά, η επείκεια είναι η μεγάλη ηθική αρετή του Β. Ουγκώ.

Όλα αυτά δεν ξεδιπλώνονται απλώς σαν δρώμενα μέσα στην αφηγηματική ροή του μυθιστορήματος. Υπάρχουν στη δομή του. Είναι θεμέλιο και επιστέγασμα. Σ' αυτό ακριβώς έγκειται το φανταστικό και το μεγαλειώδες στη σύλληψη και στη σύνθεση των «Αθλίων» που είπαμε παραπάνω. Δεκαπέντε ολόκληρα χρόνια δούλευε ο Β. Ουγκώ αυτό το μυθιστόρημα. Σχεδίαζε και έχτιζε. Ήθελε να μιλήσει για την εποχή του και την κοινωνία της, για το λαό στην ολότητα του και στην ατομικότητά του, ακόμα και για το παρόν και το μέλλον της ανθρωπότητας κι έστησε το σκηνοτικό και την παράσταση στις διαστάσεις μιας εποποιίας, που ξεπέρασε την απλή τοιχογραφία. Έγινε έργο ανάγλυφο μέσα σε συγκεκριμένο γεωγραφικό, ιστορικό και κοινωνικό χώρο, με πρόσωπα δρώντα, που η εμπέλειά τους είναι καθολική ως προς αυτό που το καθένα ενσαρκώνει και αντιπροσωπεύει μέσα από το ρόλο του.

Επισημάνθηκαν αρκετές φορές οι αφηγηματικοί άξονες των «Αθλίων»: Ιστορία, κοινωνική ανάλυση, ποιητική διάθεση, φιλοσοφική ενάτηνση. Πρέπει ακόμα να σημειωθεί, πως τα στοιχεία αυτά δεν απετέλεσαν λαβή μόνο για την τοποθέτηση του μύθου μέσα σ' ένα πλαίσιο ή την άντληση προτύπων για το πλάσιμο κάποιου ρόλου. Έρχονται στιγμές — πολλές και μεγάλες — που ο συγγραφέας αποσπάται, τρόπον τινά, από το μύθο και γράφει για το ιστορικό, κυρίως και κοινωνικό υπόστρωμά του. Έτσι, μέσα στους «Αθλίους» συναντάμε αμιγείς ιστορικές σελίδες, καθαρή ιστορία. Συναντάμε επίσης ολόκληρα βιβλία κοινωνικής ανάλυσης. Συναντάμε, τέλος, ολόκληρα ποιήματα. Πέρα από τις ξεχωριστές αυτές σελίδες που φιλοξενούν αυτούσια ιστορικά, κοινωνιολογικά και ποιητικά κείμενα, όλο το μυθιστόρημα είναι κατάμεστο από σκέψεις του συγγραφέα. Δεν υπάρχει σελίδα χωρίς απόφθεγμα.

Ολόκληρα βιβλία και κεφάλαια (οι τόμοι, θυμίζουμε, είναι χωρισμένοι σε βιβλία και τα βιβλία σε κεφάλαια) είναι αφιερωμένα στο Βατερλώ (σελίδες 90!), στα γεγονότα του 1817, στην Ιουλιανή επανάσταση του 1830 κ.λπ. Πρόκειται για εξ ολοκλήρου ιστορικές σελίδες, απ' όπου απουσιάζει

ο μύθος και τα πρόσωπα του μύθου και μόνο σε κάποιες σπάνιες περιπτώσεις, προς το τέλος κάποιου κεφαλαίου, εμφανίζεται για λίγο κάποιος ήρωας του Β. Ουγκώ, ώστε να δέσει η ιστορία με την υπόθεση του έργου.

Το ίδιο συμβαίνει και με τα θέματα κοινωνικής ανάλυσης, που ο συγγραφέας πραγματεύεται στο μυθιστόρημά του, στα οποία παραχωρείται ανάλογος αριθμός σελίδων σε βιβλία ολόκληρα, που αναφέρονται στο μοναστικό βίο, στο χαμίμι (σελίδες 84!), στην αργκό κ.λπ. Αλλά το πιο φανταστικό σε σύλληψη και το πιο συγκλονιστικό σε περιγραφή είναι το βιβλίο που μιλάει για τους υπονόμους του Παρισιού. Τίτλος: «Τα εντόσθια του Λεβιάθαν». Κατά τον Β. Ουγκώ, το Παρίσι είναι κάτι σαν το μυθικό τέρας της Παλαιάς Διαθήκης, και οι υπόνομοι του Παρισιού κάτι σαν τα εντόσθια αυτού του τέρατος.

Ο Β. Ουγκώ βεβαίως, είναι περισσότερο ποιητής — ο μέγιστος των ποιητών της Γαλλίας, και εις των μεγίστων λυρικών όλων των καιρών, γράφει ο Κ. Παλαμάς στον Πυρό — και λιγότερο — πολύ λιγότερο — ιστορικός και φιλόσοφος. Γι' αυτό δεν αρκείται σε κάποιους ποιητικούς ανασασμούς όταν, στην αφήγησή του, καταπιάνεται με κάποιο λυρικό θέμα ποιητικής, εκ των πραγμάτων, διάθεσης και συναισθηματικής, κατά τα άλλα, υφής (εφτά σελίδες πιάνει η γραπτή εξομολόγηση του Μάριου προς την Τίτικα μ' εκείνο το θάνατο «ασπασμός των αγγέλων προς τ' άστρα»). Σε όλους τους τόμους παραθέτει δίστιχα, τετράστιχα, αυτούσια ποιήματα από τα οποία ένα αποτελείται από 17 τετράστιχα! Στο σημείο αυτό πρέπει να εξαρθεί η θαυμάσια μετάφραση των «Αθλίων» από το Μάρκο Αυγέρη (η έκδοση που έχω υπόψη είναι του οίκου Γ. Ι. Βασιλείου, Αθήνα 1922) ιδίως δε όσον αφορά τα ποιητικά μέρη. Είναι τόσο πειστική, τόσο εμπνευσμένη, τόσο άνετη, που νομίζει κανείς ότι τα ποιήματα είναι γραμμένα στα ελληνικά και όχι μεταφρασμένα. Με μοναδική ευστροφία κατορθώνει να προσαρμόσει τη γλώσσα του ποιήματος πότε με το ρωμαντικό ύφος του ονειροπόλου, πότε με το σατιρικό ύφος του χαμιμιού, πότε με το παιγνιώδες ύφος του φιλοσοφούντος φοιτητή. Ανάλογα.

Έτσι ο Β. Ουγκώ, άλλοτε είναι ο ποιητής που γράφει μυθιστορήματα, άλλοτε είναι ο πεζογράφος που γράφει ποίηση. Γιατί, αφού είναι και τα δύο, σε καμιά φάση της δημιουργίας του δεν μπορεί να διασπαστεί. Ανεξάρτητα ποιο στοιχείο κυριαρχεί κατά τη συγκεκριμένη στιγμή. Η παρου-

σία, βεβαίως, του ποιητή μέσα στο μυθιστόρημα δεν συντελείται χάρη στην παράθεση αυτούσιων ποιημάτων, αλλά χάρη στην ποιητική αύρα που διαπνέει όλο το έργο. Συντελείται χάρη στην όσμωση και στη σύγκρουση όλων εκείνων των στοιχείων που συνθέτουν το φαινόμενο Ουγκώ.

Ωστόσο πολλά καταλογίζουν εις βάρος του Β. Ουγκώ και των «Αθλίων» του. Η φημισμένη ιδιοσυγκρασία του ρωμαντικού, το ανήσυχο πνεύμα του ανατόμου, η φλογερή καρδιά του επαναστάτη και ό,τι άλλο μπορεί κανείς να του αποδώσει στον υπερθετικό βαθμό, οδήγησαν τον συγγραφέα των «Αθλίων» έξω από τα όρια της μυθιστορηματικής οικονομίας και του μέτρου του λόγου, όχι — νομίζουμε — χωρίς να ελέγχει ο ίδιος την κατάσταση, αλλά συνειδητά ξέροντας πού βαδίζει και πού θέλει να φτάσει. Τον κατηγορούν πως «οι Άθλιοι» είναι ένα ρητορικής και μελοδραματικής έμπνευσης και δομής ανάγνωσμα, φτηνής αισθηματολογίας και ευκόλων συγκινήσεων. Μιλάνε έτσι για ένα από τα πλέον δημοφιλή παγκοσμίως μυθιστορήματα, που, από το 1862 που πρωτοπαρουσιάστηκε, επανεκδίδεται ακόμα και στις μέρες μας, χαρακτηρίστηκε σαν κοινωνικό ευαγγέλιο (!) και διαβάστηκε από όλες τις τάξεις των αναγνωστών. Γι' αυτό, οι όποιες αρνητικές κρίσεις δεν στάθηκαν ικανές να άρουν ό,τι μεγάλο υπάρχει στο μυθιστόρημα και προπαντός δεν κατάφεραν να παραδώσουν στη λήθη τους θρυλικούς ήρωές του και κάποιες συγκλονιστικές, στη δραματικότητα τους και στην αλήθεια τους, σκηνές.

Γνωστός, στα χρόνια των σπουδών μου, καθηγητής της εγκληματολογίας έφερε σαν αρνητικό, για την αγωγή των αναγνωστών, παράδειγμα την, εκ μέρους κάποιων μυθιστοριογράφων, ηρωοποίηση πρώην καταδικών — άποψη που πλήττει ευθέως τον Β. Ουγκώ. Μία όμως από τις συναρπαστικότερες σελίδες των «Αθλίων» είναι η σκηνή όπου ο απόφοιτος των κατέργων, αφού εξουδετέρωσε και ακινητοποίησε τον αλήτη που αποπειράθηκε να του κλέψει το πορτοφόλι, αρχίζει τη διδαχή περί εργασίας. Το κείμενο είναι μνημιώδες και πιάνει τέσσερις σελίδες.

Πρωτοδιάβασα τους «Αθλίους» στα πρώτα χρόνια της εφηβείας μου και τους ξαναδιάβασα πριν τελειώσω το γυμνάσιο. Τους διάβασα άλλη μια φορά πρόσφατα. Εν τω μεταξύ συνέχεια κατέφευγα στις σελίδες τους κι ακόμα διαβάζω ολόκληρα κεφάλαια ή μέρη τους. Ποτέ δεν τους εγκατέλειψα. Ποτέ δεν δέχτηκα τις απιάσεις της κριτικής. Κατά την

άποψή μου — αυτήν που διαμόρφωσαν το αισθητήριο του έφηβου αναγνώστη και η κρίση ανθρώπου της ηλικίας μου — οι «Άθλιοι» είναι πολλά βιβλία μαζί — μυθιστόρημα, ιστορία, φιλοσοφία — που το καθένα βρίσκει τη θέση του στο πνεύμα του αναγνώστη την ώρα που το διαβάσει. Οι ήρωές του — ο Μυριήλ, ο Γιάννης Αγιάνης, ο Ιαβέρης, η Φαντίνα, οι Θεναρδιέροι, ο Μάριος, η Τίτικα, ο Γαβριάς, ο Γυλνορμάνδος — δεν είναι οι διογκωμένοι, στη ρωμαντική φαντασία του συγγραφέα πρωταγωνιστές, που οι διαστάσεις τους ενοχλούν τους κριτικούς και τους εγκληματολόγους. Οι ήρωες των «Αθλίων» έχουν το μέγεθος που απαιτεί η γενίκευση του ρόλου τους, ώστε καθένας τους να εκφράσει καθολικά αυτό που αντιπροσωπεύει σαν ατομική περίπτωση: την εξουσία, τον κλήρο, τη δικαιοσύνη, το νόμο, την επανάσταση, την κοινωνική τάξη και μαζί όλους τους ηθικούς κλυδωνισμούς που συνεπάγεται αυτό που είναι ο καθένας: την πτώση, τη μεταμέλεια, την αποκατάσταση. Και δεν είναι πρόσωπα με σημασία και βαρύτητα μόνο αυτά των πρώτων ρόλων. Είναι και κάποια άλλα πρόσωπα — κλειδιά στην εξέλιξη του έργου, αδροί χαρακτήρες, μοναδικό τύποι, έξοχες ανθρώπινες φιγούρες: η αδελφή Σεμπιλτιά, ο Θερανεμένης, ο Ενζολωράς, η Επονίνα, ο Μαμπέφ.

Κάτι ανάλογο συμβαίνει και με την πλοκή του έργου, που δεν είναι μία απλή αλυσιδα περιπετειών, αλλά μια εναλλαγή θέσεων και αντιθέσεων, προβλημάτων και λύσεων, αιτίων και αποτελεσμάτων. Οι «Άθλιοι» είναι τόσο περιπετειώδες μυθιστόρημα, όσο η ίδια η ζωή των κοινωνιών. Είναι σαφής η πρόθεση του Β. Ουγκώ να δώσει τέτοιες διαστάσεις με προοπτική καθολικής απεικόνισης τόσο στους ήρωές του, όσο και στο μύθο του.

Ο Βίκτωρ Ουγκώ, ατενίζοντας με αισιοδοξία το μέλλον του μυθιστορηματός του, έγραφε στις 1 Ιανουαρίου 1862 προλογίζοντάς το: «Όσο η κοινωνία θα είναι καταδικασμένη από τους νόμους και τα ήθη της να δημιουργεί μ' όλο τον πολιτισμό της τεχνητές κολάσεις και το θείο προορισμό του ανθρώπου να τον συγχύζει με τη θνητή του μοίρα, όσο δεν λύνονται τα τρία σύγχρονα προβλήματα η στέρηση που εξευτελίζει τον άντρα, η πείνα που εξαχρειώνει τη γυναίκα, το σκοτάδι που κάνει το παιδί ατροφικό, όσο σε μερικές τάξεις θα δουλεύει η κοινωνική ασφυξία, με άλλα λόγια και γενικότερα, όσο θα υπάρχει πάνω στη γη αμάθεια και φτώχεια, βιβλία σαν αυτό δεν θα 'ναι ίσως ανώφελα».

Γράφει ο Γιάννης Μουγγολιάς

Σήμα κινδύνου για τις ευρωπαϊκές ταινίες

Στην ανατολή της τρίτης χιλιετίας, όπου πολύς λόγος γίνεται για την περίφημη παγκοσμιοποίηση, η εμπορική επιτυχία μιας κινηματογραφικής ταινίας οφείλεται όχι μόνο στην καλλιτεχνική της αξία αλλά κυρίως στον τόπο παραγωγής της και στην υπηκοότητα των συντελεστών της – παραγωγών και δημιουργών. Όπως καταλαβαίνετε οι Αμερικανοί πολίτες, προνομιούχοι πολίτες του κόσμου, προηγούνται στο σινεμά.

Αφορμή για τη συγγραφή αυτού του άρθρου αποτελεί η κατάσταση στην ελληνική πραγματικότητα στο κύκλωμα της διανομής, της προώθησης και εν τέλει του αριθμού εισιτηρίων που κόβουν οι αμερικάνικες ταινίες συγκριτικά με τις ευρωπαϊκές αλλά και κατ' επέκταση τις ταινίες που προέρχονται από τις άλλες ηπείρους.

Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Η διαφανόμενη εντύπωση τα τελευταία χρόνια για άνοδο του κινηματογράφου και επιστροφή του κόσμου στις αίθουσες αφορά στις αμερικάνικες ταινίες. Αντίθετα για τις ευρωπαϊκές η κατάσταση είναι δυσσιώπη.

Στην Ελλάδα σε σχέση με τις εταιρείες διανο-

μής η κατάσταση έχει ως εξής: Υπάρχουν οι μεγάλες εταιρείες Odeon, Warner Roadshow και Προοπτική που έχουν στη συγκομιδή τους τη συντριπτική πλειοψηφία των ταινιών κάθε έτους, αγγίζοντας το 80% του ετήσιου κινηματογραφικού τζίρου. Αυτές αντιπροσωπεύουν τα μεγάλα αμερικάνικα στούντιο και φυσικό είναι να έχουν κάθε χρόνο συγκεντρωμένα τα περισσότερα ατού, που προσφέρουν ασφαλή κέρδη. Με δεδομένη την επιτυχία, αφού αυτές οι τρεις εταιρείες αντιπροσωπεύουν τους ογκόλιθους του αμερικάνικου σινεμά, τις λεγόμενες «Major» εταιρείες όπως τη Fox, τη Disney, την Tri-Star, την Columbia, τη Warner, προχωρούν χωρίς ρίσκο στην επαγγελματική τους πορεία. Δίπλα τους και η UIP που είναι αποκλειστικός αντιπρόσωπος των εταιρειών Universal, Paramount και MGM στην Ελλάδα, αλλά και εν μέρει η ΣΠΙΝΤΖΟΣ ΦΙΛΜ που συνεργάζεται κατά κύριο λόγο με τη MIRAMAX, φέρνοντας τις ταινίες της στη χώρα μας.

Από την άλλη πλευρά υπάρχουν οι ελληνικές εταιρείες διανομής AMA FILMS και ROSEBUD που καλύπτουν το 50-70% των επιλογών τους με ευρωπαϊκές ταινίες. Από φέτος σε αυτή την τάση κάνει τη δειλή εμφά-

νισή της μια καινούργια εταιρεία, η NEW STAR, της οποίας έως τώρα το πεδίο ενεργοποίησης ήταν ο χώρος της διανομής στο βίντεο. Σε αυτήν ανήκε φέτος η διανομή της ταινίας του Δήμου Αβδελιώδη «Η εαρινή σύναξις των αγροφυλάκων».

Όσον αφορά στον τρόπο λειτουργίας όλων των εταιρειών διανομής, πρέπει να σημειωθεί ότι έχουν τις συνεργασίες τους για τη διανομή στο χώρο του βίντεο αλλά και ότι η απόσβεση των αγορών τους πραγματοποιείται με τη διανομή των έργων στα τηλεοπτικά κανάλια. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε ότι το σύνολο των ευρωπαϊκών ταινιών μετά την έξοδο τους στις αίθουσες φθάνει στα τρία κρατικά τηλεοπτικά κανάλια. Την κρατική τηλεόραση όσον αφορά στο ποσοστό της τηλεθέασης ευρωπαϊκού προγράμματος ακολουθεί το συνδρομητικό κανάλι FILMNET, ενώ η προτίμηση των ιδιωτικών καναλιών σε ευρωπαϊκές ταινίες είναι μηδαμινή.

Πάντως ακόμα και στα κρατικά κανάλια το ευρωπαϊκό πρόγραμμα αποτελείται κυρίως από βρετανικά έργα, ντοκιμαντέρ, τηλεταινίες και σειρές, λιγότερο από γαλλικά, ενώ η αντιπροσώπευση παραγωγών από άλλες μικρότερες ευρωπαϊκές χώρες είναι υποτυπώδης έως ανύπαρκτη. Και το γεγονός αυτό αποτελεί συνέπεια της μεγάλης επίδρασης και εξάπλωσης που έχει το Βρετανικό BBC στα διάφορα τηλεοπτικά δίκτυα.

Όμως ας επιστρέψουμε στο φυσικό χώρο όπου απορροφάται το κύριο ποσοστό των ταινιών κατά την έξοδό τους, δηλ. στις κινηματογραφικές αίθουσες. Κάθε χρόνο ο μέσος όρος

ταινιών που προβάλλονται κινείται γύρω στις 200. Οι εταιρείες διανομής έχουν δικές τους αίθουσες ή δίκτυο συνεργαζομένων αιθουσών και είναι οι εταιρείες αυτές που αποφασίζουν ποια ταινία θα παιχτεί. Με δεδομένη λοιπόν την αρνητική κατάσταση που δημιουργείται απ' το οικονομικό ρίσκο της προβολής των ευρωπαϊκών ταινιών, αυτές ολοένα λιγοστεύουν. Συν το γεγονός ότι τα multiplex γρήγορα παίζουν τον κυρίαρχο ρόλο στις πόλεις όπου υπάρχουν. Οι ευρωπαϊκές ταινίες δεν αγοράζονται καθόλου από τα πολυσινεμά, αφού η προβολή τους δεν έρχεται σε συνάρτηση με τον κύριο προσανατολισμό των αιθουσών αυτών, που είναι η μαζική κατανάλωση ταινιών.

Μέσα σε όλη αυτή την ασφυκτική κατάσταση βλέπουμε ευρωπαϊκές ταινίες που ακόμα και στο κέντρο κόβουν 1000 εισιτήρια με αποτέλεσμα η δεύτερη εβδομάδα προβολής τους στην αίθουσα να είναι ανέφικτη. Κατά συνέπεια όλο και συρρικνώνονται οι επιλογές ευρωπαϊκών ταινιών αλλά και ταινιών που προέρχονται εκτός αμερικάνικης ηπείρου.

Μια ενδιαφέρουσα λύση για το ακανθώδες αυτό πρόβλημα, προτείνει η στήριξη που παρέχει το ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA II, που έχει σα στόχο ν' ανέβει το ποσοστό των ευρωπαϊκών παραγωγών, που προβάλλονται εκτός της χώρας παραγωγής τους, στο 40%. Όμως από μόνη της αυτή η ένεση αναζωογόνησης βέβαια δεν θα μπορέσει να σώσει το ευρωπαϊκό φιλμ απ' το σκληρό ανταγωνισμό. Η άποψη των υποστηρικτών της ευρωπαϊκής κινηματογραφικής παραγωγής συμπορεύεται με την ανάγκη για δημιουργία μικρών

αιθουσών στην Αθήνα, χωρητικότητας περίπου 100 ατόμων, όπου θα προβάλλονται ποιοτικές ευρωπαϊκές ταινίες και θα εξασφαλίσουν την παράταση της προβολής τους πέραν της μιας εβδομάδας. Έτσι από τη μια το κοινό θα έχει την ευκαιρία να τις παρακολουθεί αλλά και η διάρκεια στον κινηματογραφικό χρόνο κάθε χρονιάς για την ευρωπαϊκή παραγωγή θα μεγαλώσει, κάτι που συνεπάγεται και μεγαλύτερη προώθηση απ' τα M.M.E.

Μέσα όμως στο δυσμενές αυτό κλίμα μια πρωτοβουλία - παρέμβαση του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου στο χώρο της διανομής των ταινιών έρχεται να δημιουργήσει ελπίδες για το μέλλον. Έτσι από τον Σεπτέμβριο το E.K.K. προχωρά στην ίδρυση δικτύου αιθουσών στην Αθήνα με τον τίτλο «Film Center 2000», όπου περιλαμβάνονται οι «Απόλλων Renault», το «Γπι Παλαί», το «Φιλίπ», η «Ανδώρα» και η «Αφραία». Οι αιθουσάρχες θα συνεχίσουν να διαχειρίζονται τους χώρους και θα βελτιώσουν τις εγκαταστάσεις τους, ενώ το E.K.K. θα είναι υπεύθυνο για τον προγραμματισμό.

Αναμφίβολα μια ευχάριστη εξέλιξη που δε σκοπεύει στο κέρδος αλλά αποσκοπεί στην προβολή ελληνικών και ξένων ταινιών εντός και εκτός συστήματος διανομής, μικρού μήκους ταινιών, ντοκιμαντέρ, αφιερωμάτων, ειδικών παιδικών προγραμμάτων καθώς και στην παρουσίαση των αναδρομικών εκδηλώσεων και αφιερωμάτων του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης. Έτσι συνεπάγεται περισσότερος ευρωπαϊκός κινηματογράφος και γενικότερα έξω - αμερικανικός. Αλλά μόνο στις 5 αίθουσες. Για να δούμε. Μπορεί να έγινε μια καλή αρχή...

Γράφει ο Παναγιώτης Στ. Φωτίου

Περί ταυτοτήτων, πιθανοτήτων... Περί παραδόσεων, διαδόσεων...

*«Εμείς, θα
ξέρουμε αν
μας είπες την
αλήθεια
όταν το ψέμα
πέσει και
πεθάνει»*

**Κυριάκος
Χαραλαμπίδης**

Όταν κανείς ομιλεί «περί ταυτότητας» θα πρέπει να προσδιορίσει το περιεχόμενο του όρου, διότι διαφορετικά προκύπτει πρόβλημα επικοινωνίας και συνεννόησης. Έχουμε ταυτότητα απόψεων, θεμελιώδη αρχή της φιλοσοφίας, ισότητα στα μαθηματικά, ταυτότητα απόψεων και ενδιαφερόντων και βέβαια ταυτότητα = σύνολο στοιχείων και χαρακτηριστικών γνωρισμάτων που επιτρέπουν να αναγνωρίσουμε κάτι ή κάποιον.

Μιλάμε επίσης για πολιτιστική, εθνική και ιστορική ταυτότητα και βέβαια για την αστυνομική ταυτότητα.

Νομίζω ότι σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να ταυτίσουμε την αστυνομική ταυτότητα με την εθνική ταυτότητα. Και τούτο διότι η εθνική ταυτότητα περιλαμβάνει γλώσσα, θρησκεία, παράδοση,

ήθη και έθιμα, καλλιτεχνική δημιουργία, κοινωνική οργάνωση κ.ά., δηλ. τον τρόπο σκέψης και δράσης σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο, ενώ η αστυνομική ταυτότητα κάποια συγκεκριμένα στοιχεία που κρίνει το κράτος ότι χρειάζεται για να αναγνωρίζει τον πολίτη του.

Δεν θα μπω στον πειρασμό να αναφερθώ στο πότε καθιερώθηκε η αστυνομική ταυτότητα στη χώρα μας και πότε επεβλήθη να γράφεται και το θρήσκευμα και για ποιο λόγο.

Φαίνεται ότι αυτοί που αποφάσισαν να ταυτίσουν την εθνική με την αστυνομική ταυτότητα δεν ενδιαφέρονται για λογικά επιχειρήματα. Δεν ενδιαφέρονται για την ιστορική αλήθεια και για την αλήθεια γενικότερα για την οποία τόσα μας λένε και κόπτονται δημοσίως ανά τας

πλατείας και τα «παράθυρα» των τηλεοράσεων.

Ενδιαφέρονται για άλλα πράγματα και γι' αυτό εκμεταλλεύονται το θρησκευτικό συναίσθημα και καλλιεργούν το φόβο. Παρουσιάζονται ως «προφήται», ενώ μετά Χριστόν δεν έχουμε ανάγκη προφητών. Μας θέλουν Χριστιανούς χωρίς Χριστόν, αφού ενδιαφέρονται μόνον διά τον τύπον και όχι διά την ουσία. Και ουσία είναι να ζούμε κατά Χριστόν, μετά του Χριστού και να φερόμαστε και να φαινόμεστε ως πραγματικοί Χριστιανοί.

Αφήνω το θέμα αυτό σε πιο ειδικούς και οπωσδήποτε δε θα μείνω στο πώς οδηγηθήκαμε σ' αυτή τη σύγκρουση πολιτείας και εκκλησίας. Το θέμα ξεκινάει από το 1987 όταν για πρώτη φορά ο σημερινός αρχιεπίσκοπος (ως μητροπολίτης Δημητριάδος) μιλούσε για διωκόμενη εκκλησία στο συλλαλητήριο που είχε γίνει στην Αθήνα. Η ευθύνη της πολιτείας και συγκεκριμένα της Κυβέρνησης είναι δεδομένη.

Εάν ο ρόλος της Ορθοδοξίας είναι οικουμενικός και αν ο πρώτος στόχος της είναι η άρθρωση λόγου σωτηρίας και η χάραξη πορείας καταξίωσης του ανθρώπου ως πνευματικού όντος, γιατί όλα περιορίζονται στη «σωτηρία» του ελληνικού έθνους και στην προσφορά της στον ελλαδικό χώρο; Ο Χριστιανισμός και η Ορθοδοξία είναι μόνον υπόθεση ελληνική και μάλιστα ελλαδι-

κή; Η ισότητα – ταυτότητα «ορθόδοξος = Έλληνας» και αντιθέτως, πώς στηρίζεται ιστορικά και εκκλησιολογικά;

Τα 300 περίπου εκατομμύρια ορθόδοξων ανά τον κόσμο πορεύονται την οδόν της απώλειας και μόνον εμείς έχουμε σκοπό και χρέους υψηλό; Μόνον εμείς έχουμε αναλάβει τη διατήρηση της ορθόδοξης παράδοσης; Οι Ρώσοι, οι Παλαιστίνιοι, οι Σέρβοι, οι Βούλγαροι, οι Αλβανοί ορθόδοξοι χριστιανοί και τόσος άλλοι ανά τον κόσμο που δεν αναγράφεται το θρήσκευμα στην ταυτότητά τους δεν είναι χριστιανοί; Και γιατί είναι «θέλημα Θεού» εμείς να αναλάβουμε, τώρα το 2000 αυτόν τον ιερό αγώνα για το καλό της ορθοδοξίας και να κοπτόμαστε ότι έτσι «μαρτυρούμε» Χριστόν;

Χωρίς κανέναν να αμφισβητεί την ιστορική συνάντηση (με όλες τις συγκρούσεις και τους κραδασμούς) ελληνισμού και χριστιανισμού και το ρόλο, το σημαντικό της εκκλησίας, στην ιστορική πορεία του Ελληνισμού, δεν μπορούμε να περιορίσουμε την Ορθοδοξία στα στενά όρια του ελληνικού κράτους.

Εκείνο το «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη...» «πού πάει;

Ο Χριστιανισμός και ο Ελληνισμός δεν έχουν μόνο παρελθόν, αλλά παρόν και μέλλον. Το να επικαλούμαστε το χθες είναι καλό και χρήσιμο κάποιες φορές. Το να μένουμε σ' αυτό είναι άγονο και επιβλαβές. Ειδι-

κά ο ρόλος της εκκλησίας δεν εξαντλείται σε παρελθοντολογίες, αλλά επιβεβαιώνεται και καταξιώνεται με όσα πράττει και καταθέτει για το παρόν και όσα έχει να μας δώσει για το μέλλον. Καλές οι «λαοσυνάξεις» για όσους θέλουν να κάνουν επίδειξη δύναμης, αλλά η σωτηρία έρχεται μέσα από την ευχαριστηριακή σύναξη στους ιερούς ναούς και την ενεργό συμμετοχή των πιστών στα δρώμενα και τα μυστήρια της εκκλησίας. Η συνάντηση με το Χριστό δεν γίνεται μαζικά και με την καθοδήγηση μέσω μεγαφώνων και εγκυκλίων, αλλά μέσα από προσωπικό και επώδυνο αγώνα και προσπάθεια που θα κάνει βίωμα τα κηρύγματα του Ευαγγελίου.

Ένας Χριστιανός που ζει σύμφωνα με τις επιταγές του Ευαγγελίου τι έχει να φοβηθεί από την Ευρώπη και τα αρνητικά της παγκοσμιοποίησης;

Έχει τις αντιστάσεις που του χρειάζονται. Ένας Έλληνας με οικουμενική σκέψη τι να φοβηθεί από ό,τι ξένο έρχεται, όταν αιώνες τώρα επιβιώνουμε και δημιουργούμε ως λαός γιατί γνωρίζουμε ποιοι είμαστε και είμαστε ανοιχτοί στο καινούργιο· πώς αντέξαμε τη Ρωμαϊκή κυριαρχία και πώς την οθωμανική δυναστεία;

Η ιστορία και η ζωή πορεύονται σε ανοιχτούς ορίζοντες, σε «ανοιχτά» σύνορα που σημαίνει ότι δεν μπορεί καμιά χώρα να ζήσει απομονωμένη και αποκομμένη από το γύρο κόσμο.

Κάθε λαός έχει τη δική του παράδοση και ταυτότητα και θα πρέπει να συνδυάσει και τα δύο: να διατηρήσει αυτό που είναι και να βρει τους δρόμους επικοινωνίας και συνεργασίας με τους άλλους λαούς. Σ' αυτό το «μωσαϊκό» που δημιουργείται πια, εμείς έχουμε χρέος να διατηρήσουμε το δικό μας χρώμα. Για το σκοπό αυτό χρειάζεται παιδεία, οικονομία, γνώση, ενημέρωση, ευέλικτη εξωτερική πολιτική και όχι κινδυνολογίες και δηλώσεις του τύπου «έρχεται ο χαλασμός!...», «οι δυνάμεις του κακού συμμαχήσαν εναντίον μας...» κ.τ.λ.

Μήπως η επίσημη Ελλαδική Εκκλησία βλέπει ότι σιγά-σιγά χάνει τη δύναμη και την εξουσία που αντλούσε από τη «συζυγία» της με το κράτος; Μήπως φοβάται το επερχόμενο διαζύγιο; Μήπως ήρθε η ώρα να δείξει την αξία της και τον πραγματικό της ρόλο στην κοινωνία; Μήπως πρέπει ν' αναλάβει το καθαρό ποιμαντικό και κατηχητικό της έργο; Μήπως δεν είναι έτοιμη για κάτι τέτοιο και θέλει τα «κεκτημένα»;

Εκτός από την περίπτωση του διατάγματος των Μεδιολάνων επί του Κωνσταντίνου του επονομαζόμενου Μεγάλου, ουδέποτε η ορθοδοξία πορεύτηκε με τα δεκανίκια της εξουσίας.

"Ουκ έχομεν μένουσαν πόλιν, αλλά την μένουσαν επιζητούμεν".

Η Ορθοδοξία είναι συνδυασμός πίστης και έργων. Μαρτυρεί ο καθένας Χριστό καθημερινά όχι με την επίδειξη της αστυνομικής ταυτότητας, αλλά ζώντας χριστιανικά, με τη συμπεριφορά του, τα έργα του και τα λόγια του.

Γιατί κοροϊδεύουμε τον κόσμο δείχνοντάς του τον εύκολο δρόμο, δηλ. την συλλογή υπογραφών και τις συγκεντρώσεις στις πλατείες; «Δείξον την πίστιν εκ των έργων σου».

Τώρα φαίνεται πόσο μακριά έβλεπαν όσοι στο ΚΚΕ ήταν υπέρ των συνεργασιών και των μεταγραφών των κ.κ. Κώστα Ζουράρι και Λιάνας Κανέλλη. Ιδού το αποτέλεσμα. Ως κόμμα καλύπτει πια και τις ανησυχίες των Χριστιανών που νιώθουν ότι διώκονται και απειλούνται από τους κακούς «εκουσυχρονιστές» και τη δαιμονική «παγκοσμιοποίηση».

Παλιά χρειάζοταν πίστη στο Μαρξισμό - Λενινισμό. Τώρα η πίστη στον Χριστιανισμό είναι δείγμα κομματικής συνέπειας και αγωνιστικού φρονήματος. Αλλάζουν οι καιροί. Ο εθνικοθησκευτικός προσανατολισμός του κόμματος κρίνεται αναγκαίως και χρήσιμος γιατί φέρνει και ψήφους.

Παλιά ήταν καλός ο Διεθνισμός γιατί πρωταγωνιστούσε η Ρωσία (άσχετα αν ήταν δηλωμένο άθεο το ΚΚ της Σοβιετικής Ενωσης).

Τώρα στην παγκοσμιοποίηση πρωταγωνιστεί η Αμερική (χώρα αμαρτίας και εγκλημάτων) και ο αγώνας εναντίον της έχει νόημα.

Φαίνεται ότι συγκινούνται πολύ στο ΚΚΕ από τα εκκλησιαστικά και για άλλους λόγους:

α) από τα λάβαρα με τους δικεφαλους αετούς που είναι το σύμβολο και των Αλβανών και των Ρώσων.

β) Από την οργανωτική δύναμη της Ιεραρχίας, αφού μπορεί και συγκεντρώνει τόσο κόσμο με καθορισμένο ρόλο και θέση στις πλατείες.

γ) Ειδικά η δραστηριότητα των ενοριών προς το σκοπό αυτό της θυμίζει το ρόλο των δικών της Κ.Ο.Β. (Κομματικών Οργανώσεων Βάσης).

Υπάρχει όμως μια διαφορά. Η Ιερά Σύνοδος δεν μπορεί να διαγράψει τους διαφωνούντες (π.χ. Χρυσόστομο Ζακύνθου), αν και γίνεται φιλότιμη προσπάθεια, ενώ το ΚΚΕ προειδοποίησε με ...διαγραφή το Μήτσο Κωστόπουλο (ιστορικό στέλεχος) γιατί διαφώνησε με τις συνεργασίες!!!

Προσοχή όμως! Οπισθοχώρηση στη στείρα μήτρα των «ελληνοχριστιανικών παραδόσεων» διαλαλούσε και ο αντικομμουνισμός στη δεκαετία του 1950.

Επιστροφή στις ρίζες και σύνδεση με τον κλασικό ελληνοχριστιανισμό επέβαλε πιο πριν η δικτατορία Μεταξά.

Για μια «Ελλάδα Ελλήνων Χριστιανών» αγωνιζόταν η Δικτατορία του 1967 και ήταν και αμερικανοκίνητη.

Και μην ξεχνάμε και κάτι ακόμη: Για τη μεταρρύθμιση του 1964 εκφράζονταν φόβοι «ότι υποσκάπτει τα θεμέλια του ελληνοχριστιανικού πολιτισμού, ότι η νέα σχολική διάρθρωση οδηγεί στην εξάρθρωση

του γυμνασίου» και ότι η «επιχειρούμενη τροποποίηση του προγράμματος έχει ως κύριον σκοπόν της να διακόψει την επαφήν της εις τα σχολεία της Μ. Εκπαιδεύσεως φοιτώσης νεότητος προς την αρχαία ελληνικήν παράδοσιν».

Γιατί άραγε αυτή η παράδοση δεν έχει στοιχεία που μπορούν να δώσουν απαντήσεις στα προβλήματα του σήμερα; Γιατί κάθε φορά που πρέπει να πάρουμε σοβαρές αποφάσεις για το μέλλον εμείς στρεφόμεθα «όπισθεν ολοταχώς»;

Η παράδοση είναι κάτι το ζωντανό και τροφοδοτεί το παρόν και προσδιορίζει το μέλλον σε μεγάλο βαθμό. Τη γνωρίζουμε, την έχουμε αξιολογήσει σωστά; Γιατί θα πρέπει να αγνοούμε τα αιτήματα του παρόντος και να ανάγουμε το παρελθόν σε «απόλυτη αξία»;

Υ.Γ.1: Το χρονικό της προαναγγελθείσης σύγκρουσης και ρήξης θα έχει συνέχεια. Γιατί έγιναν όλα; Θα μπορούσαν να αποφευχθούν; Πότε θα μάθουμε τα παρασκήνια και τους κρυφούς πόθους;

Υ.Γ.2: Επειδή ως Χ.Ο. δεν αισθάνομαι ότι διώκομαι νιώθω πιο βαρύ το χρέος να αποδεικνύω «λόγω και έργω» ότι είμαι καλός χριστιανός.

Υ.Γ.3: Από τότε η κατήχηση γίνεται στις πλατείες; Γιατί η ίδια η εκκλησία δεν εφαρμόζει τη δημοκρατική παράδοση στη διοίκησή της;

Ας αλλάξουμε θέμα. Λίγα και για τα δικά μας τα πολιτιστικά.

Έγινε η έναρξη του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας. Αν δεν το πήρατε είδηση, εσείς φταίτε.

Βέβαια η επίσημη έναρξη θα γίνει ίσως με κάποια θεατρική παράσταση. Είχε λεχθεί ότι οι «Εκκλησιάζουσες» ίσως αποτελούσαν την επίσημη έναρξη. Εδώ υπάρχει ενδιαφέρον παρασκήνιο. Μέχρι τα μέσα Μαΐου για την παράσταση αυτή με πρωταγωνιστές το Γιώργο Μιχαλακόπουλο και τη Μίρκα Παπακωνσταντίνου είχε συμφωνήσει ο Οργανισμός Καλλιτεχνικών Εκδηλώσεων Πάτρας. Τελευταία στιγμή ήρθε μια επιστολή που ζητούσε «κατανόηση» και έμμεσα συγγνώμη, διότι οι υπεύθυνοι της «Διαδρομή» (της εται-

ρείας που κάνει την παραγωγή) «πώλησαν» την παράσταση στο Διεθνές Φεστιβάλ. Αν πήραν αρκετά και στο χέρι, γιατί να μην το κάνουν; Το συμφέρον τους κοίταζαν. Οι υπεύθυνοι του Φεστιβάλ, οι υπεύθυνοι του Δήμου ποια τακτική και ποια «ηθική στάση» νομιμοποιούν και επιβάλλουν;

Το πράγμα έχει και συνέχεια. Το ίδιο συνέβη και με το θέατρο Τέχνης. Στα μισά του δρόμου και ξαφνικά το Διεθνές Φεστιβάλ ανακοίνωσε ότι έχει εξασφαλίσει τους «Πέρσες» από το Θέατρο Τέχνης.

Ο πλειστηριασμός από πλευράς δήμου έφερε αποτελέσματα. Το Θέατρο Τέχνης έχει ανάγκη από τα χρήματα αυτά γιατί τα οικονομικά του είναι σε άθλια κατάσταση. Όμως οι πολιτιστικοί σύμβουλοι του Δήμου, οι «τρίκες» του πολιτιστικού τομέα και όλοι οι έμμισθοι παρατρεχάμενοι αυτά έχουν να προτείνουν; Έτσι με πλειστηριασμούς θα ανεβάσουμε το κόστος και την ποιότητα; Πού είναι οι προτάσεις και τα προγράμματα;

Και κάτι ακόμα. Παλιότερα μεταξύ του Δήμου και του υπεύθυνου του Οργανισμού Καλλιτεχνικών Εκδηλώσεων Πάτρας υπήρχε «κόντρα» γιατί υπήρχαν πολιτικές και ιδεολογικές διαφορές και διαφωνίες. Τώρα τι συμβαίνει; Ποιος είναι με ποιον; Για όσους ρωτούν γιατί δύο φεστιβάλ στην πόλη μας, ας ψάξουν να βρουν ποια ανάγκη τα γέννησε. Κάποτε ο κ. Ανδριόπουλος ήταν «καλός και χρήσιμος», τώρα γιατί τους ενοχλεί;

Ποιος νοιάζεται για το καλό της πόλης και με ποιον τρόπο; Ετσι μοιρασμένοι και μίζερα θα πάμε για το 2006; Δεν μπορούν να συνεργαστούν οι πολιτιστικοί φορείς της πόλης μας;

Καλό καλοκαίρι, διαβάστε κανένα καλό βιβλίο, επιλέξτε τις καλές παραστάσεις, δροσιοστείτε και ετοιμαστείτε για το «θερμό» φθινόπωρο.

Η «Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει»

... μόνο λίγο καιρό ξαποσταίνει και

Ξανά προς τη δόξα τραβά.

«Νύχτες Πολιτισμού» στο Ρίο

Από την αρχή στα δύσκολα

Δειλά δειλά πέρυσι το καλοκαίρι, στο Δήμο του Ρίου αποφάσισαν μαζί με τα πρώτα τους ...καποδιστριακά βήματα να κάνουν και τα αντίστοιχα πολιτιστικά. Διοργάνωσαν έτσι δύο εκδηλώσεις και εξήγγειλαν πως την επόμενη χρονιά η ιδέα θα έπαιρνε τη μορφή φεστιβάλ, έστω κι αν κάτι τέτοιο φάνταζε υπερβολικό με δεδομένη τη μικρή εμπειρία πάνω στο όλο θέμα, αλλά και τα αναγκαστικά στενά οικονομικά περιθώρια.

Το προνόμιο να διαθέτουν ένα χώρο όπως το Κάστρο, αλλά και αρκετές περιοχές που με λίγη φαντασία μπορούν να αποδειχθούν προτάσεις – έκπληξη, αποδείχθηκε καθοριστικό. Έτσι, λοιπόν, φέτος το Ρίο παρουσίασε όντως ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα εκδηλώσεων, που όχι μόνο έχει εξασφαλισμένη επιτυχία και απήχηση, αλλά δίνει και το έναυσμα για σχετικές πρωτοβουλίες από Δήμους ανάλογης εμβέλειας. Άλλωστε είναι γνωστό πως οι Δήμοι που προέκυψαν τα τελευταία χρόνια δεν έχουν τις δυνατότητες για μεγάλες και εντυπωσιακές διοργανώσεις. Επομένως το να μπορούν να δημιουργήσουν κάτι, ακόμα και εκ του μηδενός, μοιάζει απαραίτητη προϋπόθεση.

Οι «νύχτες πολιτισμού» (έτσι λέγεται ο κύκλος εκδηλώσεων που διοργανώνει αυτό το καλοκαίρι ο Δήμος του Ρίου) ξεκίνησαν ήδη τη Δευτέρα 17 Ιουλίου με την εντυπωσιακή και πολυαναμενόμενη συναυλία του Θάνου Μικρούτσικου και του Βασίλη Παπακωνσταντίνου. Το χειμερινό πρόγραμμα των δύο καλλιτεχνών στη «Σφεντόνα» έγινε πρόσφατα ...δίσκος και τώρα περιοδεύει σε όλη την Ελλάδα. Κι όπως ήταν φυσικό οι δυο τους δεν ξεσήκωσαν μόνο τους φίλους τους στο Ρίο, αλλά και σε ολόκληρη τη γύρω περιοχή.

Μπορεί το ξεκίνημα να ήταν μεγάλο και επιβλητικό, όμως κρίθηκε σκόπιμο οι υπόλοιπες εκδηλώσεις να είναι «διακριτικές» αλλά ουσιαστικές και προερχόμενες από διαφορετικούς χώρους. Όπως το αφιέρωμα για τη Μελίνα Μερκούρη που θα πραγματοποιηθεί το διήμερο 5 – 6 Αυγούστου. Με τη συνεργασία του ιδρύματος «Μελίνα Μερκούρη» θα παρουσιαστεί ένα CD ROM, αφιερωμένο στη μεγάλη ελληνίδα, θα υπάρχει σχετική έκθεση φωτογραφίας, ενώ θα προβληθούν και επιλεγμένες ταινίες με πρωταγωνίστρια φυσικά τη Μελίνα.

Ένα πάρτυ στον Ψαθόπυργο θα είναι η επόμενη εκδήλωση. Ένα πάρτυ από αυτά που μόνο ο Λουκιανός Κηλαϊδόνης ξέρει να δημιουργεί στις ακρογιαλιές, όντας μάλιστα ο πρώτος που το 1983 στη Βουλιαγμένη τόλμησε να βγει από τους κλασικούς συναυλιακούς χώρους. Στην παραλία του Ψαθό-

πυργου, λοιπόν, ο Λουκιανός θα ταξιδέψει στις 12 Αυγούστου όσους τυχερούς βρεθούν εκεί με τραγούδια της γειτονιάς, καντάδες, ελαφρά ρεμπέτικα και φυσικά δικές του συνθέσεις, παρέα με τους «Blues Family» που θα δώσουν το δικό τους μπλουζ τόνο, σε μια βραδιά που, όπως υπόσχεται ο Λουκιανός, θα κρατήσει τόσο όσο ...αντέχει ο κόσμος.

Την Πανσέληνο του Αυγούστου, ανήμερα Δεκαπεντάυγουστο δηλαδή, οι «νύχτες» του Ρίου θα συνεχιστούν στο Κάστρο σε μια συναυλία που ο Δήμος της πόλης θέλει να αποτελέσει θεσμό. Ο Γιώργος Χατζηνάσιος και ο Μάριος Τόκας με τη συνδρομή της σοπράνο Βασιλικής Καραγιάννη θα παρουσιάσουν τα τραγούδια τους, αλλά και αγαπημένες τους στιγμές από ολόκληρο το ελληνικό ρεπερτόριο. Η γιορτή για το Αυγουστιάτικο φεγγάρι είχε γίνει και πέρυσι με το Γιώργο Χατζηνάσιο και με μεγάλη επιτυχία, ενώ κάτι παρόμοιο αναμένεται να γίνει και φέτος. Όσο για του χρόνου στο Δήμο υπόσχονται μια μουσική έκπληξη, αφού έχουν ήδη συμφωνήσει με τη Δήμητρα Γαλάνη για μια παραγωγή, εξαιρετικά αφιερωμένη στην πανσέληνο και στο συγκεκριμένο χώρο.

Κι αν το Αυγουστιάτικο φεγγάρι δε σας φανεί αρκετά προκλητικό, δεν μπορεί να γίνει το ίδιο και με την «ώρα των τρελών και των αλλοπαρμένων». Στις 19 Αυγούστου, ακριβώς τα μεσάνυχτα, η Αρλέτα στις παρυφές του Κάστρου θα δημιουργήσει μια εξαιρετική ατμόσφαιρα με τη συνοδεία κιθάρας και πνευστών. Το μυστικό της βραδιάς; Θα είναι μια εκδήλωση αυστηρά για 200 άτομα. Γι' αυτό και είναι η μόνη συναυλία, μαζί με αυτή των Μικρούτσικου – Παπακωνσταντίνου, που θα έχει εισιτήριο.

Αυτά για τους μεγάλους... Όμως ο Δήμος αποφάσισε φέτος να κλείσει τις καλοκαιρινές του νύχτες με ένα τριήμερο αφιερωμένο στα παιδιά. Από 25 – 27 Αυγούστου σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο στις παρυφές του Κάστρου τα παιδιά θα έχουν τη δική τους πολιτεία, το δικό τους ραδιοφωνικό σταθμό, τις δικές τους παραστάσεις, τις δικές τους κατασκευές. Ίσως ο καλύτερος τρόπος για να ολοκληρώσουν αξέχαστα τις καλοκαιρινές τους διακοπές.

Για λίγους και εκλεκτούς

Για την «ώρα των τρελών και των αλλοπαρμένων» που υπόσχεται για τις 19 Αυγούστου η Αρλέτα δε θα σας πούμε πολλά πράγματα. Μόνο να φροντίσετε να εξασφαλίσετε νωρίς νωρίς τις θέσεις σας στον ειδικά διαμορφωμένο με τραπεζάκια και κεριά χώρο θα σας προτείνουμε, γιατί τα 200 άτομα στα οποία απευθύνεται η βραδιά, είναι ελάχιστος αριθμός.

Αντί, λοιπόν, να σας παρουσιάσουμε το πρόγραμμα της εκδήλωσης θα σας παρουσιάσουμε την ίδια την Αρλέτα, έτσι όπως αυτή συστήνεται στο βιογραφικό της:

«Αν απόκτησα κάτι μέσα από τον κλέφτοπόλεμο που κάνω τόσα χρόνια είναι χιούμορ, αν και το χιούμορ είναι δίκωπο. Το δικό μου τουλάχιστον.

Δεν μπορώ να σας πω τι είμαι. Το ψάχνω. Αλλά μπορώ να σας πω τι δεν είμαι αν αυτό σας φωτίσει.

Δεν είμαι σοβαροφανής.

Δεν είμαι βεντέτα (μακριά από μένα)

Δεν είμαι Παναθηναϊκός.

Δεν είμαι αδύνατη (υπήρξα όμως).

Δεν έχω κλισέ.

Δεν έχω αυτοκίνητο, δεν οδηγώ.

Δεν ζω στο παρελθόν.

Δεν πάσχω από αμνησία.

Δεν είμαι «Νέο Κύμμα» (τρικυμία ίσως).

Αφιέρωμα στη Μελίνα

Το CD ROM που θα παρουσιαστεί στις 5 Αυγούστου στο Κάστρο του Ρίου αποτελεί παραγωγή του Ιδρύματος Μελίνας Μερκούρη και του υπουργείου Πολιτισμού. Δημιουργήθηκε στο Εργαστήριο Πληροφοριακών Συστημάτων και Υψηλών Επιδόσεων του τμήματος Μηχανικών Η/Υ του Πανεπιστημίου Πατρών με γενικό υπεύθυνο τον καθηγητή Θεόδωρο Παπαθεοδώρου και αποτελεί την πρώτη σχετική παραγωγή που αποτολμά τόσο το Ίδρυμα όσο και το υπουργείο.

Είναι η πρώτη οργανωμένη καταγραφή του αρχείου που αφορά τη Μελίνα και το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία για όλη της τη ζωή, την καλλιτεχνική και πολιτική της διαδρομή. Συνεντεύξεις, ομιλίες, αποσπάσματα από τους δίσκους και τις ταινίες της, καθώς και οι σημαντικότερες πολιτικές της αποφάσεις είναι μέρος μόνο του υλικού που παρουσιάζεται με τη σκηνοθεσία του Γιώργου Παπακωνσταντίνου και την επιμέλεια της Μαρίας Ματθαίουπούλου.

Η παρουσίαση θα συνοδευθεί με έκθεση φωτογραφίας και χαιρετισμούς, ενώ κεντρικός ομιλητής θα είναι ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ και τ. γενικός γραμματέας του υπουργείου Πολιτισμού Γιώργος Θωμάς. Το αφιέρωμα θα ολοκληρωθεί την ίδια και την επόμενη μέρα με την ...κινηματογραφική πλευρά της Μελίνας, αφού στο θερινό σινεμά «Κάστρο» θα προβληθούν επιλεγμένες ταινίες με πρωταγωνίστρια την ίδια.

Η πολιτεία των παιδιών

Μια μεγάλη παρέα 100 – 150 παιδιών ηλικίας 3 – 12 ετών αναμένεται να κατακλύσει τους χώρους του Κάστρου του Ρίου το τριήμερο 25 – 27 Αυγούστου. Τις ημέρες αυτές το Κάστρο θα έχει μεταμορφωθεί κυριολεκτικά σε μια παιδική πολιτεία με δρόμους, μονοπάτια και πλατείες, όπου τα παιδιά θα επιδοθούν σε μια σειρά από δραστηριότητες και παιχνίδια μαθαίνοντας ιστορία, θέατρο, μουσική, χορό, δημιουργώντας τις δικές τους παρέες ακόμα και τα δικά τους παιχνίδια.

Την πρώτη μέρα το πρόγραμμα περιλαμβάνει πρωινό εργαστήριο κατασκευής κούκλας και σχετική έκθεση υπό την επίβλεψη ομάδας νηπιαγωγών από το Ρίο. Αποτέλεσμα του εργαστηρίου θα είναι τα παιδιά να κατασκευάσουν και βέβαια να πάρουν μαζί τους τις δικές τους κούκλες. Το απόγευμα η Ελένη Ανδρικοπούλου, κάτοικος του Ρίου, θα ζωντανέψει με ιδιοκατασκευές το παραμύθι που η ίδια έχει γράψει και έχει εκδόσει με τίτλο «Ο Μαρεσούν και τα μυρμηγκάκια». Παράλληλα η ομάδα «Τιριτόμπα» θα παρουσιάσει στα παιδιά παράσταση κουκλοθέατρου με το παραμύθι «Ο λύκος και τα τρία γουρουνάκια».

Η δεύτερη μέρα είναι αφιερωμένη στον караγκιόζη. Τα παιδιά θα μάθουν από τον Κώστα Μακρή την ιστορία του θεάτρου σκιών, θα κατασκευάσουν τις δικές τους φιγούρες και θα παρακολουθήσουν παραστάσεις Καραγκιόζη από έναν συνομιληκό τους (το γιο του Κ. Μακρή) αλλά και από το Γιάνναρο.

Τέλος την τρίτη μέρα τα παιδιά θα μάθουν πόσο χρήσιμα μπορούν να γίνουν τα «άχρηστα» αντικείμενα που συνήθως πετάμε. Με αυτά θα φτιάξουν διάφορες χρηστικές κατασκευές, μαθαίνοντας παράλληλα και πώς να προφυλάσσουν το περιβάλλον, ενώ την ίδια μέρα θα παρακολουθήσουν και μια παράσταση – έκπληξη.

Κατά τη διάρκεια ολόκληρου του τριήμερου θα υπάρχουν στο χώρο του Κάστρου έκθεση παιδικού βιβλίου με την ευθύνη και τη συνεργασία του βιβλιοπωλείου «Πολύεδρο», καθώς και εργαστήρι χορού, στο οποίο τα παιδιά θα μαθαίνουν μέσα από παιχνίδια και απλές διηγήσεις την ιστορία της μουσικής, του χορού και των δυνατοτήτων της ανθρώπινης κίνησης.

Κι επειδή αναμένεται να δημιουργηθεί το αδιαχώρητο, στο Δήμο του Ρίου έχουν ήδη αρχίσει οι προεγγραφές των παιδιών που θα συμμετέχουν. Οι πρωινές δραστηριότητες θα διαρκούν από 10 – 2 και οι απογευματινές από 7 – 10. Η είσοδος θα είναι ελεύθερη, με δύο μικρές εξαιρέσεις. Στις παραστάσεις караγκιόζη και κουκλοθέατρου θα υπάρχει συμβολικό εισιτήριο, ώστε τα παιδιά να μάθουν ανάμεσα στ' άλλα και την αξία που πρέπει να δίνουν στη δουλειά ενός καλλιτέχνη, ερασιτέχνη ή επαγγελματία.

Ίσα δικαιώματα, τι πιο φυσικό;

Τα άτομα με ειδικές ανάγκες έχουν τα δικαιώματα που έχουν όλα τα άτομα της ίδιας ηλικίας χωρίς οποιαδήποτε εξαίρεση και χωρίς διαχωρισμό ή διάκριση φυλής, χρώματος, φύλου, θρησκείας, γλώσσας, πολιτικών ή άλλων γνωμών. Δικαιούνται να απολαμβάνουν τα μέτρα που σχεδιάστηκαν για να τα καταστήσουν ικανά για αυτοδυναμία και έχουν δικαίωμα για ιατρική, ψυχολογική και λειτουργική μεταχείριση, για ιατρική και κοινωνική αποκατάσταση, για επαγγελματική κατάρτιση και συμβουλευτική και για όλες εκείνες τις υπηρεσίες που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις ικανότητές και τις δεξιότητές τους, ώστε να καταστεί δυνατή και η κοινωνική ενσωμάτωση ή επανενσωμάτωσή τους.

Αυτά λέει η διακήρυξη για τα δικαιώματα των ανάπηρων ατόμων της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών στις 9/12/1975. Τι γίνεται, όμως, στην πραγματικότητα; Λίγο πολύ όλο το ξέρουμε. Αυτό, πάντως, που πρέπει να επιστημονούμε, είναι ότι στις μέρες μας η κατάσταση έχει σίγουρα αλλάξει προς το καλύτερο σε σχέση με την αντίστοιχη παλαιότερων χρόνων. Όχι μόνο γιατί οι περισσότεροι διαμορφώνουμε σιγά σιγά μια διαφορετική νοοτροπία, αλλά και γιατί ολοένα και περισσότερες νέες πρωτοβουλίες δίνουν μια καινούρια προοπτική.

Μία τέτοια πρωτοβουλία είναι και αυτή που έχει ξεκινήσει τα τελευταία χρόνια από την Ευρωπαϊκή Ένωση και βρήκε πρόσφορο έδαφος ανάπτυξης και στην Ελλάδα. Αφορά στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού διαφόρων «ευπαθών» κοινωνικών ομάδων, όπως τα άτομα με ειδικές ανάγκες, μέσω ειδικών προγραμμάτων για παροχή ευκαιριών στην αγορά εργασίας.

Επιδοτούμενα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, με θέματα ποικίλων κατευθύνσεων, δίνουν την ευκαιρία στα άτομα με ειδικές ανάγκες να αποκτήσουν γνώσεις, εμπειρίες και εφόδια με τα οποία θα μπορέσουν να αξιώσουν επαγγελματική αποκατάσταση. Παράλληλα η παρακολούθηση τέτοιων προγραμμάτων τους καλύπτει, οικονομικά και ασφαλιστικά, για ολόκληρο το χρονικό διάστημα της κατάρτισης.

Ένα από αυτά τα προγράμματα υλοποίησε τους προηγούμενους μήνες η «Μέντωρ Εκπαιδευτική» με θέμα «Παραγωγή ραδιοφωνικών εκπομπών». Μια ομάδα ατόμων με κινητικά προβλήματα από την Πάτρα και την ευρύτερη περιοχή παρακολούθησε, μέχρι τις 21 Ιουνίου, καθημερινά σεμινάρια συνολικής διάρκειας 500 ωρών με τους εξής βασικούς στόχους:

Την παροχή εφοδίων που συμπλήρωσαν – κατά το δυνατόν – τα εκπαιδευτικά κενά των ατόμων της ομάδας.

Την παροχή οργανωμένης στήριξης για προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη.

Την επαφή με τις βασικές θεωρητικές αρχές της δημοσιογραφίας και της ραδιοφωνικής παραγωγής.

Την επαγγελματική κατάρτιση των ατόμων στον τομέα της παραγωγής ραδιοφωνικών εκπομπών (επαφή με τα βασικά μέρη των ραδιοφωνικών προγραμμάτων, εξοικείωση με τη ραδιοφωνική γλώσσα, ευαισθητοποίηση για τη διάδοση της μουσικής και της ευρύτερης πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω του ραδιοφώνου κ.τ.λ.).

Την πρακτική εξάσκηση στα ραδιοφωνικά στούντιο της ΕΡΑ Πάτρας, όπου ήρθαν σε

επαφή όχι μόνο με την κατάρτιση και ροή ενός ραδιοφωνικού προγράμματος σε πραγματικές συνθήκες, αλλά και με τα τεχνικά τμήματα ενός ραδιοφωνικού σταθμού.

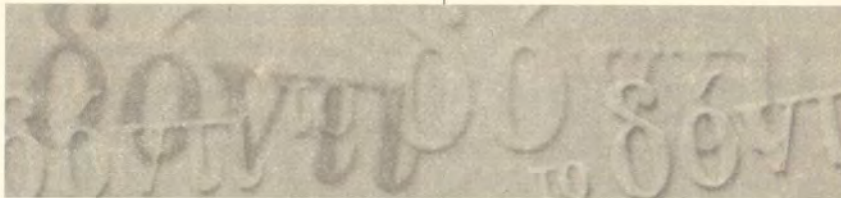
Παράλληλα η συμμετοχή της ομάδας στο συγκεκριμένο πρόγραμμα, ώθησε τα μέλη της να συζητήσουν με τους εκπαιδευτές τους αλλά και με ειδικούς, τα καθημερινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν και τις πιθανές λύσεις.

Η δημιουργία περισσότερων θέσεων παρκαρίσματος στην Πάτρα (το Δημοτικό Συμβούλιο έχει άλλωστε αποφασίσει σχετικά), η άνετη προσπέλαση σε πολυκαταστήματα, δημόσια κτίρια και υπηρεσίες όπως ρητώς προβλέπουν οι κανονισμοί, η καλύτερη κατασκευή των πεζοδρομίων των πόλεων είναι τα κυριότερα σημεία των προτάσεων που οι συμμετέχοντες στο σεμινάριο κατέθεσαν σε σχετική εργασία. Παράλληλα ζητούν στις περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται μια ανίατη ασθένεια να εγκρίνεται η καταβολή του σχετικού βοηθήματος της Πολιτείας εφ' όρου ζωής χωρίς να υποβάλλονται σε τακτά χρονικά διαστήματα σε εξετάσεις, γεγονός που τους θέτει σε δυσάρεστη ψυχολογική δοκιμασία.

Στην ίδια εργασία διαπιστώνουν και τα θετικά βήματα που έχουν γίνει στον τομέα της κρατικής πρόνοιας. Ένα από αυτά είναι και η σημαντική επιδότηση, μέσω ΟΑΕΔ, των εργοδοτών που επιθυμούν να προσλάβουν άτομα με ειδικές ανάγκες, ενώ και στα ίδια τα άτομα καταβάλλεται έτσι κι αλλιώς ένα επίδομα για την κάλυψη των βασικών τους αναγκών.

Κι αυτή η φράση είναι κάτι πολύ περισσότερο από ένα απλό σύνθημα...

Ελάτε στην παρέα μας!

Προνομακή είσοδο σε καλοκαιρινές εκδηλώσεις και συνεργασία με φορείς της πόλης για την παρέα του «δ» που διαρκώς μεγαλώνει

Θέλετε να δημιουργήσουμε μαζί μια μεγάλη παρέα; Να βρισκομαστε σε κοινά ραντεβού, να επικοινωνούμε, να ανταλλάσσουμε ιδέες και απόψεις και να αξιοποιούμε ευκαιρίες και προσφορές; Αν ναι, τότε συνεχίστε να διαβάζετε. Το «δόντι» έχει για σας μια πολύ καλή πρόταση...

Βιβλία, συναυλίες, θέατρο, κινηματογράφος, μουσική, Ίντερνετ... Αν όλ' αυτά ανήκουν στα ενδιαφέροντά σας τότε σίγουρα η ιδέα μας σας ενδιαφέρει. Αν μάλιστα τώρα το καλοκαίρι θα θέλατε να είστε πιο συχνά θεατές των καλοκαιρινών εκδηλώσεων του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας τότε έχετε έναν ακόμα λόγο για να μας ακολουθήσετε...

Με μια ετήσια συνδρομή 7000 δρχ. και τη συμπλήρωση της σχετικής αίτησης, μπορείτε να γίνετε μέλος της παρέας μας. Θα αποκτήσετε έτσι το δικαίωμα προνομακής πρόσβασης σε μια σειρά από προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν σχέση με τον πολιτισμό...

Ας γίνουμε πιο συγκεκριμένοι: Με την κάρτα που θα παραλάβετε σε λίγες μέρες (το αργότερο σε τρεις εβδομάδες) από τότε που θα συμπληρώσετε τη σχετική αίτηση, θα έχετε εξασφαλίσει τις προσφορές που κάθε φορά θα ανακοινώνονται ενώ θα μπορείτε να λαμβάνετε και το περιοδικό στη διεύθυνση της επιλογής σας.

Παράλληλα με τη λειτουργία της παραπάνω παρέας - λέσχης, το «δόντι» δίνει τη δυνατότητα στους φίλους που ενδιαφέρονται και μπορεί να βρίσκονται και εκτός Πάτρας, να λαμβάνουν το περιοδικό στο σπίτι ή στην εργασία τους. Αρκεί να συμπληρώσουν και αυτοί την παρακάτω αίτηση, επιλέγοντας όμως την κατηγορία της απλής συνδρομής. Για το σκοπό αυτό αρκεί μαζί με την αίτηση να καταβάλλουν 5000 δρχ. ετησίως για τα έξοδα αποστολής του περιοδικού.

Είτε θέλετε να αποκτήσετε την κάρτα με τις προσφορές είτε επιθυμείτε να λαμβάνετε απλώς το περιοδικό στο σπίτι σας, μπορείτε να στέλνετε το αντίστοιχο αντίτιμο με ταχυδρομική ή τραπεζική επιταγή, μαζί με την αίτηση. Κάθε νέο μέλος της λέσχης θα λαμβάνει την κάρτα του το ανώτερο μέσα σε τρεις εβδομάδες από την ημερομηνία αποστολής της συνδρομής του, ενώ για τους απλούς συνδρομητές η συνδρομή θα ισχύει από το αμέσως επόμενο τεύχος μετά την ημερομηνία αποστολής της συνδρομής τους.

Για οποιαδήποτε νέα πληροφορία, για τις νέες προτάσεις - προσφορές της λέσχης μας, για εγγραφές, αλλά και για κάθε σχετική διευκρίνηση μπορείτε να επικοινωνείτε ή να αφήνετε μήνυμα με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

τηλ. - fax: 061 623669
email: donti@webcity.gr

Οι αιτήσεις όπως και ο,τιδήποτε άλλο υλικό σχετικό με το περιοδικό αποστέλλονται στην Τ.Θ. 3008, 26222, Πάτρα.

Προσφορές

Μέχρι τώρα οι προσφορές που έχουμε εξασφαλίσει για σας έχουν ως εξής:

Φοιτητικό εισιτήριο στις εκδηλώσεις του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας

50% έκπτωση στο εισιτήριο των εκδηλώσεων του περιοδικού.

Φοιτητικό εισιτήριο στις συναυλίες της «Ορχήστρας Πατρών» (πρώην «Σολίστ της Πάτρας») και του Δημοτικού Ωδείου.

Φοιτητικό εισιτήριο στις παραστάσεις και τις μετακλήσεις του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας.

20% έκπτωση στις εκδόσεις και τα λευκώματα της Δημοτικής Πινακοθήκης και του Πολιτιστικού Τομέα του Δήμου Πάτρας.

25% έκπτωση επί της αρχικής τιμής των βιβλίων από το βιβλιοπωλείο «Πρωτοπορία» (για τα βιβλία που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου ενιαίας τιμής).

15% έκπτωση επί της αρχικής τιμής των βιβλίων από το βιβλιοπωλείο «Αχαϊκές Εκδόσεις» (για τα βιβλία που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου ενιαίας τιμής).

10% έκπτωση σε όλα τα είδη από τη «Γωνιά του βιβλίου».

20% έκπτωση στις προβολές του

«Γυμνού οφθαλμού» όταν το εισιτήριο υπερβαίνει τις 1000 δρχ.

Δωρεάν κατασκευή προσωπικών ηλεκτρονικών στο Ίντερνετ και 15% έκπτωση στις εταιρικές ηλεκτρονικές σελίδες από την εταιρεία «Web City».

20% έκπτωση στη χρήση Ίντερνετ στο καφέ «Rocky Racoon».

50% έκπτωση για σπουδές στα τμήματα της «Πολυφωνικής Χορωδίας» και του «Αχαϊκού Ωδείου» για τις ηλικίες μέχρι 15 ετών.

30% έκπτωση για σπουδές στη σχολή βιολιού του «Ωδείου Πατρών – Φιλαρμονική Εταιρεία».

Παράλληλα με τη λειτουργία της λέσχης του περιοδικού, θα ανακοινώνονται σταδιακά και νέες συνεργασίες με θέατρα, εκδοτικούς οίκους, βιβλιοπωλεία, ωδεία, γκαλερί, έντυπα, ακόμα και με επιλεγμένα στέκια της πόλης.

Η εγγραφή και η παραλαβή της κάρτας του περιοδικού δε συνεπάγεται σε καμία περίπτωση συμμετοχή σε οποιοδήποτε σύλλογο ή οργάνωση, ούτε παρέχει κανενός είδους δικαίωμα σε ότι αφορά την έκδοση του περιοδικού.

Για οποιαδήποτε καινούρια πρόταση - προσφορά τα μέλη της λέσχης θα ενημερώνονται από το περιοδικό ή με προσωπική αλληλογραφία (με e-mail, φαξ ή επιστολή), εάν αυτό κριθεί απαραίτητο. Επίσης, αν το επιθυμούν, θα μπορούν να λαμβάνουν και αντίστοιχα ενημερωτικά έντυπα από φορείς της πόλης και όχι μόνο που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με τον πολιτισμό. Ταυτόχρονα το «δόντι» θα διατηρεί μαζί τους μια τακτική επικοινωνία με διάφορους τρόπους για θέματα που πιθανώς να τους αφορούν.

Η τήρηση των προσφορών από τους συνεργαζόμενους φορείς αποτελεί αποκλειστική ευθύνη των

ίδιων των φορέων, και το περιοδικό μπορεί απλώς να μεταφέρει τα όποια παράπονα διατυπωθούν και να μεταβάλλει κατά το δοκούν την εκάστοτε συνεργασία. Η αξιοποίηση των προνομίων που συνεπάγεται η συμμετοχή στη λέσχη του περιοδικού, κατοχυρώνεται μόνο με την επίδειξη της κάρτας μέλους καθώς και με την καταγραφή του προσωπικού αριθμού ή/και κάποιων στοιχείων των δικαιούχων, αν ο συνεργαζόμενος φορέας το επιθυμεί.

Το περιοδικό διατηρεί το δικαίωμα ακύρωσης ή/και αξίωσης επιστροφής της κάρτας για τον κάτοχο της οποίας θα διαπιστωθεί ότι καταπατά τον προσωπικό της χαρακτήρα. Αυτονόητο είναι πως το περιοδικό διατηρεί και το δικαίωμα της αλλαγής των όρων συμμετοχής στην παραπάνω λέσχη, με μια απλή προειδοποίηση.

Σας περιμένουμε!

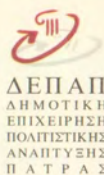
ΟΝΟΜΑ	ΕΠΩΝΥΜΟ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ (οδός, αριθμός)	T.K.
ΠΟΛΗ / ΠΕΡΙΟΧΗ	
ΤΗΛ.	FAX
EMAIL	WEB SITE
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ / ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ
ΤΡΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ (υπογραμμίστε)	
TACHYΔΡΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΑΓΗ	ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΙΤΑΓΗ
ΕΙΔΟΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ (υπογραμμίστε)	
ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ (7000 ΔΡΧ)	ΑΠΛΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ (5000 ΔΡΧ)
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ	
ΕΠΙΘΥΜΕΙΤΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΑΣ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ – ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ; (υπογραμμίστε)	
ΝΑΙ	ΟΧΙ

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΤΡΑΣ 2000

27/6	Θέατρο Κάστρου, Συμφωνική Ορχήστρα Νέων της Ρηνανίας
2/7	Αίθριο Παλαιού Δημοτικού Νοσοκομείου, Ρεσιτάλ Misha Maisky
5-7/7	Ρωμαϊκό Ωδείο, ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, «Μ. Θεοδωράκης – Μια μουσική παράσταση»
10/7	Ρωμαϊκό Ωδείο, Θέατρο Τέχνης «Κάρολος Κουν», Αισχύλου «Πέρσες»
12/7	Ρωμαϊκό Ωδείο, Μαρία Φαραντούρη – Mi bemo!, «Στα ηχοχρώματα του Τάνγκο και του Έρωτα»
13/7	Ρωμαϊκό Ωδείο, Juan Jose Mosalini & le Grand Orchestre de tango, «Φλόγα του τάνγκο»
16/7	Πλαζ ΕΟΤ, «Πανσέληνος ο έρωτας» (Μουσική και Ποίηση για τον Έρωτα)
19/7	Ρωμαϊκό Ωδείο, Trio Jacques Loussier – Requirements
24/7	Ρωμαϊκό Ωδείο, Nina Corti με τους «Chico and the Gypsies»
28/7	Ρωμαϊκό Ωδείο, «Θεατρική Διαδρομή», Αριστοφάνη «Εκκλησιάζουσες»
30/7	Ρωμαϊκό Ωδείο, Ορχήστρα Bach του Gewandhaus τς Λειψίας, «Βραδεβούργια κοντσέρτα αρ. 1-6»
2/8	Θέατρο Κάστρου, Μουσικό σχήμα «Τρίχορδο», «Αυτοσχεδιασμοί με θέμα το μπουζούκι»
27/8	Θέατρο Κάστρου, Θεατρική Ομάδα Παντείου Πανεπιστημίου, Ευριπίδη «Τρωάδες»
28/8	Θέατρο Κάστρου, Συγκρότημα έθνικ τζαζ «Ίασις»
31/8	Θέατρο Κάστρου, «The Nino Rota Ensemble»
3-4/9	Θέατρο Κάστρου, Θεατρικό Σχήμα Πατρών, «Η Αγριελιά»
6/9	Θέατρο Κάστρου, Αμφι-Θέατρο Σπύρου Α. Ευαγγελάτου, «...προς το ύστατον φως...»
11/9	Ρωμαϊκό Ωδείο, «Canto General»
14/9	Κινηματογράφος «Αελλώ», ταινίες Charlie Chaplin: α)Τα φώτα της πόλης, β)Ο Δικτάτωρ
15/9	Κινηματογράφος «Αελλώ», Buster Keeton, «Ο Στρατηγός»
15-21/9	8η Συνάντηση Παραδοσιακών Χορών Δημοτικών Σχολείων Νομού Αχαΐας
16/9	Κινηματογράφος «Αελλώ», ταινία Laurel & Hardy (Χονδρός – Λιγνός)
22/9	Θέατρο Κάστρου, Συναυλία Ροκ, «Τρύπες»
29/9-1/10	Θέατρο Λιμενικού Ταμείου, «Οι νέοι στο Διεθνές Φεστιβάλ»
Σεπτέμβριος	Χώρος Τεχνών «Άλκης Στέας», Έκθεση Αρχαίων, Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Οργάνων
1/10	Ρωμαϊκό Ωδείο, Ορχήστρα Πατρών, «Ο Πέτρος και ο Λύκος» του Προκόφιεφ
Οκτώβριος	Ημερίδα «Η Γυναίκα και η Εξουσία» Ημερίδες με αναφορά σε μεγάλες γυναικείες προσωπικότητες
Νοέμβριος	Χώρος Τεχνών «Άλκης Στέας», «Η γυναικεία μορφή στην τέχνη» «Τα παιδιά του Δεκαπεντασύλλαβου»
Δεκέμβριος	Χώρος Τεχνών «Άλκης Στέας», έκθεση «Η ελληνική φορεσιά άλλοτε και τώρα» Χώρος Τεχνών «Άλκης Στέας», έκθεση «Μια σκηνή από το Διδύμισο» «Μαριονέτες»: α)Παραστάσεις με Μαριονέτες, β)Διάλεξη και σεμινάριο για Μαριονέτες

Ώρα έναρξης: 21.30

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΡΙΟΣ Π. ΒΟΥΡΝΑΣ
Μαθηματικός

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ δεσμες

ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Κανακάρη 120 - Ερμού 77 - Κανακάρη 133 • τηλ./fax: 620 019 - 622 111 - 225 623

e - mail: voumas @ otenet.gr

Υστερόγραφο

Φωτογραφίες: Κατερίνα Περδικούρη

Στη Σάμη ή στη Σύμη;

Κέντρο του Χόλιγουντ η Κεφαλονιά; Καλά, μην τρελαθούμε κιόλας... Εδώ δεν τρελάθηκαν οι ίδιοι οι Κεφαλονίτες που είδαν ξαφνικά το νησί τους πολιορκούμενο. Από σπαρ, δημοσιογράφους, τεχνικούς και πολλούς, μα πάρα πολλούς, αστυνομικούς (ιδιωτικούς εννοείται).

Αντίθετα με όλους τους υπόλοιπους που ξαφνικά πίστεψαν πως κάτι αλλάζει στον τουριστικό χάρτη των Επτανήσων, οι κάτοικοι της Κεφαλονιάς έκαναν αυτό που ήταν απόλυτο φυσιολογικό, χωρίς να φερθούν σαν ιθαγενείς που ξαφνικά τους πρόσφεραν χάντρες και καθρεφτάκια.

Αντιμετώπισαν το «Μαντολίνο του λοχαγού Κορέλι» ψύχραιμα κι έκαναν πάρα

πολύ καλά. Κέρδισαν όσα περισσότερα μπορούσαν από την όλη ιστορία, κατάφεραν - έχοντας και άνωθεν υποστήριξη - να απαλείψουν πολλούς από τους προσβλητικότερους χαρακτηρισμούς που υπήρχαν γι' αυτούς στο βιβλίο πάνω στο οποίο βασίστηκε το σενάριο (ούτε καν η ελληνική μετάφρασή του δεν τους περιέχει πλέον!), είδαν την Κεφαλονιά του '40 να αναβιώνει με απόλυτη επιτυχία χάρη στα εξαιρετικά σκηνικά της ταινίας και συνέχισαν απολύτως ατάραχοι τη ζωή τους.

Πολύ περισσότερο ατάραχοι οι κάτοικοι της Σύμης όπου γυρίστηκε η ταινία «Άννα» της... Μια έτσι κι αλλιώς χαμηλών τόνων παραγωγή που διάλεξε ένα εξίσου χαμηλών τόνων νησί για να γυριστεί. Απλά και ανενόχλητα...

Η σύγκριση των δύο εγχειρημάτων; Μα μόνο στις κινηματογραφικές αίθουσες κρίνονται τέτοιες απόπειρες κι όχι στον ντόρο που προκάλεσαν κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων τους...

Ανδρέας Τσιλίκας

ΕΡΑ
Δίκτυο
Ρ/Σ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Το νέο Ραδιόφωνο

92,5 FM Πάτρα
102,4 FM Πύργος
92 FM Μεσολόγγι

Μικρές Περιπλανήσεις

[Κλέφτες του χρόνου]

το δόντι

Κυριακή 17 Σεπτεμβρίου 2000
Κάστρο Πάτρας 9.30 μ.μ.